

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการย่อย.น้อย
ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

โดย
ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการย่อย
ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

โดย
ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF THE AOR YOR NOI PROJECT
OF STUDENTS IN THE SCHOOLS UNDER OFFICE OF BASIC EDUCATION
COMMISSION, NAKHON PATHOM PROVINCE**

By

Acting 2 LT. Santi Kedmanee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Education Foundations

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลการ
ปฏิบัติงานโครงการออย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด
นครปฐม” เสนอโดย ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
3. รองศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลุยง วีระนาวิน)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย)
...../...../.....

49260312: สาขาวิชาพัฒนศึกษา

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ , โครงการ อย.น้อย , สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สันติ เกตุภมณี : ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร. ชีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ ผศ.ดร. นรินทร์ สังข์รักษา, และ รศ.ดร. คณิต เขียววิชัย. 162 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม 3) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 390 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติบรรยายพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และสถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างในเชิงสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparision) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยสนับสนุนในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม การเสริมสร้างพลังอำนาจ และ พฤติกรรมสุขภาพ อยู่ในระดับมาก
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ประเภทของโรงเรียน และอาชีพผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ไม่แตกต่างกัน ส่วนเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน ระดับชั้นที่ศึกษา และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยสนับสนุนด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจสามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย ได้ ร้อยละ 65.7 พฤติกรรมสุขภาพ สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 การมีส่วนร่วมสามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 การรับรู้สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 แรงจูงใจสามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้งการเสริมสร้างพลังอำนาจ พฤติกรรมสุขภาพ การมีส่วนร่วม การรับรู้ และแรงจูงใจ มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย ร้อยละ 77.5

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

49260312 : MAJOR : DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD : EFFECTIVENESS,THE AOR YOR NOI PROJECT,OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION

SANTI KEDMANEE : PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF THE AOR YOR NOI PROJECT OF STUDENTS IN THE SCHOOLS UNDER OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION, NAKHON PATHOM PROVINCE. THESIS ADVISORS : THIRASAK UNAROMLERT,Ph.D., ASST.PROF. NARIN SANGRAKSA,Ph.D. AND ASSOC.PROF. KANIT KHEOVICHAI ,Ph.D..162 pp.

The purpose of this study were 1) to study the performance effectiveness of the Aor Yor Noi project of students in the schools under Office of Basic Education Commission, Nakhon Pathom province 2) to compare personal factors with the performance effectiveness of The Aor Yor Noi project of students in the schools under Office of Basic Education Commission, Nakhon Pathom province 3) to study the supporting factors which affect the performance effectiveness of the Aor Yor Noi project of students in the schools under Office of Basic Education Commission, Nakhon Pathom province in academic year 2009.The questionnaire was applied as a tool to collect the data from 390 samples by Multi-Stage Random Sampling Method. The data was analyzed by using SPSS for windows program and the statistics included frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test and One-way ANOVA. When the statistic differences were found, the multiple comparison by Scheffe's Method and Stepwise Multiple Regression Analysis were applied.

The results showed that

1. The overall image of performance effectiveness of the Aor Yor Noi project of students in the schools under Office of Basic Education Commission, Nakhon Pathom province was at a high level.

2. The supporting factors in motivation, participation, acknowledgement, social support, power reinforcement and health behavior were at a high level.

3. The comparative analysis result of performance effectiveness of the Aor Yor Noi project which categorized by personal factors found that students who had different gender, different school type and different parent's occupation, their performance effectiveness of the Aor Yor Noi project was not different. However, the different score of target students affected on the different performance effectiveness of the project at statistical significance of 0.05 level and the differences of daily income, educational level and parent's educational level affected on the different performance effectiveness of the Aor Yor Noi project at statistical significance level of 0.01.

4. The supporting factor on the empowerment could predict the operation effectiveness of the Aor Yor Noi project at 65.7 percent. Health behavior could increasingly predict the performance effectiveness of the project at 7.7 percent. Participation could increasingly predict the performance effectiveness of the Aor Yor Noi project at 2.4 percent. Acknowledgement could increasingly predict the performance effectiveness of the Aor Yor Noi project at 1.2 percent. Motivation could increasingly predict the performance effectiveness of the Aor Yor Noi project at 0.5 percent and there was a statistical significance at 0.01 level. The entire empowerment, health behavior, participation, acknowledgement and motivation effectively predicted the performance effectiveness of the Aor Yor Noi project at 77.5 percent.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ลุย วีระนาวิน ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ชีรศักดิ์ อุ่นอารมณฺ์เลิศ ประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. วิรัตน์ คำศรีจันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการวิจัยโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญการสร้างแบบประเมินที่ได้ให้คำแนะนำในการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และระลึกถึงพระคุณของอาจารย์เป็นอย่างสูง จึงขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ตรวจสอบ ปรับปรุงในส่วน
ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ที่ได้ให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ที่มีส่วนร่วมในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถจะกล่าวนามได้ทั้งหมด ณ ที่นี้

ท้ายสุดนี้ ความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อตอบแทนพระคุณ คุณเจสสิยา
และคุณนิภา เกตุมณี (บิดาและมารดา) ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่าน ผู้อบรมสั่งสอน ที่ให้ความรัก
ความเมตตาแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและความเป็นมาของโครงการรณรงค์	10
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ	25
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
ตัวแปรที่ศึกษา	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล.....	78
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม การเสริมสร้างพลังอำนาจ และพฤติกรรมสุขภาพ	81
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานกับปัจจัยส่วนบุคคล	90
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลหรือทำนายประสิทธิผลโครงการ อย.น้อย	99
ตอนที่ 5 การสรุปประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน อย.น้อย	100
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย.....	103
อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	113
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	115
บรรณานุกรม.....	116
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	126
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	128
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	143
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	154
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	66
2	การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล.....	78
3	การวิเคราะห์แรงจูงใจ.....	82
4	การวิเคราะห์การมีส่วนร่วม	83
5	การวิเคราะห์การรับรู้.....	84
6	การวิเคราะห์การสนับสนุนทางสังคม.....	85
7	การวิเคราะห์การเสริมสร้างพลังอำนาจ	86
8	การวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพ	88
9	การวิเคราะห์ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย	89
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบตัวแปรเพศ กับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย.....	90
11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบตัวแปรประเภท ของโรงเรียนกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย.....	91
12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย เมื่อจำแนกตามระดับชั้น	91
13	การเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย จำแนกตาม ระดับชั้น	92
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้(Scheffe's).....	92
15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการอย.น้อย จำแนกตามจำนวนเงินที่ได้รับแต่ละวัน.....	93
16	การเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย จำแนกตามจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน	93
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้(Scheffe's).....	94
18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการอย.น้อย จำแนกตามเกรดเฉลี่ย	94

ตารางที่		หน้า
19	การเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย จำแนกตามเกรดเฉลี่ย	95
20	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Scheffe's)	95
21	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการอย.น้อย จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง.....	96
22	การเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง.....	96
23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการอย.น้อย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	97
24	การเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	97
25	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้(Scheffe's)	98
26	แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยสนับสนุน.....	99
27	แสดงจำนวน ร้อยละ ของปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน	101
28	แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย	102
29	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแรงจูงใจ	126
30	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม	127
31	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการรับรู้	128
32	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม....	129
33	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจ..	130
34	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ	131
35	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	132
36	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจ	133
37	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม	134
38	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้	135
39	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม	136
40	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจ..	137

ตารางที่		หน้า
41	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ.....	138
42	ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	139

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ขาดความสมดุลของโลกและประเทศไทย ซึ่งเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางวัตถุ โดยเอาเศรษฐกิจหรือนำเงินมาเป็นตัวตั้งแบบทุนนิยม ที่ดำเนินธุรกิจการค้าและบริการที่ถูกครอบงำ ด้วยกลไกตลาดที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นสำคัญ และการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงขึ้น แต่ก็มีคามผันผวนตลอดเวลาจากปัจจัยแวดล้อมภายนอก ทำให้เศรษฐกิจเกิดความเหลื่อมล้ำ สังคมเปลี่ยนไปสู่การเสื่อมสลายจากสังคมตะวันออกเป็นสังคมตะวันตก สังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม สังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมืองมากขึ้น เกิดกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม ที่มีค่านิยมเลียนแบบการบริโภคตามต่างชาติ ละเลยไม่เห็นคุณค่าความเป็นไทย เกิดความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่เพียงพอ มีการใช้เทคโนโลยีเกินความจำเป็น และไม่เหมาะสม สถาบันทางสังคมอ่อนแอ กลายเป็นสังคมที่พร่องทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม มีการใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ แข่งขัน แข่งขัน เอารัดเอาเปรียบ แสวงหารายได้เพื่อเลี้ยงดูตนเอง ครอบครัว และการเติบโตทางธุรกิจ ทำให้ขาดความเอื้ออาทรใส่ใจซึ่งกันและกัน ขาดการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพ และรับผิดชอบต่อผลกระทบด้านสุขภาพและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องของการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไร้คุณค่าทางโภชนาการ และพฤติกรรมบริโภคที่ไม่เหมาะสม ไม่ได้สัดส่วน ขาดความสมดุล ละเลยมองข้ามคุณค่าทางโภชนาการ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางสุขภาพที่นำไปสู่ภาวะโรคต่างๆ ซึ่งเกิดจากการขับเคลื่อนโดยอุตสาหกรรมอาหารข้ามชาติและภายในประเทศ จากการส่งเสริมการตลาดเพื่อช่วงชิงผลประโยชน์ทางการค้า ทำให้อาหารฟาสต์ฟู้ด อาหารจานด่วน อาหารสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูป ที่ทำได้ง่าย สะดวก ไม่สิ้นเปลืองเวลามาก ซึ่งส่วนมากมักเป็นอาหารประเภทผัด ทอด ย่างหรือปิ้ง อาหารประเภทเนื้อที่มีโปรตีนและเป็นอาหารที่มีไขมันสูง จึงเป็นอาหารที่เข้มข้นด้วยพลังงานมากเข้าถึงง่ายและเป็นอาหารยอดนิยม

ปัจจุบันนี้ทางเลือกในการกินค่อย ๆ ลดน้อยลง เด็กและเยาวชนนิยมอาหารรสจัดที่มีความเค็มมีเกลือโซเดียมสูงและหวานมากเกินไป กินผักและผลไม้ไม่พอ ขาดการออกกำลังกาย เนื่องจากวิถีชีวิตที่ถูกขัดขวางด้วยโครงสร้างผังเมืองที่ไร้ทิศทาง ระบบขนส่งจราจรที่ผูกขาดโดยรถยนต์ส่วนบุคคล เกิดภาวะคับคั่งชะงักงันสูญเสียเวลาในการเดินทางและยังคุกคามต่อสวัสดิภาพ

ของคนเดินเท้าหรือจักรยาน สิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยมีมลพิษ ทำให้วิถีการเดินทางที่เอื้อต่อสุขภาพไม่เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังเกิดความเครียดสะสม ในบางรายไม่สามารถหาทางออกได้ต้องหันไปพึ่งการกินอาหารจุกจิก บางคนสูบบุหรี่และดื่มสุรา ซึ่งอาหารเหล่านี้มีกลไกการตลาดที่เข้มข้น มีการควบคุมได้อย่างเท่าทัน ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้ปัญหาทางด้านสุขภาพเปลี่ยนแปลงไป โดยมีแบบแผนการเจ็บป่วยและตายเปลี่ยนจากภาวะทุพโภชนาการเป็นภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนมากขึ้น จากโรคติดเชื้อหรือโรคติดต่อทั่วไป เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สามารถป้องกันได้ที่เกิดจากปัจจัยเสี่ยงภายใต้วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้คาดประมาณว่าในปี 2548 จำนวนการตายของประชากรโลกทั้งหมดประมาณ 58 ล้านคน มีประมาณ 35 ล้านคน (ร้อยละ 60) มีสาเหตุหลักจากโรคเรื้อรัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือโรคไร้เชื้อเรื้อรังจากโรคหัวใจและหลอดเลือด (Cardiovascular Disease) เป็นปัญหาอันดับต้น ๆ ของทั่วโลก มีการตายประมาณ 17.5 ล้านคน (ร้อยละ 29) และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยคาดว่าในปี 2565 ทั่วโลกจะมีผู้เสียชีวิตประมาณ 25 ล้านคน โดยมีประชากรประมาณ 19 ล้านคน หรือร้อยละ 80 จะเกิดขึ้นในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ และความสูญเสียปีสุขภาวะหรือภาวะทางสุขภาพ (Disability Adjusted Life Year : DALY) จากโรคเรื้อรัง 6 ใน 10 อันดับแรก และมากกว่าเกือบ 2 เท่า เมื่อเทียบกับโรคติดเชื้อ (คณะทำงานศึกษาภาวะโรคและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 2549 :10)

จากการศึกษาภาวะโรคและภาวะจากปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชาชนไทย ในปี 2547 มีความสูญเสียทางสุขภาพจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง คิดเป็นร้อยละ 65 ของความสูญเสียทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือด และโรคมะเร็ง และพบว่าภาวะโรคที่เกิดจากปัจจัยเสี่ยงจากการดำเนินวิถีชีวิตที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมที่สำคัญคือ การบริโภคแอลกอฮอล์ บุหรี่ ความดันโลหิต ภาวะโรคอ้วน โคลเลสเตอรอล การบริโภคผักและผลไม้ กิจกรรมทางกายหรือการออกกำลังกายไม่เพียงพอ โดยสถานการณ์อัตราการเจ็บป่วยเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในด้วยโรคที่มีความสำคัญในอันดับต้น ๆ ใน 5 โรค มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2537 ประมาณ 3.6 – 6.5 เท่า ในปี 2549 คือ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมองใหญ่ โรคมะเร็ง (ตับ ปอด เต้านม ปากมดลูก) มีอัตราป่วยคิดเป็น 659.57, 618.53, 586.82, 188.33 และ 124.38 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ และมีอัตราตายสูงสุดด้วยโรคมะเร็งในอัตรา 38.1 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมองใหญ่ โรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง ในอัตรา 28.4, 20.6, 12.0 และ 3.8 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ (คณะทำงานศึกษาภาวะโรคและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 2549 :10)

ในแต่ละปีวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีด้านเจริญขึ้น ทำให้ผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่กังวลเรื่องสุขภาพของลูก ขณะเดียวกันเชื้อโรคต่างๆ ก็พัฒนาสายพันธุ์ไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นในแต่ละปีสถานการณ์โรคคุกคามเด็กไทยจึงเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จากสภาพปัจจุบันพบว่าสถานการณ์สุขภาพเด็กไทยในปี 2007 นี้ เด็กจะมีโอกาสเจ็บป่วยง่ายและอัตราการป่วยเพิ่มมากขึ้นกว่าทุกปี เพราะสภาพเศรษฐกิจที่เร่งรัดให้พ่อแม่ต้องทำงาน การอยู่แบบครอบครัวเดี่ยว และสังคมที่มีการแข่งขันสูงนั้น ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก และต้องส่งลูกไปเรียนเร็วขึ้น เนื่องจากไม่มีคนเลี้ยง ซึ่งการส่งลูกเข้าสถานฝึกเลี้ยงเด็กก็เท่ากับส่งลูกไปรับเชื้อโรค ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถานที่รวมเด็กและเชื้อโรค เพราะภูมิคุ้มกันของเด็กยังต่ำและติดเชื้อได้ง่าย เพราะฉะนั้นแนวโน้มของโรคที่จะเกิดกับเด็กไทยในปี 2007 นี้ แม้มีการระบาดอยู่ทุกปีแต่ที่ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ คือ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคไข้เลือดออก โรคอุจจาระร่วง โรคภูมิแพ้ โรคเครียด และโรคอ้วน (ห้องสมุด E-LIB 2550 : 1) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จากแบบแผนการบริโภคและการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัจจัยเสี่ยงหลักที่สำคัญที่เป็นภัยคุกคามสุขภาพ ทำให้ปัญหาสุขภาพจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือเรียกว่าโรควิถีชีวิตที่สามารถป้องกันได้ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด หากไม่สามารถหยุดยั้งพฤติกรรมเสี่ยงได้ก็จะทำให้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต(สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข 2550: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เปิดเผยสถานการณ์สุขภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ปี 2549-2550 พบว่า อุบัติเหตุเป็นสาเหตุสำคัญที่คร่าชีวิตเด็กไทยปีละ 4,000 คน หรือ 12 คนต่อวัน โดยร้อยละ 40 ของอุบัติเหตุมาจากการดื่มสุรา ซึ่งเด็กไทยเริ่มดื่มสุราตั้งแต่อายุไม่ถึง 15 ปี โดยเด็กชายอายุ 11 - 19 ปี ดื่มสุราถึง 1,000,000 คน เด็กหญิงอายุ 15-19 ปี ดื่มประมาณ 200,000 คน นอกจากนี้ การดื่มสุรายังสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย ก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องในการตั้งครรภ์ ทำแท้ง และติดคามโรค ขณะที่สถาบันครอบครัวอ่อนแอ มีครอบครัวเดี่ยวที่หย่าร้างสูงขึ้นร้อยละ 10 พ่อแม่มีเวลาพูดคุยกับลูกเพียง 38.5 นาทีต่อสัปดาห์ ผู้ที่ดูแลเด็กขาดทักษะและขาดคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินนโยบายของภาครัฐเพื่อดูแลเด็กและเยาวชนนั้น มองว่าผลงานเด่นของรัฐบาลชุดนี้ คือ เรื่องสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่ผลักดันสถานีโทรทัศน์สาธารณะ จัดระเบียบความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ ควบคุมโฆษณาขมเด็ก และสถานีวิทยุต้นแบบ เพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว รวมทั้งการตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านเด็กและเยาวชน 5 กระทรวง การดำเนินงานของรัฐบาลยังขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จึงอยากให้รัฐบาล และพรรคการเมือง ผลักดันให้เกิดระบบ

การทำงานของคณะประสานงานด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัวที่ยั่งยืน และสร้างความร่วมมือของท้องถิ่น รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมกำหนดและการบริหารจัดการวาระเด็ก เยาวชน และครอบครัวทุกปี รวมถึงมีพื้นที่การเรียนรู้และฝึกทักษะสำหรับเด็ก เยาวชน ครอบครัวและชุมชนอย่างกว้างขวาง (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ 2550:1) สภาพภาวะสุขภาพของนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงสุขภาพอนามัยโดยภาพรวม กล่าวคือเป็นดัชนีที่บ่งชี้ถึงความเจ็บป่วย ความผิดปกติของเด็กวัยเรียน ซึ่งส่งผลให้เด็กไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้เต็มศักยภาพของตน และยังสามารถทำให้เกิดการแพร่กระจายโรคจากโรงเรียนสู่ครอบครัวและชุมชนอีกด้วย สถานการณ์การเจ็บป่วยของนักเรียนภาวะโภชนาการในเด็กนักเรียน ปัญหาภาวะการเจริญเติบโต กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจึงได้มีการจัดทำโครงการ อ.น.อ. ขึ้นในปี 2545 ในลักษณะโครงการนำร่อง แต่มีการดำเนินการอย่างจริงจังในปี 2546 โดยมีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จัดตั้งชมรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน และทำกิจกรรม อ.น.อ. จังหวัดละ 5 โรงเรียน จากนั้นในปี 2547 ได้ขยายกิจกรรม ให้ครอบคลุมโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 10,256 โรงเรียน มีสมาชิกมากกว่า 1 ล้านคน เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนในการเลือกรับประทานอาหารที่ปลอดภัย ในชีวิตประจำวัน และมีคุณประโยชน์ รู้จักวิธีการตรวจสอบอาหารที่ปลอดภัย นักเรียนจะได้ทานอาหารที่ปลอดภัยจากสารปนเปื้อน และได้สารอาหารที่ครบถ้วน ไม่เกิดโรคจากการขาดสารอาหารประเภทใดประเภทหนึ่ง โครงการ อ.น.อ. มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการประมาณ 10,000 โรงเรียนทั่วประเทศ โดยตั้งเป็นชมรม อ.น.อ. ในโรงเรียน และมีกิจกรรมการตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหารที่กำหนดในโรงเรียน และบริเวณโรงเรียนอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ มีการประกวด อ.น.อ. ดีเด่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในปี 2549 จะเน้นการทำกิจกรรมในลักษณะเครือข่ายให้มากขึ้น และจะส่งเสริมให้เกิดการเอื้ออาทรโรงเรียนระดับที่เล็กกว่าในลักษณะ “อ.น.อ. สอนน้อง” โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่า ในปี 2549 จะมีโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทั่วประเทศได้รับการเอื้ออาทรลักษณะ “อ.น.อ. สอนน้อง” ไม่น้อยกว่า 5,000 โรงเรียน นอกจากนี้จะส่งเสริมให้โรงเรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรม อ.น.อ. โดยใช้ชื่อว่า “อ.อ.อาชีวะ” ซึ่งในปี 2549 จะดำเนินการใน 26 สถานศึกษา และในปี 2550 จะขยายผลไปสู่โรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศไม่น้อยกว่า 200 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา 2552:1)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม จัดโครงการมหกรรมสุขภาพสัมพันธ์แก่เจ้าหน้าที่สถานอนามัย โรงพยาบาล และโรงเรียน นายแพทย์สมจิตร ศรีสุพรรณ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า โครงการมหกรรมสุขภาพสัมพันธ์ เกิดจากความร่วมมือระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต

1, 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายหลักในการสร้างสุขภาพเด็กนักเรียน เพื่อให้มีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจและจิตสำนึกต่อส่วนรวมเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต ในอดีตที่ผ่านมา โครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กนักเรียนที่ฝ่ายสาธารณสุขและฝ่ายศึกษาจัดทำร่วมกันมีหลายโครงการ เช่น โครงการอนามัยโรงเรียน โครงการอบรมแกนนำนักเรียนด้านสุขภาพ โครงการ อย.น้อย โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป้าหมายหลักของแต่ละโครงการเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่ง ของการสร้างสุขนิสัยตามหลักสุขบัญญัติ 10 ประการ เป็นสร้างสุขภาพอนามัยให้กับเด็กนักเรียนเพื่อสุขภาพแข็งแรงยิ่งขึ้น โดยในงานมีการจัดนิทรรศการ การเรียนรู้รักษาสุขภาพ นิทรรศการเรื่องรับประทานอย่างปลอดภัย การสอนตรวจมะเร็งเต้านม เพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการเรียนรู้เพื่อนำสอนนักเรียนต่อไป (ผู้จัดการออนไลน์ 2552:1)

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑล (Childwatch นครปฐม 2553:1)ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปี 49-50 โดยสังเขป ประชากร 821,905 คน ประชากรวัยเรียน ช่วงอายุ 0-18 ปี 215,664 คน ช่วงอายุ 0 - 25 ปี 93,259 คน พื้นที่ 2,127.11 ตารางกิโลเมตรรายได้ต่อหัวประชากรเฉลี่ย 137,856 คน สภาวะด้านสุขภาพอนามัย ร้อยละเด็กที่เล่นกีฬาเป็นประจำ ค่าเฉลี่ยจังหวัด ประถม 47.96 มัธยมต้น43.19 มัธยมปลาย 28.05 ร้อยละเด็กที่ทาน fast food เป็นประจำ ประถม 9.77 มัธยมต้น8.63 มัธยมปลาย 13.66 ร้อยละเด็กที่ทานขนมกรุบกรอบเป็นประจำ 41.90 ร้อยละเด็กประถมที่ดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำ 37.28 ซึ่งจากสถิติที่กล่าวมานั้นนักเรียนควรได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริโภค ซึ่งโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความตระหนักถึงการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งในขณะนี้โครงการ อย. น้อย ก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนสามารถนำไปใช้เผยแพร่ความรู้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งในขณะนี้โครงการ อย.น้อย ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาดการประเมินประสิทธิผลของโครงการอย่างเพียงพอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาผลการดำเนินงาน ซึ่งโครงการดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาส่งเสริมสุขภาพของเด็กในวัยเรียน โครงการ อย. น้อย เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ได้ศึกษาสาขาวิชาพัฒนาศึกษาได้มองเห็นถึงการที่จะได้พัฒนาในเรื่องนี้ ในแง่ของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาประสิทธิผล ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของประชากร

ประชากรคือนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย.น้อย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ทั้ง 2 เขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2552 จำนวน 183 โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 11,895 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม 2552:1)

2. ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย.น้อย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 387 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling)

3. ขอบเขตตัวแปร มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

เพศ

ชั้นปี

ประเภทของโรงเรียน

รายได้

เกรดเฉลี่ย

อาชีพผู้ปกครอง

การศึกษาของผู้ปกครอง

3.1.2 ปัจจัยสนับสนุน

แรงจูงใจ
 การมีส่วนร่วม
 การรับรู้
 การสนับสนุนทางสังคม
 การเสริมสร้างพลังอำนาจ
 พฤติกรรมสุขภาพ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดไว้ดังนี้

1. โครงการอย.น้อย หมายถึง โครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีการเฝ้าระวังส่งเสริมการบริโภคอาหารและยา ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสมของจังหวัดนครปฐม
2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการอย.น้อย หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เข้าโครงการอย.น้อย
3. แรงจูงใจ หมายถึง แรงผลักดันให้นักเรียนมีพฤติกรรม และยังกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรมการปฏิบัติงาน อย.น้อย
4. การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือในการดำเนินงาน ตามแผนหรือโครงการที่วางเอาไว้ สร้างความสามัคคี ขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานตามแผนชมรม อย.น้อย ของโรงเรียน
5. การรับรู้ หมายถึง การรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการบริโภคอาหารและยาตามโครงการ อย.น้อย
6. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน โรงเรียน และครอบครัวให้นักเรียนได้เข้ารับการอบรม โครงการ อย. น้อย หรือเข้าร่วมกิจกรรมผู้นำโครงการ
7. การเสริมสร้างพลังอำนาจ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการกระจายอำนาจให้แก่บุคคลให้มีความเป็นอิสระสามารถควบคุมสิ่งต่างๆ ได้ทั้งในด้านวิธีการทำงาน การบริหาร ส่งเสริมสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้ออำนวยให้สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายได้สูงสุด
8. พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงประโยชน์ของการวิจัย ดังนี้

1. ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม
2. ทำให้ทราบข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม
3. ทำให้ทราบปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม
4. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของนโยบาย โครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม
5. เป็นแนวทางในการส่งเสริม / แนวทางในการปรับปรุง ประสิทธิภาพโครงการ อย. น้อย

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” ผู้ศึกษาได้วางแนวทางในการศึกษา วรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและความเป็นมาของโครงการ อย.น้อย

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ส่วนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโครงการ

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

4.5 แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและความเป็นมาของโครงการ อย.น้อย

จากการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ คือ นิยามเกี่ยวกับสุขภาพ และความเป็นมาของโครงการ อย.น้อย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 นิยามเกี่ยวกับสุขภาพ

คำว่า สุขภาพ มาจากคำว่า Health ซึ่งมีความหมาย 3 ประการ คือ ความปลอดภัย ความไม่มีโรค หรือทั้งองค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของสุขภาพแตกต่างกันไปซึ่งความหมายของสุขภาพที่แตกต่างกันนี้ จะนำไปสู่เป้าหมายและวิธีการกระทำเพื่อสุขภาพแตกต่างกันได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของ “สุขภาพ” ไว้ว่า “ความสุขปราศจากโรค, ความสบาย” ก่อน พ.ศ.2500 เราใช้คำสุขภาพกันน้อยมาก เพราะขณะนั้นเราใช้คำว่า “อนามัย” (อน + อามัย) ซึ่งหมายถึง ‘ความไม่มีโรค’ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่าคำว่า “สุขภาพ” มีความหมายกว้าง และสมบูรณ์กว่า “อนามัย” เพราะสุขภาพเน้นสุขภาพะคือ ภาวะที่ทำให้เกิดความสุขปราศจากโรค ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายๆ ปัจจัย และมีความหมายในเชิงบวก ส่วนอนามัยเน้นเน้นที่โรค ซึ่งเป็นความทุกข์ มีความหมายในเชิงลบ

สำหรับองค์การอนามัยโลก (WHO : World Health Organization) ได้ให้ความหมายของ สุขภาพไว้ในธรรมนูญขององค์การอนามัยโลกเมื่อปี ค.ศ.1948 ไว้ดังนี้ “สุขภาพหมายถึง สภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจรวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข และมีได้หมายความว่าเฉพาะเพียงแต่การปราศจากโรคและทุพพลภาพเท่านั้น” ต่อมาในที่ประชุมสมัชชาขององค์การอนามัยโลก เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2541 ได้มีมติให้เพิ่มคำว่า “Spiritual well-being” หรือสภาวะทางจิตวิญญาณเข้าไป ในคำจำกัดความของสุขภาพเพิ่มเติม (ปรีชา วงศ์ทิพย์ ม.ป.ป.)

สุขภาพ หมายถึง ภาวะที่คุณรู้สึกว่าจะใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข การที่คุณจะอยู่อย่างมีความสุขมีหลายองค์ประกอบ เช่น ไม่มีอาการเจ็บไข้รุนแรง มีกำลังใจและอารมณ์ดี จิตใจผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนเองมีชีวิตรอบคอบอย่างมีคุณค่า ไม่มีมีความเดือดร้อนเรื่องหนี้สิน การงาน หรือปัญหาครอบครัวที่หนักหนาจนแก้ไขไม่ได้ด้วยตนเอง เป็นต้น สุขภาพดี จึงไม่ได้หมายถึง การไม่มีโรคอะไรเลย แต่เป็นความสามารถที่จะใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เข้ามาในชีวิต คนปกติต้องมีโรคภัยไข้เจ็บอยู่ตามธรรมชาติ แต่ถ้าเรารู้จักว่าความเจ็บป่วยนั้นไม่เป็นอันตราย

ร้ายแรง เช่น บาดแผลถลอก มีคบาด ปวดเสียวฟัน แผลในปาก เป็นหวัด ปวดหัวตัวร้อน ท้องผูก ท้องเสีย ฯลฯ หรือเรารู้วิธีที่จะดูแลตนเองได้แม้จะมีโรคประจำตัว เราก็จะรู้สึกว่าสุขภาพของเรายังดี แต่ถ้าความเจ็บป่วยนั้นเป็นซ้ำซากจนรบกวนความรู้สึกปกติของเรา หรือมีอาการรุนแรงขึ้น หรือมีคนมาทักให้ใจเสีย ก็จะเริ่มสงสัยตนเองว่าจะป่วยเป็นโรคร้ายแรง และอาจจะดูแลตนเองไม่ได้ ความรู้สึกที่ไม่เป็นสุขอย่างนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของคำว่า สุขภาพไม่ดี หรือเริ่มมีความเจ็บป่วย คือ รู้สึกไม่สบายทั้งกายและจิตใจ (คณิตา ภาณุจรูส 2546)

ในอดีตคำว่า **สุขภาพ** หมายถึง สุขภาพกายเป็นหลัก ต่อมาจึงได้กล่าวถึงสุขภาพจิตร่วมไปด้วย เพราะเห็นว่าคนที่มีสุขภาพกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่สุขภาพจิตเสื่อมโทรมหรือเป็นโรคจิตก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตเป็นปกติสุขได้ ซ้ำร้ายอาจจะทำร้ายผู้อื่นได้อีกด้วย

ปัจจุบัน คำว่า สุขภาพ มิได้หมายความว่าเฉพาะสุขภาพกายและสุขภาพจิตเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงสุขภาพสังคม และสุขภาพศีลธรรมอีกด้วย ความหมายของ "สุขภาพ" ในปัจจุบันมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ด้วยกันคือ

1. สุขภาพกาย หมายถึง สภาพที่ดีของร่างกาย กล่าวคือ อวัยวะต่างๆอยู่ในสภาพที่ดี มีความแข็งแรงสมบูรณ์ ทำงานได้ตามปกติ และมีความสัมพันธ์กับทุกส่วนเป็นอย่างดี และก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในการทำงาน

2. สุขภาพจิต หมายถึง สภาพของจิตใจที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีจิตใจเบิกบาน แจ่มใส มิให้เกิดความคับข้องใจหรือขัดแย้งในจิตใจ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข

3. สุขภาพสังคม หมายถึง สภาพที่ดีของปัญญาที่มีความรู้ทั่ว รู้เท่าทัน และความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดีความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

4. สุขภาพศีลธรรม หมายถึง บุคคลที่มีสภาวะทางกาย และจิตใจที่สุขสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติสัมพันธ์และปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและมีความสุข (คลังปัญญาไทย 2008)

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงสุขภาพในปัจจุบันจะต้องครอบคลุมสิ่งที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. ภาวะทั่วไปของร่างกายและจิตใจจะต้องแข็งแรงสมบูรณ์
2. มีสภาวะทางจิตวิญญาณ
3. จะต้องปราศจากโรคหรือความทุพพลภาพ
4. จะต้องเป็นผู้ที่สามารถดำรงตนและปฏิบัติภารกิจต่างๆ ในสังคมได้เป็นปกติสุข

พินฺนุ อภิสมาจารโยธิน (2551:2) ได้ให้นิยามสุขภาพไว้ดังนี้

1. สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางร่างกาย หมายถึง ร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง คล่องแคล่ว มีกำลังไม่เป็นโรค ไม่พิการ มีเศรษฐกิจหรือปัจจัยที่จำเป็นพอเพียง ไม่มีอุบัติเหตุอันตรามีสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมสุขภาพซึ่งคำว่าภายในที่นี้หมายถึงทางภายในที่นี้หมายถึงทางกายภาพด้วย สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิต หมายถึง จิตใจที่มีความสุข รื่นเริง คล่องแคล่ว ไม่ติดขัดมีความเมตตาสัมผัสกับความงามตามสรรพสิ่ง มีสติ มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา รวมถึงลดความเห็นแก่ตัวลงไปด้วย เพราะตราบใดที่ยังความเห็นแก่ตัว จะมีสุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตไม่ได้

2. สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางสังคม หมายถึง มีการอยู่ร่วมกันได้ดี มีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมมีความยุติธรรม มีความเสมอภาค มีสันติภาพ มีความเป็นประชาสังคมมีระบบบริการที่ดี และระบบบริการเป็นกิจการทางสังคม

3. สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตวิญญาณ หมายถึง สุขภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อทำความดีหรือจิตสัมผัสกับสิ่งที่มีคุณค่าอันสูงสุด เช่นการเสียสละ การมีความเมตตากรุณา การเข้าถึงพระรัตนตรัย หรือเข้าถึงพระเจ้าเป็นเจ้า เป็นต้น

4. สุขภาพทางวิญญาณเป็นความสุขซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับความเห็นแก่ตัว แต่เป็นสุขภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อนุญษ์หลุดพ้นจากความมีตัวตน จึงมีอิสรภาพ มีความผ่อนคลายอย่างยิ่ง เบาสบาย มีความปีติแผ่ซ่านทั่วไป มีความสุขอันปราณีตและล้ำลึก หรือความสุขอันเป็นทิพย์ มีผลดีต่อสุขภาพทางกาย ทางและทางสังคม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้เป็นพระพุทธานุญาตว่า “อโรคยา ปรมา ลาภา” ซึ่งแปลว่า “ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ” ซึ่ง พระพุทธานุญาตข้อนี้ แม้แต่ชาวอารยประเทศทางตะวันตกก็ยังยอมรับนับถือกันและเห็นพ้องต้องกันว่า “สุขภาพคือพรอันประเสริฐสุด นอกจากนี้ยังมีสุภามิตของชาวอาหรับโบราณกล่าวไว้ว่า “คนที่มีสุขภาพดีคือคนที่มีความหวังและคนที่มีความหวังคือคนที่มีทุกสิ่งทุกอย่าง” ซึ่งนั่นก็หมายความว่าสุขภาพคือวิถีแห่งชีวิต โดยสุขภาพจะเป็นเสมือนหนึ่งวิถีทางหรือหนทางซึ่งจะนำบุคคลไปสู่ความสุขและความสำเร็จต่างๆ นานาได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า “สุขภาพชีวิต” (ปรีชา วงศ์ทิพย์ ม.ป.ป.)

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพของคนเรานั้นมีมากมายหลายสาเหตุ แต่ในที่นี้จะแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบที่สำคัญๆ ดังนี้ (ปรีชา วงศ์ทิพย์ ม.ป.ป.)

1. องค์ประกอบด้านตัวบุคคล

ลักษณะทางพันธุกรรม (Genetic makeup)

เชื้อชาติ (Race)

เพศ (Sex) อายุและระดับพัฒนาการ (Age and development level)

ปัจจัยทางสรีรวิทยา (Physiological factors)

ปัจจัยทางด้านจิตใจ (Psychological Factors) ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ พฤติกรรมอนามัย (Health behavior) หรือสุขปฏิบัติ (Health Practice)

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) สิ่งแวดล้อมอาจแบ่งออกได้ เป็น 4 ด้าน

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment)

สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological environment)

สิ่งแวดล้อมทางเคมี (Chemical environment)

สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม (Social-economic environment)

3. องค์ประกอบทางด้านระบบการจัดการสาธารณสุขและการบริการสุขภาพ (Health Service System Factors) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ของรัฐในการที่จะสนองต่อการส่งเสริมให้บุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ หรือประเทศนั้นๆ มีสุขภาพที่ดี และเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงระบบการบริการทางการแพทย์

“สุขภาพะ” หมายความว่า การดำรงชีพของบุคคลอย่างมีสุขทั้งกาย และจิต อาจกล่าวได้ว่าไม่มีไข้ ไม่มีโรคร้ายไข้เจ็บ แต่รวมถึงการมีชีวิตที่มีร่างกายแข็งแรง จิตแข็งแรง มีความสุขอยู่ในสังคม โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว บางอย่างที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดภาวะคุกคามต่อสุขภาพะคนไทยเกิดเป็นปัญหาด้านสุขภาพ มลภาวะที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับอาหาร วิถีชีวิต ค่านิยมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปแล้วแต่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมาทั้งสิ้นก่อให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บเช่นเกิดโรคเอดส์ เกิดโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด เกิดอุบัติภัยสูงขึ้น เป็นต้น มีโรคหลายโรคที่อาจป้องกันหรือสามารถลดอัตราเสี่ยงลงได้ ซึ่งต้องการความร่วมมือร่วมใจจากหลายๆฝ่ายช่วยการส่งเสริมสุขภาพให้กับสังคม

วิริยะ สว่างโชติ (2550:1) ในฐานะเป็นองค์กรหลักที่ดูแลด้านสุขภาพอนามัยยังเห็นว่า "ร่างกาย จิตใจ สังคมที่ดีและการไม่มีโรคร้ายไข้เจ็บเป็นสภาวะของความสมบูรณ์ที่ดี" ถึงแม้ว่าข้อกำหนดนี้จะไม่ได้เกิดขึ้นจริง อย่างไรก็ตามการในระยะแรกผลสัมฤทธิ์ของแนวคิดที่ว่านี้เกิดกับกลุ่มประชาชนในวัยทำงานในโลกตะวันตกซึ่งหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการให้คำแนะนำในเรื่องสุขภาพภายนอกร่างกาย และมีการชักชวนให้มีการดูแลสุขภาพ ซึ่งทำให้เชื่อมโยงไปสู่ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเรา ในช่วงนั้น "สุขภาพ (health)" ถูกให้ความหมายว่า สุขภาพ หมายถึง สภาวะของความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจและความเป็นอยู่ที่ดีใน

สังคมมิใช่หมายถึงเพียงปราศจากโรคและความอ่อนแอเท่านั้น แต่การดำเนินการพัฒนาด้านการสาธารณสุขกับการพัฒนาด้านการคิดค้นความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการรักษาสุขภาพที่เกิดจากการเจ็บป่วยด้านเดียว ขณะที่การเจ็บป่วยด้านอื่นๆ กลับไม่ได้รับการดูแล ในเดือนพฤษภาคม 1998 ที่ประชุมสมัชชาองค์การอนามัยโลก (World Health Organization Assembly) เพิ่มคำว่า "Spiritual well-being" หรือ "สุขภาวะทางจิตวิญญาณ" เข้าไปในคำนิยามเดิม ดังนั้นความหมายของคำว่า "สุขภาพ" หลังจากนั้น จึงรวมความหมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ หรือสุขภาวะที่สมบูรณ์ทุกๆ ทางเชื่อมโยงกัน สะท้อนถึงความเป็นองค์รวมอย่างแท้จริงของสุขภาพที่เกื้อหนุนและเชื่อมโยงกันทั้ง 4 มิติ ซึ่งความหมายในแต่ละด้าน คือ

1. สุขภาวะทางกาย หมายถึง การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมดี ไม่มีอุบัติเหตุ เป็นต้น
2. สุขภาวะทางจิต หมายถึง จิตใจที่เป็นสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด คล่องแคล่ว มีความเมตตา กรุณา มีสติ มีสมาธิ เป็นต้น
3. สุขภาวะทางสังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยดี ในครอบครัว ในชุมชน ในที่ทำงาน ในสังคม ในโลก ซึ่งรวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดี และมีสันติภาพ เป็นต้น
4. สุขภาวะทางปัญญา (จิตวิญญาณ) หมายถึง ความสุขอันประเสริฐที่เกิดจากมีจิตใจสูง เข้าถึงความจริงทั้งหมด ลดละความเห็นแก่ตัว มุ่งเข้าถึงสิ่งสูงสุด ซึ่งหมายถึงพระนิพพาน หรือพระผู้เป็นเจ้าของหรือความดีสูงสุด สุดแล้วแต่ความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละคน

สุขภาวะทางจิตวิญญาณจึงหมายถึง มิติทางคุณค่าที่สูงสุดเหนือไปจากโลกหรือภาพภูมิทางวัตถุ การมีศรัทธาและการเข้าถึงคุณค่าที่สูงส่ง ทำให้เกิดความสุขอันประณีตลึกล้ำ ความหมายของสุขภาวะทั้ง 4 ด้าน สุขภาวะทางกายและสุขภาวะทางจิตเป็นสุขภาวะที่ทำความเข้าใจได้ง่าย เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้ตลอดเวลา สุขภาวะทางสังคมเป็นการแสดงออกรวมกันของสังคม ซึ่งต้องทำความเข้าใจและยอมรับรวมกันของทั้งสังคม และสุขภาวะทางปัญญา (จิตวิญญาณ) เป็นสุขภาวะที่ทำความเข้าใจได้ยากและเป็นขั้นสูงสุดของสุขภาพองค์รวม

ความหมายของสุขภาวะ การประเมินสุขภาวะของคนไทย นอกจากจะประเมินผลกระทบสุดท้ายของความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาแล้ว ยังพิจารณาถึงกระบวนการ และพฤติกรรมที่นำไปสู่สุขภาวะที่ดี ได้แก่ การมีพฤติกรรมดำรงชีวิตที่เหมาะสม มีคุณภาพชีวิตที่ดีตระหนักถึงภัยอันตรายที่มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ ยึดมั่นในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีทักษะความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างปกติสุข มี

การศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาส และพัฒนาสติปัญญาและกระบวนการเรียนรู้ของคนให้สามารถ “คิดเป็น ทำเป็น” เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง และใช้ประสบการณ์ สักยภาพ และทักษะความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์ในการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพใจ และสติปัญญา ตลอดจนสามารถปฏิบัติ ภารกิจในสังคม และมีส่วนร่วมในการพัฒนา และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีภูมิคุ้มกันจากกระแสนิยม หรือกระแสโลกาภิวัตน์ อันจะนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของสังคมโดยรวม

ดังนั้น การมีสุขภาวะ จึงหมายถึง ภาวะที่บุคคลปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีร่างกายที่แข็งแรง มีอายุยืนยาว มีจิตใจที่ดีมีความเมตตากรุณา ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ สัมปชัญญะ และใฝ่รู้ สามารถ “คิดเป็น ทำเป็น” มีเหตุมีผล อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ปัจจัยพื้นฐานการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข จากความหมายของการมีสุขภาวะ สามารถแจกแจงออกเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขได้ แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบย่อยที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นบูรณาการ ได้แก่ 1) สุขภาพกายดี 2) สุขภาพจิตดี มีคุณธรรมจริยธรรม และ 3) มีสติปัญญา และใฝ่รู้ (วารสารเศรษฐกิจและสังคม 2550:1)

กล่าวโดยสรุป สุขภาพ เป็นการเรียกการกล่าวถึงลักษณะของการไม่เป็นโรค สุขภาพเป็นความสมบูรณ์ของคนใน 4 มิติ คือ ร่างกาย จิตใจ สังคม และวิญญาณ(ปัญญา)หากสมบูรณ์อย่างสมดุลแล้ว ก็จะเข้าสู่ที่เรียกว่าสุขภาวะ

1.2 ความเป็นมาของโครงการ อย.น้อย

กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินตามนโยบายเมืองไทยแข็งแรง เพื่อให้ทุกคนได้ดูแลสุขภาพของตนเอง โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งเป็นฐานกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งในโรงเรียนก็ได้มีการจัดรูปแบบเป็นชมรมกิจกรรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน (ยสร.) ภายใต้งานอนามัย โดยให้นักเรียนเป็นอาสาสมัครของโรงเรียนจากนั้นก็ได้รับมีโครงการ อย.น้อย เพื่อให้ นักเรียนได้รับรู้ถึงการบริโภคอาหารและยา รวมไปถึงการตรวจสอบสิ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีความปลอดภัย

สุนทรี วิทยานารถไพศาล และคณะ (2548: 5-6) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างบูรณาการ โดยมีชั่วโมงสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประมาณร้อยละ 20 ของเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และได้เรียนรู้สิ่งใหม่จากกิจกรรมเหล่านั้นควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน โดยให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านสุขอนามัย ด้านสาธารณสุข การบริโภค หรือด้านการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่ง เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

โดยตรงให้ได้เรียนรู้สิทธิของผู้บริโภค การตระหนักและมีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภค ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ โรงเรียนต่างๆในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีโครงการเกี่ยวกับสุขภาพในรูปแบบหรือชื่อเรียกต่างๆ แตกต่างกันไปโดยมีข้อสังเกต ดังนี้

ชมรมกิจกรรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน (ยสร.) ภายใต้งานอนามัยโรงเรียน เช่น โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี มีการจัดอบรมนักเรียนมัธยมตอนปลายรุ่นละ 40-45 คน จัดอบรมรุ่นละ 3 วัน ทุก 2 ปี/ ครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการตระหนักและมีทักษะเกี่ยวกับการรักษาอนามัยสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภค สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเอง

ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลัง ชมรม ยสร. โดยมีรูปแบบแตกต่างกัน ได้แก่ เป็นส่วนหนึ่งภายใต้ชมรมกิจกรรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน (ยสร.) บางโรงเรียนจะจัดเป็นส่วนหนึ่งของชมรม ยสร. โดยจะใช้ชื่อว่า “กิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภค” ซึ่งจะหมายรวมถึง กิจกรรม อย.น้อย ด้วย อีกส่วนหนึ่งจัดตั้งเป็นชมรมคุ้มครองผู้บริโภค หรือชมรมคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีกิจกรรม อย.น้อย เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค ดังกล่าว จึงมักหมายถึง โครงการ อย.น้อยและเป็นกิจกรรมเดียวกันกับ ชมรม/ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค หรือ อย.น้อย เป็นกิจกรรมหนึ่งของชมรม/ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค

ในปีพุทธศักราช 2544 กระทรวงสาธารณสุข ได้มีการประสานเพื่อจัดทำโครงการ อย.น้อยในโรงเรียน โดยกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ได้รับมอบภารกิจในการคุ้มครองให้ได้รับความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็กที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความคิดจินตนาการในทางสร้างสรรค์และเป็นผู้ที่มีศักยภาพในตนเอง สามารถชักนำเพื่อนและผู้ปกครองให้สนับสนุนการดำเนินงานที่ดี จึงได้จัดทำ “โครงการ อย.น้อย” เพื่อพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในนักเรียนดังกล่าว โดยเลือกเป้าหมายคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการทั้งในส่วนของภูมิภาคและส่วนกลาง ได้ดำเนินกิจกรรมพร้อมกันทั่วประเทศในทิศทางดำเนินการและรูปแบบเดียวกัน เพื่อให้เกิดพลังร่วมกัน ในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ การสร้างความตระหนักและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยผ่านกิจกรรมของชมรม/ชมรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้น และในปีพ.ศ. 2546 จึงได้เริ่มโครงการประกวด อย.น้อย ดีเด่น

อย.น้อย ถือกำเนิดขึ้นในปี 2545 ในลักษณะโครงการนำร่อง แต่มีการดำเนินการอย่างจริงจังในปี 2546 โดยมีโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา จัดตั้งชมรมคุ้มครองผู้บริโภคใน

โรงเรียน และทำกิจกรรม อย.น้อย จังหวัดละ 5 โรงเรียน จากนั้นในปี 2547 ได้ขยายกิจกรรม ให้ครอบคลุม โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 10,256 โรงเรียน มีสมาชิกมากกว่า 1 ล้านคน

ภาพที่ 1. โครงการ อย. น้อย

1.2.1 ความเป็นมาของโครงการ

รัฐบาลได้ประกาศให้ภายในปี 2547 เป็นปีเริ่มต้นแห่งอาหารปลอดภัย โดยมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานแผนยุทธศาสตร์ ความปลอดภัยด้านอาหารขึ้นโดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

หนึ่งในยุทธศาสตร์อาหารปลอดภัยก็คือ การสนับสนุนให้มีชมรมคุ้มครองความปลอดภัยด้านอาหารในโรงเรียนหรือ อย.น้อย เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้เล็งเห็นว่านักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ จึงมีโครงการเผยแพร่ความรู้ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สามารถสนับสนุนงานคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ คิดชุดทดสอบเบื้องต้น เพื่อหาสารพิษในอาหาร ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง สะดวก รวดเร็ว ราคาถูก ดังนั้น เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักเรียนในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงได้สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งชมรมคุ้มครองผู้บริโภค ขึ้นในโรงเรียนและส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนสามารถใช้ชุดทดสอบ สารพิษเบื้องต้นที่ผลิตโดย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในการทดสอบสารพิษในอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากการทดสอบ สารบอแรกซ์ในเนื้อสัตว์สด การทดสอบความสะอาดของภาชนะใส่อาหาร และเมื่อเมื่อพบข้อบกพร่องก็สามารถแจ้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ทันที (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค 2551) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ให้การสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ ให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

คู่มือการจัดซื้อและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ

คู่มือ อย.น้อย

บัตรสมาชิก อย.น้อย

ภาพปกสารปณเป็อน 6 ชนิด

วิธีทัศนัการตรวจสอบสารปณเป็อน

การสนับสนุนวิทยากร

การสนับสนุนรถโมบายยูนิตในกิจกรรมของโรงเรียน

การสนับสนุนชุดทดสอบต่าง ๆ

โครงการจัดตั้งชมรมอาสาสมัครค้คุมครองผู้บริโภคในโรงเรียน หรือ อย.น้อย ได้เริ่มดำเนินการ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2546 นับถึงปีปัจจุบัน มีสถานศึกษาที่จัดตั้ง ชมรม อย.น้อย ทั่วประเทศกว่า 10,000 โรงเรียน มีจำนวนสมาชิกกว่า 1,000,000 คน โดยสมาชิก อย.น้อย ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทั้งในโรงเรียน เช่น ให้ความรู้ผ่านทางเสียงตามสาย พุดหน้าเสาธง การจัดนิทรรศการ และขยายกิจกรรมไปสู่รอบโรงเรียนและชุมชน เช่น ตรวจสอบอาหารบริเวณ รอบโรงเรียน ตรวจสอบอาหารในตลาด เป็นต้น

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ยังได้จัดให้มีการจัดประกวดกิจกรรมของ อย.น้อย ทั้งในระดับจังหวัด ระดับเขต จนถึงระดับประเทศ จนกิจกรรม อย.น้อย เป็นที่รู้จัก ของเยาวชนและสาธารณชนโดยทั่วไปเป็นอย่างดี

การค้คุมครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เป็นภารกิจหลักของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อค้คุมครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งการค้คุมครองผู้บริโภคจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค 2551: 1)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็กที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และเป็นผู้ที่มีศักยภาพในตัวเอง สามารถ ชี้นำเพื่อนและผู้ปกครอง ให้สนับสนุนการดำเนินงานที่ได้อย่างได้ผล จึงได้จัดทำโครงการ อย.น้อย เพื่อนำศักยภาพของนักเรียนมาใช้ โดยเลือกเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคดำเนินกิจกรรมรณรงค์พร้อมกันทั่วประเทศ โดยให้ดำเนินการไปในทิศทาง และรูปแบบเดียวกัน ทำให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลความรู้ตลอดจนประชาสัมพันธ์โครงการได้อย่าง ทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปีงบประมาณ 2547

ถึง 2550 ได้จัดกิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคของชมรมอาสาสมัครคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียนที่รู้จักกันในเรื่องโครงการ อย.น้อย

1.2.2 ผู้รับผิดชอบโครงการ

กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

1.2.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ในการทำโครงการอย.น้อย ก็เพื่อให้ นักเรียนมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และได้ช่วยเหลือเพื่อน ๆ ครอบครัว และชุมชน ด้วยการให้ความรู้การบริโภคอย่างเหมาะสมปลอดภัย กิจกรรมที่อย.น้อยทำ ได้แก่ ตรวจสอบอาหารที่จำหน่ายภายใน/รอบๆ โรงเรียน และตลาดสดหรือชุมชนใกล้เคียงด้วยชุดทดสอบเบื้องต้นเช่นชุดทดสอบบอแรกซ์ ฟอรัมาลิน สารกันรา

สารฟอกขาว จุลินทรีย์ในน้ำ เป็นต้น การให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บอร์ดความรู้ เสียงตามสาย พุดหน้าเสาธง กิจกรรมการแสดง รายการทางโทรทัศน์ วงจรปิด เป็นต้น การณรงค์ให้ความรู้ในชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ การแจกเอกสารความรู้ การให้ความรู้ทางหอกระจายข่าวหรือวิทยุชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการความรู้ด้านอาหารและยา เข้าไปกับหลักสูตรการเรียนการสอน และอย.น้อย ยังเอื้ออาทรไปยังโรงเรียน ระดับประถมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง ด้วยการให้ความรู้และการตรวจสอบอาหารให้ด้วย ในลักษณะ “พี่สอนน้อง”การทำกิจกรรม นอกจาก อย.น้อย จะได้รับความรู้ด้านการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้องและปลอดภัยแล้ว ยังช่วยให้เพื่อนนักเรียนและครอบครัวมีความรู้ และเกิดการพัฒนา ปรับปรุงการจำหน่ายอาหารภายในโรงเรียน รวมทั้งการปรับปรุงสถานที่จำหน่ายอาหารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ นักเรียน อย.น้อย ยังได้รับการพัฒนาเรื่องความคิด การวางแผนการทำงาน การแสดงออก และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน อย.น้อย โรงเรียนอื่น ๆ ทำให้เกิดเป็นเครือข่ายขึ้นกิจกรรม อย.น้อย ยังก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในระดับชุมชน เช่น เกิดความร่วมมือระหว่างนักเรียน ครู พ่อค้า แม่ค้า อสม. อบต. โรงพยาบาลชุมชน สาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น มีการช่วยเหลือกันทั้งด้านงบประมาณ การร่วมดำเนินงาน และทรัพยากร เช่น งบประมาณสนับสนุนจาก อบต. การร่วมตรวจสอบอาหาร การอนุญาตให้ใช้หอกระจายข่าว/วิทยุชุมชน เป็นต้น

ในปีพุทธศักราช 2548 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมอนามัย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสี่หน่วยงานได้ตกลงร่วมมือกันในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานของอำนาจหน้าที่ของแต่ละ

หน่วยงาน เพื่อรณรงค์ให้เกิดความปลอดภัย ด้านอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพในสถานศึกษาทุกระดับ โดยอาศัย ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนได้แก่ นักเรียน ครู อาจารย์ สมาคมผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการ ร้านค้าในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้กลุ่มนักเรียน อ ย.น้อย ได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสามารถเลือกซื้อ เลือกบริโภคได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย รวมทั้งสามารถเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับไปยังเพื่อนนักเรียนและครอบครัว
2. เพื่อให้ให้นักเรียนนำกิจกรรม อ ย.น้อย ไปพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
3. เพื่อนำคู่มือบูรณาการความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพสู่การเรียนการสอนไปทดลองใช้ในโรงเรียนนาร่อง 4 ภาคทั่วประเทศ

กล่าวคือ โครงการ อ ย.น้อยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้สัมผัสอาหารเกิดความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของการเลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และมีการเผยแพร่ความรู้ให้กลุ่ม เป้าหมายทราบอย่างทั่วถึง โดยผ่านกิจกรรมของชมรมอาสาสมัครคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน หรือ อ ย.น้อย เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านค้าในโรงเรียนได้ตระหนักถึงความปลอดภัยด้านอาหารคัดเลือกว่าดี ถูก ที่ปราศจากสารเคมีปลอมปนปรุงประกอบ และเก็บรักษาอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ ปราศจากการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค และสนับสนุนให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสมาคมปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้สัมผัสอาหาร ตัวแทนของนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพในโรงเรียน และจัดตั้งชมรม อ ย.น้อยขึ้นในโรงเรียน ทั้ง 4 หน่วยงานได้ให้ความเห็นชอบและลงนามในข้อตกลงร่วมกัน ในวันที่ 6 กรกฎาคม 2548 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพมหานคร

ในปี 2549 โครงการได้เน้นการทำกิจกรรมในลักษณะเครือข่ายให้มากขึ้น และจะส่งเสริมให้เกิดการเอื้ออาทรโรงเรียนระดับที่เล็กกว่าในลักษณะ “อ ย.น้อยสอนน้อง” โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่า ในปี 2549 จะมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศได้รับการเอื้ออาทรลักษณะ “อ ย.น้อย สอนน้อง” ไม่น้อยกว่า 5,000 โรงเรียน และจะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความปลอดภัยด้านอาหารในพื้นที่ โดยสนับสนุนให้ อ ย.น้อย ได้ดูงานสถานที่ผลิตอาหารในชุมชน เพื่อได้เรียนรู้กรรมวิธีการผลิตและการควบคุมคุณภาพอาหารจากของจริง และยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ผลิตเกิดความตระหนักและพัฒนาปรับปรุงสถานที่ของตน และจะพัฒนาศักยภาพของ อ ย.น้อยให้สามารถตรวจประเมินโรงอาหารเพื่อพัฒนา โรงอาหารภายในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ

และจำหน่ายอาหารที่มีความปลอดภัย เพื่อลดการเกิดโรคอาหารเป็นพิษภายในโรงเรียน นอกจากนี้ จะส่งเสริมให้โรงเรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรม อย.น้อย โดยใช้ชื่อว่า “อย.อาชีวะ” ซึ่งในปี 2549 จะดำเนินการใน 26 สถานศึกษา โดยได้สนับสนุนงบประมาณการทำกิจกรรมไปแต่ละสถานศึกษา แล้ว และจะดำเนินการอบรมแกนนำ อย.อาชีวะ เพื่อทำกิจกรรม โดยจะมีการตรวจเยี่ยมและ ประเมินผล และจะพัฒนาให้บางสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ ในด้าน การผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์ จี.เอ็ม.พี. ในปี 2550 ได้ขยายขยายผลไปสู่โรงเรียนอาชีวศึกษา ทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า 200 แห่ง การดำเนินโครงการ อย.น้อย จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กและเยาวชน ให้เป็นผู้บริโภคที่สามารถเลือกซื้อเลือก บริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย อันจะส่งผลต่อการลดอัตราการเจ็บป่วย ของประชาชน และลดค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล

1.2.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักสูตร อย.น้อย สู่วิชาการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับใช้ในสถานศึกษาปีงบประมาณ 2552
2. นักเรียน อย.น้อย มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ดี
3. นักเรียน อย.น้อย มีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ
4. นักเรียน อย.น้อย มีทักษะในการทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง, ชุมชน โดยสามารถ ดูแลตนเอง ดูแลเพื่อนนักเรียน อย.น้อย และถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อนนักเรียน

1.2.5 กลวิธีดำเนินงาน

1. บูรณาการโครงการ อย.น้อย กับโครงการอื่น ที่กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการ
 - 1.1 ใ้ส่กิจกรรมโครงการอื่นของกรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เข้าไป ในแนวทางการดำเนินงานโครงการ อย.น้อย หรือบรรจุลงไปหลักเกณฑ์การประกวด/คัดเลือก โครงการ อย.น้อย ปี 2551 (ถ้ามีการประกวด) ซึ่งในการบูรณาการแบบนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้เคยดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี 2548 ได้แก่ การใส่กิจกรรมต่าง ๆ ลงไปในเกณฑ์ การให้คะแนนการประกวด คือ

การตรวจสอบอาหาร โดยใช้ชุดทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

การตรวจสอบโรงอาหารในโรงเรียน

การตรวจสอบห้องสุขาในโรงเรียน

มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพลักษณะในโรงเรียน เช่น การล้างมือ 7 ขั้นตอน

1.2 เกณฑ์ที่จะใส่ลงในตัวชี้วัดเพิ่มขึ้น ได้แก่

การไม่กินอาหารกรอบกรอบ/อาหารที่มีรสหวานจัด

การไม่ดื่มน้ำอัดลม

นักเรียน อย.น้อย มีฟันดี

การรับประทานผัก/ผลไม้

การออกกำลังกายหรือมีกิจกรรมที่เคลื่อนไหวร่างกายสม่ำเสมอ

1.3 ระยะเวลาในการทำโครงการ อย.น้อย จะปรับให้สอดคล้องกับกิจกรรมอื่นๆ

ของกระทรวงสาธารณสุข

2. การนำร่องนำคู่มือบูรณาการความรู้ ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพผู้หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานไปทดลองดำเนินการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4 ภาคไม่น้อยกว่า 3 โรงเรียน/ภาค

3. ประชาสัมพันธ์โครงการโดย

3.1 การจัดทำรายการเพื่อเผยแพร่กิจกรรม อย.น้อย ทางสถานีโทรทัศน์

3.2 จัดให้ผู้บริหารไปเยี่ยมโรงเรียน อย.น้อย ที่มีผลงานดีเด่น และทำข่าว

ประชาสัมพันธ์หรือทำเป็นข่าวเผยแพร่ทางโทรทัศน์

4. การผลิตสื่อสนับสนุนการทำกิจกรรม อย.น้อย ได้แก่ แบบสอบถามการบริโภค
ผลิตภัณฑ์สุขภาพในครัวเรือน โดยจะสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหาร ยา และ
เครื่องสำอาง เพื่อเผยแพร่ทางเสียงตามสายในโรงเรียนหรือวิทยุชุมชน แผ่นพับ/โปสเตอร์

5. สนับสนุนงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในการทำโครงการ อย.น้อย
จำนวน 5.06 ล้านบาท จากงบประมาณ อย.น้อย ทั้งหมด 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.3 ของ
งบประมาณโครงการ อย.น้อย

6. จัดการประกวดโครงการเพื่อพัฒนาด้านสุขภาพในโรงเรียน ในระดับภาค/ประเทศ
และจัดทัศนศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้งบประมาณ 4.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.8 ของ
งบประมาณ อย.น้อย

ผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ อย.น้อย ประมาณ 10,000
โรงเรียนทั่วประเทศ โดยตั้งเป็นชมรม อย.น้อย ในโรงเรียน และมีกิจกรรมการตรวจสอบแปรรูป
ในอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ มีการประกวด
อย.น้อยดีเด่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และมีการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในปี 2549 จะเน้นการทำกิจกรรมในลักษณะเครือข่ายให้มากขึ้น และ
จะส่งเสริมให้เกิดการเอื้ออาทรโรงเรียน ระดับที่ เล็กกว่าในลักษณะ “อย.น้อยสอนน้อง” โดย

ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ในปี 2549 จะมีโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทั่วประเทศได้รับการเอื้ออาทร ลักษณะ “อย.น้อย สอนน้อย” ไม่น้อยกว่า 5,000 โรงเรียน นอกจากนี้จะส่งเสริมให้ โรงเรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรม อย.น้อย โดยใช้ชื่อว่า “อย.อาชีวะ” ซึ่งในปี 2549 จะดำเนินการใน 26 สถานศึกษา และในปี 2550 จะขยายผลไปสู่โรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า 200 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา 2552 : 1)

กล่าวโดยสรุป โครงการ อย. น้อย เป็นโครงการที่ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนทั่วประเทศ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยด้านอาหาร โดยให้เด็กนักเรียนมารวมกลุ่มกันตั้งเป็นชุมนุมอาสาสมัครคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน (ชมรม อย.น้อย) ซึ่งกิจกรรมหลักของนักเรียน อย. น้อย ก็คือ สุ่มตรวจสอบอาหารหาสารปนเปื้อนในโรงเรียนรณรงค์ประชาสัมพันธ์ความรู้และนำนักเรียนให้เลือกซื้ออาหารโดยดูจากฉลาก

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผลของโครงการ เป็นเรื่องของผลลัพธ์ของโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการ ในที่นี้จะศึกษาให้ครอบคลุมโดยใช้

ความหมายของคำว่าประสิทธิผล

ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นคำที่ใช้ในอย่างแพร่หลายในองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทั้งนี้ผู้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิผลไว้ ดังนี้

ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Effectiveness is to do right things)

งานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ ของการทำงานกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือประสิทธิผลจะแสดงถึงความ สามารถในการตอบสนองอย่างรวดเร็วและทันเวลา เพื่อให้ได้ผลผลิต

ยูวูซ กุลาตี (2548) ได้ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือความสามารถขององค์กรในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สมพงษ์ เกษมสิน (2514: 31) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงการพิจารณาผลของการทำงานที่สำเร็จลุล่วงถึงประสงค์หรือที่คาดหวังไว้เป็นหลัก และความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจเกิดจากการปฏิบัติงานที่ประหยัดหรือมีประสิทธิภาพก็ได้เพราะประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการทำงานให้ได้ผลสูงสุด ส่วนประสิทธิผลเป็นเรื่องของการนำเอาผลงานที่สำเร็จดังที่คาดไว้มาพิจารณา

จินดาลักษณ์ วัฒนประสิทธิ์ (2529: 254) กล่าวว่า ประสิทธิภาพคือการพิจารณาว่าผลงานของนโยบายนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงไร ประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้หลักเหตุผลทางเทคนิควิชาการ (Technical Rationality)

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529: 41-44) รายงานว่าประสิทธิภาพ เป็นเรื่องการเน้นความสำคัญของสิ่งที่ออก แทนที่จะเป็นสิ่งป้อนเข้า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของผลลัพธ์จึงได้แก่การศึกษาว่าผลลัพธ์ที่ปรากฏบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

นิตา ชูโต (2531: 9) รายงานว่าประสิทธิภาพเป็นกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ความหมายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการหาแนวทางวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดการ และหาเหตุผลที่แน่ใจว่า เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

สตีเวนส์ (Steers 1977: 15) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการได้มา และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปความหมายของประสิทธิภาพ ได้ว่าหมายถึงผลการเปรียบเทียบ ว่ากิจกรรมที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด ประสิทธิภาพ คือความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จุดสำคัญของประสิทธิผลอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ถูกคาดหวังตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และผลผลิตจริงที่มีขึ้น

ส่วนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ

แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการ ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการในด้านต่างๆ ซึ่งพัฒนาการมีหลายระดับขั้นตามช่วงอายุ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย และจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการ

ความหมายของจิตวิทยา

จิตวิทยา หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตในเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจพฤติกรรมและกระบวนการทางจิต แล้วนำไปอธิบาย ทำนาย หรือคาดคะเน และควบคุมพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตในที่สุด (สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2553: 1)

จิตวิทยา เป็นศาสตร์ ที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำข้อมูลต่างๆ ความรู้ที่ได้จากแนวคิดทฤษฎี และการทดลองนำมาเสนอเพื่ออธิบายและควบคุมพฤติกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของมนุษย์ สุปราณี สุนธิรัตน์ และคณะ (2537 : 1)

จิตวิทยา หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ กระบวนการของจิต , กระบวนการความคิด, และพฤติกรรมของมนุษย์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2552 :4)

จิตวิทยา คือวิชาว่าด้วยจิต เป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งว่าด้วยปรากฏการณ์ พฤติกรรม และกระบวนการของจิต (สิริวัฒน์ ศรีเครือดง 2552: 1)

เดิมศักดิ์ ททวนิช (2546:12) ได้สรุป ความหมายของจิตวิทยาไว้ว่า “จิตวิทยา เป็นวิชาที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ โดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์”

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปความหมายของจิตวิทยา ได้ว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือกิริยาอาการของมนุษย์รวม ถึงความพยายามที่จะศึกษาว่ามีอะไรบ้าง หรือตัวแปรใดบ้างในสถานการณ์ใดที่ เกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งข้อมูลดังกล่าว จะทำให้ สามารถคาดคะเนหรือพยากรณ์ได้ ซึ่งจะช่วยลดพฤติกรรมเบี่ยงเบนอันก่อให้เกิดปัญหา ในอนาคต โดยใช้แนวทางหรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์

ความหมายของพัฒนาการ

คูณีย์ ชีรดากร (2526:76) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการ (Development) หมายถึง ขบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของมนุษย์ อย่างมีระเบียบแบบแผนต่อเนื่องไปตามลำดับขั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ (Quality)

สุชา จันทรเอม (2540:1) กล่าวว่าพัฒนาการ หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง (process of change) ของมนุษย์ทุกส่วนที่ต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่ อีกระยะหนึ่งเพื่อที่จะไปสู่วุฒิภาวะ ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ

ทิพย์ภา เชษฐเชาวลิต (2541:1) ได้ให้คำจำกัดความของพัฒนาการว่าเป็นการ เปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนมีขั้นตอน เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเจริญเติบโต งอกงามและถดถอยและเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลรวมของวุฒิภาวะและประสบการณ์

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 21) กล่าวว่า พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทั้งที่สังเกตได้ง่าย ชัดเจน และมองเห็นได้ยาก ไม่ชัดเจน ตั้งแต่เริ่ม ปฏิสนธิจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

จันทมาศ ชื่นบุญ (2515:47) ได้ให้คำจำกัดความของพัฒนาการว่าเป็นการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นไปอย่างมีระเบียบไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางอวัยวะ หรือพฤติกรรมที่ต้องใช้อวัยวะ ในช่วงที่เราสังเกตพิจารณา มีสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง สิ่งหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษาทาง วิทยาศาสตร์ด้านการพัฒนาของเด็ก นั่นคือ การสำรวจความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า พัฒนาการเป็นกระบวนการพัฒนาของมนุษย์ใน ทุกๆด้านของชีวิตตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิตจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นไปอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการเจริญงอกงามและการถดถอย ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ ได้รับ ซึ่งนำไปสู่ความมีวุฒิภาวะ

ความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการ

อาภากร เปรี๊ยะนัม (2548:1) ได้ให้ความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการว่า เป็นจิตวิทยา แขนงหนึ่งที่มีมุ่งศึกษามนุษย์ทุกวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตในทุกๆด้าน ทั้ง ด้านการเจริญเติบโตทางร่างกาย ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกเจตคติ พฤติกรรมการแสดงออก

สังคม บุคลิกภาพ ตลอดจนสติปัญญาของบุคคลในวัยต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐาน ความเป็นมา จุดเปลี่ยน จุดวิกฤตในแต่ละวัย กล่าวคือช่วยให้ทราบถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของบุคคลในวัยต่างๆ กัน

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ (2553:1) ได้ให้ความหมาย จิตวิทยาพัฒนาการไว้ว่า เป็นแขนงหนึ่งของวิชาจิตวิทยาที่มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมของคนในวัยต่างๆ เพื่อให้รู้ว่าบุคคลพัฒนา มาอย่างไร ในแต่ละวัยมีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง และสาเหตุของการเกิดสิ่งนั้นๆ มีอย่างไร

กล่าวโดยสรุป จิตวิทยาพัฒนาการเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละช่วงวัย ซึ่งมีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น และมีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการพัฒนาในด้านต่างๆ ของมนุษย์

พัฒนาการของมนุษย์แบ่งตามช่วงอายุได้เป็น 8 ระยะดังนี้(สุชา จันทน์เอม 2536 : 2-3) ระยะก่อนเกิด (Prenatal stage) คือตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงระยะคลอด

1. วัยทารก เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 2 ปี
2. วัยเด็ก เริ่มตั้งแต่อายุ 2 – 12 ปี
3. วัยเข้าสู่วัยรุ่น ปกติหญิงเฉลี่ยมีอายุ 12 ปี ชายเฉลี่ยมีอายุ 14 ปี
4. วัยรุ่น ตั้งแต่อายุ 14 – 21 ปี
5. วัยผู้ใหญ่ ตั้งแต่อายุ 21 – 40 ปี
6. วัยกลางคน ตั้งแต่อายุ 40 – 60 ปี
7. วัยสูงอายุ ตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป

ในทุกช่วงอายุมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายของมนุษย์ การที่อวัยวะมีการเจริญเติบโต มีการพัฒนาโครงสร้าง และหน้าที่ต่าง ๆ ของอวัยวะเหล่านั้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งรูปร่าง หน้าตา ความรู้สึนึกคิด และพฤติกรรมที่แสดงออก

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ (Basic Forces in Human Development)

บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านการเจริญเติบโตของร่างกาย การมีวุฒิภาวะ ในแต่ละวัยและการเรียนรู้ ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

ปัจจัย 4 ประการ ดังนี้ (Kall and Cavanaugh, 1996 ,อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2536)

1. ปัจจัยด้านชีวภาพ (Biological Forces) ปัจจัยทางชีวภาพที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่ในระยะก่อนคลอดคือ พันธุกรรมและปัจจัยที่สัมพันธ์กับสุขภาพ

1.1 พันธุกรรม (Genetic) คือการถ่ายทอดลักษณะต่างๆ จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งในครอบครัวเดียวกัน หรือในเชื้อสายเดียวกัน เช่น สีของนัยน์ตา สีผม ลักษณะรูปร่างหน้าตา รวมถึงความผิดปกติหรือโรคต่างๆ ที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม

1.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสุขภาพ (Health - Related factors) โดยเฉพาะสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่มีผลต่อพัฒนาการของทารกในครรภ์มารดา

ปัจจัยด้านชีวภาพทำให้ทารกในครรภ์มารดาหรือในวัยก่อนคลอด มีความผิดปกติได้ เช่น การมีโรคทางพันธุกรรม หรือมีความผิดปกติของการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์อันเนื่องมาจากการใช้ยา หรือจากการติดเชื้อโรคต่างๆ ของมารดา และสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้พัฒนาการของทารกทางด้านร่างกายผิดปกติ และอาจส่งผลไปสู่ความผิดปกติของพัฒนาการด้านอื่น ๆ ต่อไป

2. ปัจจัยด้านจิตใจ (Psychological Forces) ปัจจัยด้านจิตใจของบุคคลที่มีผลต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในช่วงอายุนั้นๆ มี 4 ปัจจัย ดังนี้

2.1 ปัจจัยการรับรู้ภายในตนเอง (Internal perceptual factors) เช่น การรับรู้เรื่องเพศของตนเองในระยะ 5-6 ปี เด็กชายหรือเด็กหญิงเริ่มมีการรับรู้บทบาทของเพศที่แตกต่างกัน

2.2 ปัจจัยด้านความคิด (Cognitive factors) มีผลมาจากการเลี้ยงดูตั้งแต่ในวัยทารกและวัยเด็ก การให้ความรักความอบอุ่น การใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู การเล่นของเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดจะส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านความคิดและสติปัญญาของเด็กต่อไปในอนาคต

2.3 ปัจจัยด้านอารมณ์ (Emotional factors) การได้รับความมั่นคงทางอารมณ์จากบิดามารดาตั้งแต่ในวัยทารกจะมีผลให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์เป็นไปอย่างเหมาะสม

2.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality factors) การเป็นต้นแบบด้านบุคลิกภาพที่ดีของบิดามารดาจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ปัจจัยเหล่านี้มีผลให้บุคคลมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เช่น การเป็นคนที่มีลักษณะสนุกสนานร่าเริงเนื่องจากการพัฒนาความนึกคิดและอารมณ์ที่เป็นไปในด้านบวกอยู่เสมอ การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเอง หรือการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งมีปัจจัยเนื่องมาจากภาวะจิตใจในวัยเด็ก เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Forces) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้

3.1 ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal factors) เริ่มตั้งแต่ภายในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความห่วงใย เด็กจะรู้สึกมั่นใจในการปรับตัวกับสังคมภายนอกและมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลทั่ว ๆ ไป

3.2 ปัจจัยด้านสังคม (Societal factors) ตั้งแต่ในวัยเด็กการอบรมเลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยเปิดโอกาสและกระตุ้นให้เด็กได้ซักถามเรื่องราวของสังคมภายนอกบ้านและอธิบายให้เข้าใจความแตกต่างของสังคมภายนอกบ้านของเด็กตามความสามารถการรับรู้ในแต่ละวัย ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้กับเด็ก เด็กจะเริ่มมีการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวได้ดีขึ้น

3.3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural factors) มีผลทำให้พัฒนาการของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป เช่นเด็กไทยส่วนใหญ่มีลักษณะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่เนื่องจากถูก อบรมให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่ได้แนะนำสั่งสอนแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่ได้อย่างมีเหตุผล

3.4 ปัจจัยด้านมนุษยวิทยา (Ethnic factors) ลักษณะที่แตกต่างกันของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ เช่น ความแตกต่างด้านลักษณะรูปร่าง การดำรงชีวิตของคนผิวดำในประเทศอเมริกา ทำให้มีค่านิยมกับบางกลุ่มรังเกียจคนผิวดำ ความแตกต่างในการนับถือศาสนาของประชาชนชาวอินเดียทำให้มีการแบ่งชนชั้นในสังคม หรือความแตกต่างในการดำรงชีวิตของบุคคลในครอบครัว

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle forces) ความหมายของวงจรชีวิต (Life-cycle forces) หมายถึงการที่บุคคลจะแปลความหมายของเหตุการณ์ใดๆ ว่ามีผลอย่างไรต่อตนเองนั้น ขึ้นอยู่กับความคิดและประสบการณ์เดิมของบุคคล ประกอบกับเวลาที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์นั้นๆ คือในสถานการณ์เดียวกันบุคคลแต่ละคนอาจจะแปลความหมายของสถานการณ์นั้นๆ ไม่เหมือนกันเนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล อาภากร เปรี้ยวนิ่ม (2548:3-5)

สรุปได้ว่าปัจจัยวงจรชีวิตนี้ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยทางด้านชีวภาพ ปัจจัยทางด้านจิตใจ และปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้นคือความแตกต่างระหว่างบุคคลมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระดับของพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว เมื่อมีสถานการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นบุคคลจึงให้ความหมายของสถานการณ์นั้น ๆ แตกต่างกันไปตามความคิดและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3.3 จิตวิทยาพัฒนาการวัยเด็กตอนปลาย (Late Childhood)

วัยเด็กตอนปลาย มีอายุอยู่ในช่วง 6-12 ปี วัยนี้จะคาบเกี่ยวกับระยะก่อนวัยรุ่น ลักษณะพัฒนาการสำคัญที่เกิดขึ้นในวัยนี้ คือ “การเตรียมตัว” เพื่อเติบโตเป็นเด็กวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่พร้อมจะเผชิญและรับผิดชอบต่อตนเองในทุกๆ ด้าน วัยนี้ต่อมต่างๆ ของร่างกายจะทำงานเต็มที่ จะพบการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างกระดูกและสัดส่วนของร่างกายเกิดขึ้น เด็กวัยนี้จะใช้ชีวิตส่วนใหญ่นอกบ้าน จะให้ความเป็นเพื่อนกับผู้อื่น สร้างมิตรภาพกับกลุ่ม เริ่มเรียนรู้ค่านิยมทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และบุคคลรอบข้าง สามารถพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังพัฒนาการรู้จักตนเอง เริ่มมองเห็นตนเองตามที่เป็นจริง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนสามารถเรียนรู้เอกลักษณ์ในกลุ่มของตนเองได้

พัฒนาการทางกาย

การเจริญเติบโตด้านร่างกายของเด็กวัยนี้มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้า ๆ สม่ำเสมอ มีการเปลี่ยนแปลงของกล้ามเนื้อและระบบประสาทซึ่งทำงานประสานกันได้ดีขึ้น การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของอวัยวะภายในเกือบทุกระบบ การเปลี่ยนแปลงด้านน้ำหนัก การเจริญเติบโตของกระดูกและฟัน และการขยายออกของร่างกายซึ่งเปลี่ยนไปในด้านส่วนสูงมากกว่าส่วนกว้าง โดยความสูงจะเพิ่มขึ้น 2-3 นิ้วต่อปี สัดส่วนร่างกายใกล้เคียงผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กผู้หญิงจะมีการเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกายและวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กผู้ชายประมาณ 1-2 ปี โดยมีการเปลี่ยนแปลงของทั้งสองเพศซึ่งอธิบายได้ดังนี้

เด็กผู้หญิง ช่วงอายุ 8-12 ปี จะมีลักษณะเพศขั้นที่สองปรากฏขึ้น ได้แก่ สะโพกขยายออก ทรวงอกขยายโตขึ้น มีขนขึ้นที่บริเวณรักแร้และอวัยวะเพศ นอกจากนี้เด็กวัยนี้จะเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกซึ่งเกิดขึ้นในช่วงอายุ 11-12 ปี การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เด็กรู้สึกวิตกกังวลกับภาพลักษณ์ของตน ความคิดและความสนใจ จะจดจ่อกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เด็กผู้ชาย จะมีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย ได้แก่ ไหล่กว้างขึ้น มือและเท้าใหญ่ขึ้น มีขนขึ้นที่รักแร้และอวัยวะเพศ และมีการหลั่งอสุจิเริ่มเกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงอายุ 12-16 ปี ซึ่งแสดงถึงการมีวุฒิภาวะทางเพศเจริญเต็มที่

จากลักษณะการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายดังกล่าว ทำให้เด็กวัยนี้เริ่มให้ความสนใจกับรูปร่างหน้าตา มีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องราวทางกายของเพศตรงข้าม อย่างไรก็ตามการเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นทุกด้านของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ลักษณะทางพันธุกรรม การเลี้ยงดูเอาใจใส่ทั้งจากครอบครัว และตัวเด็กเอง เช่นรูปแบบการรับประทานอาหาร การออกกำลังกายที่เหมาะสม การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นต้น

พัฒนาการทางอารมณ์

พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้จะมีลักษณะเป็นกลาง ๆ คือ ไม่ดีหรือร้ายจนเกินไป เด็กวัยนี้มีความคิดที่ละเอียดอ่อนมากขึ้น สามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น ควบคุมอารมณ์ของตนได้ เรียนรู้ที่จะแสดงอารมณ์ได้เหมาะสมในรูปแบบที่สังคมยอมรับได้ ดังนี้ (ทิพย์ภา เศรษฐ์ชาวลิต 2541:81-82 ; สุชา จันทน์เอม 2540 :131-132)

1. อารมณ์โกรธ เด็กวัยนี้สามารถควบคุมและระงับความโกรธได้ดีขึ้น ไม่โกรธง่ายและหายเร็วนัก พัฒนาการการแสดงออกจะเปลี่ยนไป จากเดิมที่แสดงออกด้วยการร้องไห้ดินกับพื้น เสียงดัง ทิ้งตัวลงนอนเมื่อได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ ก็จะเปลี่ยนเป็นการคิดแก้แค้นในใจ แต่ไม่ทำจริงดังที่คิด หรือการหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่ไม่พึงใจในทันที ไม่มีพฤติกรรมแบบต่อสู้อย่างใช้กำลัง

2. อารมณ์รัก เด็กวัยนี้จะแสดงออกในด้านความรักด้วยการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ระวังแสบใส อารมณ์ดี จะระมัดระวังไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจหรือกระทบกระเทือนใจ โดยเฉพาะขณะอยู่ในกลุ่มเพื่อน สังคม ต้องการความรัก ความอบอุ่นมั่นคงในครอบครัวและหมู่คณะ

3. อารมณ์กลัว เด็กวัยนี้จะเลิกกลัวสิ่งที่ไม่มีความกลัว พิสูจน์ไม่ได้ อารมณ์กลัวของเด็กวัยนี้เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ได้รับมา สิ่งที่เด็กวัยนี้กลัวมากที่สุดคือ กลัวไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม กลัวไม่มีเพื่อน ไม่ชอบการแข่งขัน ไม่ต้องการเด่นหรือค้อยกว่ากลุ่ม ชอบการยกย่องแต่ไม่ชอบการเปรียบเทียบ นอกจากนี้เด็กยังกลัวอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนและบุคคลที่รัก การตอบสนองความกลัวจะเป็นลักษณะ การต่อสู้ การถอยหนี และการทำตัวให้เข้ากับสิ่งนั้น ๆ ความกลัวของเด็กจะเริ่มลดลงเรื่อย ๆ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย เด็กจะเปลี่ยนจากความกลัวเป็นความกังวลเรื่องรูปร่างของตนเองแทน คือ กังวลจากความต้องการให้ตนมีรูปร่างที่แข็งแรง สวยงาม

อย่างไรก็ตาม เด็กวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเร็ว บางครั้งทำตัวเป็นผู้ใหญ่ บางครั้งทำตัวเป็นเด็ก ความขัดแย้งทางอารมณ์จึงเกิดขึ้นได้เสมอ พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้สึกมั่นคงของเด็กต่อไป

พัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยนี้เด่นชัดมาก เด็กจะให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งต่อบุคคลใกล้ชิดและบุคคลอื่น ทั้งวัยเดียวกันและต่างวัยกัน เด็กวัยนี้ต้องการเพื่อนมาก เด็กจะแสวงหาเพื่อนที่มีความคล้ายคลึงกันในด้านของบุคลิกลักษณะ ความชอบ และเป็นเพื่อนที่สามารถไว้วางใจได้ เข้าใจกัน มั่นใจมั่นคง กับกลุ่มเพื่อน สังคมรอบข้าง มีความรู้สึก

ผูกพัน เป็นเจ้าของและซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม มีพฤติกรรมแสดงออกทางกาย วาจา การแต่งกายที่เหมือนกลุ่ม สังคมของเพื่อนในเด็กวัยนี้มักเป็นสังคมเฉพาะของเพื่อนเพศเดียวกัน และเด็กผู้ชายจะรักษาความสนใจที่มีต่อกลุ่มได้มากกว่าเด็กผู้หญิง

จากการให้ความสำคัญต่อกลุ่มทางสังคมของเด็กวัยนี้ การส่งเสริมให้เด็กได้รับการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มเพื่อนและกลุ่มบุคคลรอบข้างในชีวิตประจำวันจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาในด้านสังคมที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้

พัฒนาการทางสติปัญญา

เด็กวัยนี้สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น รู้จักการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รับผิดชอบและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง รับฟังคนอื่นมากขึ้น กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเพียงพอต่อการแก้ปัญหา การเสนอความคิดเห็นและการมีบทบาทในการช่วยเหลือกลุ่ม ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวจะนำมาซึ่งความรู้สึกเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับความสนใจของเด็กวัยนี้จะสนใจในเรื่องของธรรมชาติ การท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ ภาพยนตร์ เลี้ยงสัตว์ โดยทั่วไปเด็กผู้ชายจะสนใจเรื่องการพิสูจน์ ทดลอง ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ ส่วนเพศหญิงจะสนใจเรื่องการครัว เย็บปักถักร้อย การอ่านหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ที่อ่อนโยน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป วัยเด็กตอนปลายเป็นวัยเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ การเจริญเติบโตด้านร่างกายของเด็กวัยนี้จะช้าแต่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนสูงและน้ำหนักใกล้เคียงวัยผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กผู้หญิงจะโตเร็วกว่าเด็กผู้ชาย เด็กวัยนี้จะเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นดีขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง การให้ความรู้และคำแนะนำที่เหมาะสมเกี่ยวกับพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของเด็กวัยนี้ จะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจ เตรียมพร้อมต่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและก้าวไปสู่วัยอื่นอย่างเหมาะสมต่อไป

3.4 จิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น (Adolescence)

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สังคมปัจจุบันเป็นยุคข่าวสารไร้พรมแดน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นมากขึ้นด้วย ในระยะวัยรุ่นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยวิกฤต (critical period) หรือวัยพายุบูแคม (storm and stress) เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตอย่างมาก มีปัญหาและมีความยากลำบากในการปรับตัว

วัยรุ่น (Adolescence) เป็นวัยที่มีพัฒนาการปรับเปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เริ่มตั้งแต่ช่วงอายุประมาณ 12 หรือ 13 ปี จนกระทั่งถึงอายุประมาณ 20 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเป็นสัญญาณสำคัญ ที่บ่งบอกถึงการพ้นระยะการเป็นเด็ก นั่นคือการเปลี่ยนแปลงร่างกายภายนอกและการมีวุฒิภาวะทางเพศ เช่น ความสูง น้ำหนัก การเริ่มมีลักษณะทางเพศ ได้แก่ การมีหน้าอกในวัยรุ่นหญิง การมีหนวดและการเปลี่ยนแปลงของเสียงในวัยรุ่นชาย ขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ความสนใจในเพศตรงข้าม การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และสังคม เป็นต้น (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2538, อ้างถึงใน อากาศ เปรี้ยว นิ่ม 2548:20) มีการแบ่งระยะของวัยรุ่น ออกเป็น 3 ระยะดังนี้ (Cole อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม 2536)

1. วัยรุ่นตอนต้น (early adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี เด็กชายมีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี เด็กชายมีอายุระหว่าง 17 – 19 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 18 – 21 ปี เด็กชายมีอายุระหว่าง 19 – 21 ปี

พัฒนาการทางด้านร่างกาย

การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เริ่มจากการพัฒนาลักษณะทางเพศอย่างชัดเจน ได้แก่ การมีประจำเดือนครั้งแรกในเด็กหญิง และการหลั่งอสุจิในครั้งแรกของเด็กชาย

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของวัยรุ่น มี 2 ประการดังนี้

1. การเติบโตทางกายไม่สมวัย เช่น ตัวเล็กกว่าปกติ ตัวสูงใหญ่กว่าปกติ หรืออ้วนเกินไป
2. ความผิดปกติทางพัฒนาการระบบสืบพันธุ์ ได้แก่ วัยรุ่นที่มีพัฒนาการทางเพศช้า (delayed puberty) หรือมีพัฒนาการทางเพศเร็วก่อนวัย (precocious puberty) เช่น ภาวะ premature thelarche หรือ ภาวะ premature pubasche เป็นต้น

สรุปได้ว่าปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่สำคัญคือ รูปร่างที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ เช่น รูปร่างอ้วนเกินไป ผอมเกินไป มีพัฒนาการทางเพศไม่เป็นไปตามวัยหรือที่วัยรุ่นคิดว่าตัวเองไม่เหมือนเพื่อน เด็กวัยรุ่นที่มีความคิดวิตกกังวลในเรื่องรูปร่างลักษณะอย่างมากนี้อาจนำไปสู่โรค Anorexia Nervosa หรือ โรค Bulimia Nervosa ได้ ปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนี้เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนมากเป็นพิเศษ สำหรับเด็กวัยรุ่น เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่เด็ก

กำลังแสวงหาความภาคภูมิใจในตนเอง ความชื่นชอบจากเพื่อน จากสังคม จากเพศตรงข้าม ปัญหาในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางอารมณ์และจิตใจของวัยรุ่นอย่างมาก

การช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของร่างกายนี้ ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ ควรให้ความเข้าใจ ให้ความอบอุ่นทางด้านจิตใจ ช่วยส่งเสริมให้เด็กในวัยนี้มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย แนะนำการดูแลสุขภาพอนามัยของร่างกาย ส่งเสริมให้เด็กมีกิจกรรมที่ตนถนัด เช่น เล่นกีฬาเพื่อเบี่ยงเบนความวิตกกังวลเรื่องรูปร่างหน้าตา ไม่วิพากษ์วิจารณ์ลักษณะด้อยของเด็กต่อหน้าบุคคลอื่น เป็นต้น

พัฒนาการทางอารมณ์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ วัยรุ่นอยู่ในขั้นพอใจในการรักเพศตรงข้าม (genital stage) ความพึงพอใจและความสุขต่างๆ เป็นแรงขับมาจากวุฒิภาวะทางเพศ เริ่มสนใจเพศตรงข้าม มีแรงจูงใจที่จะรักผู้อื่น ต้องการอิสระจากพ่อแม่มากขึ้น เด็กชายจะเลียนแบบพ่อ เด็กหญิงจะเลียนแบบแม่ (ทิพย์ภา เศษฐ์ชาวลิต 2541)

อารมณ์ของวัยรุ่นเป็นอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ มีอารมณ์รุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่สู้ดี บางครั้งเก็บกด บางคร้ามั่นใจสูง บางครั้งพลุ่งพล่าน ลักษณะอารมณ์เหล่านี้เรียกกันว่า พายุบุแคม (Storm and stress) (สุชา จันทน์เอม 2536) เพราะลักษณะอารมณ์แบบนี้จึงมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่ได้ง่าย ทำให้วัยรุ่นจึงคิดว่าผู้ที่เข้าใจตนเองดีที่สุดคือเพื่อนในวัยเดียวกัน เนื่องจากมีความคิดเห็นที่เป็นไปทางเดียวกัน ขอบรับกันและกัน การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีผลมาจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การปรับพฤติกรรมการแสดงออกจากการเป็นเด็ก เข้าสู่การเรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้ใหญ่ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย มีผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมาก เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีภารกิจอื่นๆค่อนข้างมาก จนลืมไปว่าบุตรหลานกำลังเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ทำให้ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า เด็กบางคนมีพัฒนาการทางเพศเร็วก่อนวัย หรือบางคนอาจช้ากว่าวัย ความคิดของเด็กเองที่คิดว่าตัวเองมีความแตกต่างจากเพื่อน มีปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตา ทำให้เด็กยอมรับตัวเองไม่ได้ ส่งผลเกิดปัญหาทางด้านอารมณ์ มีภาวะเครียด เกิดพฤติกรรมซึมเศร้า และอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ การส่งเสริมวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทำได้โดยที่ผู้ปกครองต้องใช้เวลาและมีความอดทนเพื่อที่จะทำความเข้าใจวัยรุ่น เป็นตัวอย่างของผู้ที่มีอารมณ์มั่นคง แนะนำและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ และแนะนำวิธีระบายความเครียดที่เหมาะสม

พัฒนาการทางความคิดสติปัญญาและพัฒนาการด้านเหตุผลเรื่องศีลธรรมจรรยา (Moral reasoning)

พัฒนาการทางความคิดสติปัญญา

เด็กวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญา เป็นไปอย่างรวดเร็วสามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ มีความคิดกว้างไกล พยายามแสวงหา ความรู้ใหม่ๆ มีจินตนาการมาก มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองอย่างมาก

พัฒนาการทางความคิดตามแนวคิดของเพียเจท์ (Piaget 1958,อ้างถึงใน อากาศกร เปรี้ยวนี้ม 2548: 23) เด็กวัยรุ่นพัฒนาความคิดจากความคิดแบบรูปธรรม (concrete) มาจากวัยเด็ก มาสู่กระบวนการพัฒนาความคิดแบบเป็นเหตุผล เป็นรูปแบบชัดเจน (Cognitive thought phase หรือ Formal operation period) ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลโดยไม่ใช้วัตถุเป็น สื่อ มีการคิดแบบใช้ตรรกจากเงื่อนไขที่กำหนด การคิดแบบใช้เหตุผลเชิงสัดส่วน การคิดแบบ แยกตัวแปรเพื่อสรุปผล การคิดแบบใช้เหตุผลสรุปเป็นองค์รวม คาดการณ์อนาคตได้โดยมองย้อน ออดีต (ทิพย์ภา เศษฐ์เซาวลิต 2541)

ความคิดแบบตัวเองเป็นศูนย์กลางในวัยรุ่น (Adolescent egocentrism) คือจะคิดว่าพฤติกรรม ของตนเองถูกเฝ้ามองจากบุคคลอื่น ให้ความใส่ใจอย่างมากต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่น (The Imagination Audience) โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งกาย ทรงผม และรูปร่างของตน วัยรุ่นมักคาดหวัง ว่าสิ่งที่ตนแสดงออกว่าสนใจ ชอบ บุคคลอื่นจะต้องรู้สึกเช่นนั้นด้วย และวัยรุ่นมีความคิดฝัน มี จินตนาการว่าตนเป็นคนเก่ง (hero) และมีโลกส่วนตัว (The Personal Fable)

ปัญหาด้านความคิดสติปัญญา

ในวัยรุ่นช่วงอายุประมาณ 12 – 13 ปี เด็กอาจต้องมีการเปลี่ยนย้ายห้องเรียนหรือ เปลี่ยน โรงเรียนจากระดับประถมศึกษาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่าในวัยรุ่นหญิงมีปัญหาเรื่อง การปรับตัวมากกว่าในวัยรุ่นชายเนื่องจากเด็กหญิงเข้าสู่การเป็นวัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย ทำให้มีการ ติดกับกลุ่มเพื่อนเดิมมากกว่า ส่งผลให้วัยรุ่นหญิงมีความเครียด มีความประจบเกี่ยวกับ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนมากกว่าวัยรุ่นชาย ทำให้มีผลกระทบต่อการเรียนได้ (Papalia and Olds, 1995,อ้างถึงใน อากาศกร เปรี้ยวนี้ม 2548: 24) วัยรุ่นช่วงอายุประมาณ 17 – 19 ปี เป็นช่วง ปรับเปลี่ยนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาสู่การเรียนระดับอุดมศึกษา วัยรุ่นทั้งหญิงและชายมักมี ปัญหาเรื่องการปรับตัวเรื่องการเรียน เรื่องเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ และการใช้ชีวิตใน

มหาวิทยาลัย ทำให้มีความเครียดส่งผลให้การเรียนตกต่ำลงได้ และในวัยรุ่นบางกลุ่มมีพฤติกรรมชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่ชอบเข้าเรียน ชอบก่อกวน อาจเนื่องจากเด็กอาจมีปัญหาเรื่องสัมพันธ์ภาพในครอบครัวหรืออิทธิพลกลุ่มเพื่อน ส่งผลให้การเรียนตกต่ำลงได้เช่นกันและอาจทำให้เกิดการสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง มีปัญหาทางอารมณ์ตามมาเช่น อับอายเพื่อนฝูง ครู อาจารย์ และถูกแรงกดดันจากพ่อแม่อีกด้วย (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2538 , อ้างถึงใน อากาศ เปรี้ยว นุ่ม 2548: 24)

พัฒนาการทางสังคม

ทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของอีริคสัน วัยรุ่นอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 5 คือ ความมีเอกลักษณ์ประจำตัวหรือความสับสนในบทบาทของตนเอง (identity vs. identity diffusion) เป็นวัยที่พัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง มีจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง สังคมของเด็กคือกลุ่มเพื่อน จะยึดแบบจากกลุ่มเพื่อนและบุคคลที่ตรงกับอุดมคติ อาจเกิดความขัดแย้งด้านสัมพันธ์ภาพกับผู้ใหญ่ และเกิดความสับสนทางจิตใจ หากไม่สามารถแก้ไขความสับสนนี้ได้ เด็กจะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพสับสน ไม่มั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการในการที่จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและสังคมรอบ ๆ ตัว มีการรวมกลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีความคิดหรือทำอะไรคล้าย ๆ กัน ช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเมื่ออยู่ในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนนี้จะมีอิทธิพลมากต่อทัศนคติ ความสนใจ และพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น วัยรุ่นมักมีความคิดว่าคุณค่าเห็นของคนอื่น ๆ ไม่มีความสำคัญเท่ากับความเห็นของกลุ่ม และมีความต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับกลุ่มเพื่อนของตนด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ เมื่อเด็กอายุประมาณ 13-14 ปี เด็กหญิงเริ่มสนใจเด็กชายและพยายามที่จะเรียกร้องความสนใจจากเด็กชาย แต่เด็กชายยังไม่มีความรู้สึกนี้ เมื่อเด็กชายอายุประมาณ 14-16 ปี จะเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และบางคนเริ่มแยกตัวไปสนิทสนมกับเพศตรงข้าม วัยรุ่นหญิงจะพิถีพิถันเรื่องการแต่งกายอย่างมาก เอาใจใส่เรื่องรูปร่างความสวยงามของหน้าตาเช่นเดียวกันวัยรุ่นชายก็มีพฤติกรรมที่มุ่งให้วัยรุ่นหญิงสนใจตนเอง เช่น แฉวหรือหยอกล้อวัยรุ่นหญิง ในวัยรุ่นที่มีรูปร่างหน้าตาสวย เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนมักจะไม่มีปัญหา แต่ในวัยรุ่นที่มีความคิดว่าตนเองแตกต่างจากเพื่อน มีปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตา มักจะต้องแสดงพฤติกรรมอื่นให้เป็นที่น่าสนใจของเพศตรงข้ามเมื่อวัยรุ่นชายและหญิงมีความสนใจซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญต่อการแสดงออกของบทบาททางเพศ ความสนใจและความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศนี้อาจยั่งยืนไปจนกระทั่งมีการแต่งงานเกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

กล่าวโดยสรุป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ มีวุฒิภาวะทางเพศ มีพลังในตัวเองมาก มีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รักกลุ่มเพื่อน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรรีความเข้าใจ และช่วยกันส่งเสริมให้วัยรุ่นได้มีพัฒนาการสมวัย และให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้วัยรุ่นสามารถเจริญเติบโตต่อไปอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นกำลังของสังคมต่อไปในอนาคต

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโครงการ

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจและการจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง แรงภายในหรือกระบวนการที่พลังงานทั้งหลายเป็นสิ่งที่นำพฤติกรรม หรือแรงจูงใจเป็นพลังที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรม ลักษณะพลังของแรงจูงใจจะปรากฏขึ้นต่อเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นในอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง แม้ว่าจะชอบทำหรือไม่ชอบก็ตามในสภาพที่กำหนดไว้ (อำนาจ แสงสว่าง, 2536: 72)

แรงจูงใจ คือพลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรม และยังกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรมนั้นด้วย คนที่มีแรงจูงใจสูง จะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละ แต่คนที่มีแรงจูงใจต่ำ จะไม่แสดงพฤติกรรม หรือไม่ก็ล้มเลิก การกระทำ ก่อนบรรลุเป้าหมาย (ขนิษฐา วิเศษสาร และคณะ 2537 : 204)

แรงจูงใจ (motive) เป็นคำที่ได้ความหมายมาจากคำภาษาละตินที่ว่า movere ซึ่งหมายถึง "เคลื่อนไหว (move)" ดังนั้น คำว่าแรงจูงใจจึงมีความหมายไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

1. แรงจูงใจ หมายถึง "บางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในตัวของบุคคลที่มีผลทำให้บุคคลต้องกระทำ หรือเคลื่อนไหวหรือมีพฤติกรรม ในลักษณะที่มีเป้าหมาย" (Walters1978 :218,อ้างถึงใน Ministry of Information and Communication Technology 2007:1) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แรงจูงใจเป็นเหตุผล ของการกระทำนั่นเอง

2. แรงจูงใจ หมายถึง "สถานะที่อยู่ภายในตัวที่เป็นพลัง ทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่มีเป้าหมาย ที่ได้เลือกไว้แล้ว ซึ่งมักจะเป็นเป้าหมายที่มีอยู่สถานะสิ่งแวดล้อม" (Loundon and Bitta 1988:368, อ้างถึงใน Ministry of Information and Communication Technology 2007:1)

จากความหมายนี้จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เป็นกลไกที่ไปกระตุ้นพลังของร่างกายให้เกิดการกระทำ
2. เป็นแรงบังคับให้กับพลังของร่างกายที่จะกระทำอย่างมีทิศทาง

ส่วนการจูงใจ (motivation) เป็นเงื่อนไขของการได้รับการกระตุ้น โดยมีความหมายดังนี้

1. การจูงใจ หมายถึง "แรงขับเคลื่อนที่อยู่ภายในของบุคคลที่กระตุ้นให้บุคคลมีการกระทำ" (Schiffman and Kanuk 1991:69, อ้างใน การศึกษานอกโรงเรียนบ้านแพรก 2551:1)
2. การจูงใจ เป็นภาวะภายในของบุคคล ที่ถูกกระตุ้นให้กระทำพฤติกรรมอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง (แอนนิต้า อี วูลฟอล์ก Anita E. Woolfolk 1995 ,อ้างถึงใน Ministry of Information and Communication Technology, 2007: 1)
3. การจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรม การกระทำหรือกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลลงใจ กระทำพฤติกรรม นั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (ไมเคิล ดอมเจน Domjan 1996 อ้างถึงใน Ministry of Information and Communication Technology 2007: 1)

จากคำอธิบายและความหมายดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การจูงใจ เป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจงใจ ให้กระทำหรือดิ้นรนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเป็นพฤติกรรม ที่มีใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดา แต่ต้องเป็นพฤติกรรมที่มีความเข้มข้น มีทิศทางจริงจัง มีเป้าหมายชัดเจนว่าต้องการไปสู่จุดใดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นที่เรียกว่า แรงจูงใจ

ความสำคัญของการจูงใจ

การจูงใจมีอิทธิพลต่อผลผลิต ผลิตผลของงานจะมีคุณภาพดี มีปริมาณมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การจูงใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานจึงจำเป็นต้องเข้าใจว่าอะไร คือแรงจูงใจที่จะทำให้พนักงานทำงานอย่างเต็มที่ และไม่ใช่เรื่องง่ายในการจูงใจพนักงาน เพราะพนักงานตอบสนองต่องานและวิธีการขององค์กรแตกต่างกัน การจูงใจพนักงานจึงมีความสำคัญสามารถสรุปความสำคัญของการจูงใจในการทำงานได้ดังนี้

1. พลัง (Energy) เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำหรือ พฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานใดๆ ถ้าบุคคลมี แรงจูงใจ ในการทำงานสูง ย่อมทำให้ขยันขันแข็ง กระตือรือร้น กระทำให้สำเร็จ ซึ่งตรงกันข้ามกับ บุคคลที่ทำงานประเภท “เช้าชาม เย็นชาม” ที่ทำงานเพียงเพื่อให้ผ่านไปวันๆ

2. ความพยายาม (Persistence) ทำให้บุคคลมีความมานะ อดทน บากบั่น คิดหาวิธีการ นำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของตน มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานให้มากที่สุด ไม่ท้อถอยหรือละความพยายามง่ายๆ แม้งานจะมีอุปสรรคขัดขวาง และเมื่องานได้รับผลสำเร็จ ด้วยดีก็มักคิดหา วิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

3. การเปลี่ยนแปลง (variability) รูปแบบการทำงานหรือวิธีทำงานในบางครั้ง ก่อให้เกิดการค้นพบช่องทางดำเนินงานที่ดีกว่าหรือประสบผลสำเร็จมากกว่า นักจิตวิทยาบางคน เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องหมายของความเจริญก้าวหน้าของบุคคล แสดงให้เห็นว่า บุคคล กำลังแสวงหาการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ให้ชีวิต บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงเมื่อคืนวัน เพื่อจะ บรรลุวัตถุประสงค์ใดๆ หากไม่สำเร็จบุคคลก็มักพยายามค้นหาสิ่งผิดพลาดและพยายามแก้ไข ให้ดีขึ้นในทุกวิถีทางซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานจนในที่สุด ทำให้ค้นพบแนวทางที่เหมาะสมซึ่ง อาจจะต่างไปจากแนวเดิม

4. บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงาน จะเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นทำงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และการมุ่งมั่นทำงานที่ตนรับผิดชอบ ให้เจริญก้าวหน้า จัดว่าบุคคลผู้นั้นมี จรรยาบรรณในการทำงาน (work ethics) ผู้มีจรรยาบรรณในการทำงาน จะเป็นบุคคล ที่มีความ รับผิดชอบ มั่นคงในหน้าที่ มีวินัยในการทำงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ ผู้มีลักษณะ ดังกล่าวนี้นี้ มักไม่มีเวลาเหลือพอที่จะคิดและทำในสิ่งที่ไม่ดี

ลักษณะของแรงจูงใจ

แรงจูงใจของมนุษย์มีมากมายหลายอย่าง เราถูกจูงใจให้มีการกระทำหรือพฤติกรรม หลายรูปแบบ เพื่อหาน้ำและ อาหารมาค้ำกิน สนองความต้องการทางกาย แต่ยังมีความต้องการ มากกว่านั้น เช่น ต้องการความสำเร็จ ต้องการเงิน คำชมเชย อำนาจ และในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม คนยังต้องการมีอารมณ์ผูกพันและอยู่รวมกลุ่มกับผู้อื่น แรงจูงใจ จึงเกิดขึ้นได้จากปัจจัยภายในและ ปัจจัยภายนอก

1. แรงจูงใจภายใน (intrinsic motives)

แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวมาเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เช่น คนงานที่เห็นคุณค่าของงาน มองว่าองค์การคือสถานที่ให้ชีวิตแก่เขาและครอบครัว เขาก็จะจงรักภักดีต่อองค์การ กระทำการต่างๆ ให้องค์การเจริญก้าวหน้า หรือในกรณีที่บ้านเมืองประสบปัญหาเศรษฐกิจ ในช่วงเวลาของเศรษฐกิจขาลง องค์การจำนวนมากอยู่ในภาวะขาดทุน ไม่มีเงินจ่ายค่าตอบแทน แต่ด้วยความผูกพัน เห็นใจกันและกัน ทั้งเจ้าของกิจการ และพนักงานต่างร่วมกันค้าขายอาหารเล็กๆ น้อยๆ ทั้งประเภทแซนวิช ก๋วยเตี๋ยว ฯลฯ เพียงเพื่อให้มีรายได้ประทังกันไปทั้งผู้บริหารและลูกน้อง และในภาวะดังกล่าวนี้จะเห็นว่าพนักงานหลายรายที่ไม่ทิ้งเจ้านาย ทั้งเต็มใจไปทำงานวันหยุดโดยไม่มีค่าตอบแทน ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นไปโดย เนื่องจากความรู้สึก หรือเจตคติที่ดีต่อเจ้าของกิจการ หรือด้วยความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกคนหนึ่งขององค์การ มิใช่เพราะเกรงจะถูกไล่ออกหรือไม่มีที่ไป ก็กล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน

2. แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motives)

แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคล ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศ ชื่อเสียง คำชม การได้รับการยอมรับยกย่อง ฯลฯ แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม บุคคลจะ แสดงพฤติกรรม เพื่อ ตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าว เฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล ต้องการเกียรติ ชื่อเสียง คำชม การยกย่อง การได้รับ การยอมรับ ฯลฯ ตัวอย่างแรงจูงใจภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น การที่คนงาน ทำงานเพียง เพื่อแลกกับค่าตอบแทน หรือเงินเดือน การแสดงความขยันตั้งใจทำงานเพียง เพื่อให้หัวหน้างานมองเห็นแล้วได้ความดีความชอบ เป็นต้น (บุญช่วย ศรีธรรมศักดิ์ 2552:1)

อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการเป็นสิ่งเร้าภายในที่สำคัญกับการเกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังมีสิ่งเร้าอื่นๆ เช่น การยอมรับของสังคม สภาพบรรยากาศที่เป็นมิตร การบังคับขู่เข็ญ การให้รางวัลหรือกำลังใจหรือการทำให้เกิดความพอใจ ล้วนเป็นเหตุจูงใจให้เกิดแรงจูงใจได้

กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจ สิ่งซึ่งความคุ่มพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิดจากความ ต้องการ พลังกดดันหรือความปรารถนาที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติหรือจากการเรียนรู้ก็ได้ แรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและ ภายนอกตัวบุคคลนั้นๆ เองภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาดอะไรบางอย่าง จึงเป็นพลัง ชักจูงหรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหรือต้องการนั้น ส่วนภายนอก ได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่มาเร้าเร้า นำช่องทางและมาเสริมสร้างความปรารถนาในการประกอบกิจกรรม ในตัวมนุษย์ ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอก แต่เพียงอย่างเดียวหรือทั้งสอง อย่างพร้อมกันได้

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วม ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

เคท (Keith 1972 :136) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้อง ทางจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่ง ในสถานการณ์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็น เหตุเร้าใจ ให้กระทำการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบ กับกลุ่ม ดังกล่าวด้วย

รีดเดอร์(Reeders 1963:39, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2547 : 1)) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปฏิสัมพันธ์กันทาง สังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

เออร์วิน (Erwin 1976:138, อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน 2543 : 5) ให้ แนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตน เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง อย่างแข็งขันของประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

กรณีศึกษา ชมดี (2524 : 11) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 183) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทางจิตใจและอารมณ์ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย การมีส่วนร่วมนี้เกิดจากแนวความคิด 4 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่

ปรารถนา

4. ความศรัทธาต่อบุคคลหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

รักษนก โสภพิศ (2542 : 57) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่บุคคลได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์และอื่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจและอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่มที่มีเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลอยากร่วมกระทำกิจกรรมต่างๆด้วยความสมัครใจ

บุญมา สามทองกล้า (2550:43) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในเรื่องของความคิดแรงงาน ร่วมกับการเสียสละเวลา และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ร่วมทำกิจกรรมหรืองานด้วยความเต็มใจไม่มีการบังคับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ได้นำแนวนโยบายพื้นฐานดังกล่าวมาแสดงเป็นเจตนารมณ์และแนวทางที่จะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ มาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการ

แสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจโดยไม่การบังคับ โดยอาจเข้าร่วมโดยการแสดงความคิดเห็น หรือการปฏิบัติงานตามที่กิจกรรมนั้นๆ ได้วางไว้เพื่อให้กิจกรรมนั้นๆ ประสบผลสำเร็จ หรืออาจจะเป็นการสละเวลาส่วนตัว ทรัพย์สิน อุปกรณ์ต่างๆ ที่กิจกรรมนั้นๆ ต้องการ แล้วแต่ความสมัครใจของแต่ละบุคคลว่าจะเข้าร่วมในลักษณะใด

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้า ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือ โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

เจมส์ คี บีนทง (2527, อ้างถึงใน บุญมา สามทองกล้า 2550 : 44) ได้แบ่งขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

เกียรติศักดิ์ เรือนทองดี (2536) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ นั้น คือ ประการแรก ตนจะได้ผลตอบแทนในสิ่งที่ทำไป และประการที่สอง การได้รับการบอกกล่าวหรือได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่นให้เข้าร่วม

2. ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง ช่องทางการมีส่วนร่วม และมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้นพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของการมีส่วนร่วม ควรมีลักษณะดังนี้ คือ ประการแรก เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ประการที่สอง มีการกำหนดเวลาของการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน สามารถกำหนดเงื่อนไขตามสภาพความเป็นจริง ประการที่สาม มีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

3. ปัจจัยด้านอำนาจ ในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และผลประโยชน์ของกิจกรรมได้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527:183-187) กล่าวถึงเงื่อนไขการมีส่วนร่วมอย่างน้อย 3 ประการ

- 1.ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม(freedom to participation)
- 2.ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม(ability to participation)
- 3.ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม(willingness to participation)

รักชนก โสภพิศ (2542 : 62) ได้ทำการศึกษาการที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองขาดแรงจูงใจ และประสบการณ์ด้านการศึกษาลงความกระตือรือร้นและมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ทำให้เกิดการละเลย ขาดความสนใจขาดความสามารถที่จะช่วยเหลือเด็กทางการเรียนซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีผลการเรียนต่ำ

1. จำนวนบุตรของผู้ปกครอง มีความเกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองที่มีจำนวนบุตรมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่มีจำนวนบุตรน้อย

2. รายได้ของผู้ปกครอง มีความเกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ

3. การเป็นผู้นำท้องถิ่นของผู้ปกครอง มีความเกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองที่เป็นผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่า ผู้ปกครองที่ไม่ได้เป็นผู้นำท้องถิ่น

4. การติดต่อเจ้าหน้าที่รัฐของผู้ปกครอง มีความเกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐน้อย

นอกจากนี้ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมยังขึ้นอยู่กับ ประชาชนจะต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ประชาชนต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่เขาประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนต้องสามารถสื่อสารเรื่องกันทุกฝ่าย ประชาชนต้องมารู้สึกกระตือรือร้นต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมหากจะมีส่วนร่วม (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2550: 1) ธรรมชาติที่แท้จริงของการมีส่วนร่วมในอันที่จะทำให้การดำเนินการใด ๆ ประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องเป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน หรือมากขึ้นตอนมากที่สุด มิใช่มีส่วนร่วมเพียงขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ทำนองคล้ายกันกับความหมายของ“การมีส่วนร่วม” สำหรับขั้นตอนการมีส่วนร่วมนักวิชาการต่างก็เสนอแนะแนวคิดและหลักการแตกต่างกันไป

การให้ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งรวมถึงการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร และประสานความช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ประโยชน์ทางด้านสังคม หรือประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมและตรวจสอบ การดำเนินการ กิจการใด ๆ ก็ตาม โดยหลักการแล้วควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ กล่าวคือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 การร่วมคิด และแสวงหาปัญหา
- 4.2 ร่วมวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ ตลอดจนจัดเรียงลำดับความสำคัญ
- 4.3 ร่วมในขั้นตอนปฏิบัติหรือดำเนินงาน
- 4.4 ร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการ

พลังของการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน ย่อมให้ผลลัพธ์อันน่าอัศจรรย์ทั้งในแง่การแบ่งเบาภาระงบประมาณ บุคลากร รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศักยภาพและความรู้จากผู้คนที่อยู่นอกรั้วโรงเรียน แต่ที่สำคัญคือ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ความเข้าใจของโรงเรียนเสียใหม่ ในสิทธิการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน เพื่อโรงเรียนจะเปิดใจกว้างต่อแนวทางที่สร้างสรรค์ยิ่งขึ้น ซึ่งกำลังเป็นแนวโน้มใหญ่ที่เกิดขึ้นในแวดวงการศึกษาทั่วโลกอยู่ในเวลานี้ แล้วจะพบว่าบทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองนั้น มิได้ตั้งแต่ในระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย ในระดับปฏิบัติได้แก่ การเป็นครูร่วมสอนที่มีสาระสำคัญมากกว่าการเป็นอาสาสมัคร นั่นหมายถึงการที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการกำหนดบทเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูในชั้นเรียนของลูก เนื่องจากผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยมีประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ ที่อาจให้ข้อมูลความรู้ ความชำนาญเฉพาะที่มากกว่าตำราเรียน ทั้งนี้ครูร่วมสอนควรจะต้องวางแผนหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การสร้างกิจกรรมหนุนเสริม ไปจนถึงการติดตามประเมินผลร่วมกับครู ซึ่งบทบาทเช่นนี้เกิดขึ้นแล้วอย่างมีประสิทธิภาพในหลายประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ (สุชาดา จักรพิสูทธิ์ 2548)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมคือการมีส่วนร่วมตั้งแต่คิดโครงการ กิจกรรม โดยเริ่มค้นหาปัญหา สาเหตุ วางแผน ตัดสินใจดำเนินการ ระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุปบทเรียน ติดตามประเมินผลรับผลที่เกิดร่วมกัน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งจูงใจ ช่องทางในการเข้าร่วมรวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆด้วยความเต็มใจของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการรับรู้รวมไปถึง กระบวนการหรือขั้นตอนในการรับรู้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของการรับรู้

โสภา ชูพิกุลชัย (2517: 181) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่อินทรีย์ต่าง ๆ พยายามที่จะแสดงความรู้สึกจากสิ่งที่ตนได้รับออกมาในรูปของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือ ในรูปของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2517: 119) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า คือ อาการของจิตใจรับเอาผลของการสัมผัสต่าง ๆ คลุกเคล้าปะปนกันตามความรู้สึกเก่า แล้วทำให้เกิดการรับรู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร

เดโช สวานานนท์ (2516: 19) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึงการที่ร่างกายรับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มาเร้าทางประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่ง แล้วตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ออกมา

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ ธีรดากร (2522: 37) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการทางสมองในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากการสัมผัส ทำให้ทราบว่าสิ่งเร้าที่เราสัมผัสนั้นเป็นอะไร มีลักษณะอย่างไรและมีความหมายอย่างไร โดยอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยในการแปลความหมายออกมา

ไพบุลย์ เทวรักษ์ (2523: 22) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการตีความสิ่งเร้าจากการสัมผัสของอวัยวะต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือการเรียนรู้หรือการคิด

สุรางค์ จันทร์เอม (2518: 107) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การรับรู้ คือ การจัดระบบการรวบรวมและตีความหมายจากการสัมผัส
2. การรับรู้ คือ กระบวนการที่สิ่งมีชีวิตรับเอาเรื่องราวต่าง ๆ โดยอาศัยอวัยวะรับสัมผัสเป็นสื่อกลาง

3. การรับรู้ คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองสิ่งเร้า ดังนี้

วัชรวิ ฐวธรรม (2526: 42) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า คือ การตีความหมายของการรับสัมผัสออกเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2530: 70) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การกระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางประสาทสัมผัส เริ่มจากใช้อวัยวะ

สัมผัสสิ่งเร้าและจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมองแล้วจึงแปลความหมาย ในขั้น
แปลความหมายนี้จะใช้ประสบการณ์เก่าเป็นพื้นฐานการแปลความหมาย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541: 139) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการความ
เข้าใจ (การเปิดรับ) ของบุคคลที่มีต่อโลกที่เขาอาศัยอยู่

เสรี วงษ์มณฑา (2542: 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการที่มนุษย์
เลือกที่จะรับรู้ สรุปรูปการรับรู้ ตีความหมายการรับรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สัมผัส เพื่อที่จะสร้างภาพในสมอง
ให้เป็นภาพที่มีความหมาย และมีความกลมกลืน

จำเนียร ช่วงโชติ (2515: 3) สรุปรว่า กระบวนการของการรับรู้ต้องประกอบด้วย

1. การสัมผัส หมายถึง อาการที่อวัยวะรับสัมผัส รับสิ่งเร้าหรือสิ่งเร้าผ่านเข้ามา
กระทบกับอวัยวะสัมผัสต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลรับรู้ภาวะแวดล้อมรอบตัว

2. การแปลความหมายจากอาการสัมผัสคือ ส่วนที่สำคัญที่จะช่วยให้การแปลความ
นั้นถูกต้องเพียงใดซึ่งต้องอาศัยสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด การสังเกต การตั้งใจ สนใจและคุณภาพ
จิตใจของบุคคลในขณะนั้น

3. การใช้ความรู้เดิม หรือประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อช่วยแปลความหมาย ได้แก่
ความคิด ความรู้ และการทำหน้าที่ได้เคยปรากฏแก่ผู้นั้นมาแล้ว โดยอดีตความรู้เดิมและ
ประสบการณ์เดิมมีความสำคัญมากในการแปลความหมาย และในการแปลความหมายได้ดีต้องมี
คุณลักษณะดังนี้ คือ เป็นความรู้ที่แน่นอนถูกต้อง ชัดเจนและปริมาณมากหมายถึงมีความรู้หลาย ๆ
อย่างจึงจะช่วยแปลความหมายได้สะดวก

สถิต วงศ์สวรรค์ (2525: 77) ได้กล่าวถึงลำดับขั้น ตอนของการรับรู้ไว้ว่าการรับรู้จะ
เกิดขึ้นได้ต้องเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

1. สิ่งเร้ามากระทบสัมผัสอินทรีย์

2. กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังประสาทส่วนกลาง ซึ่งอยู่ศูนย์กลางอยู่ที่สมอง

3. สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจโดยอาศัยความรู้เดิม ความจำ
ประสบการณ์เดิม เจตคติ ความต้องการ ปทัสถาน บุคลิกภาพ เซาว์นปัญญา

สันติชัย ฉ่ำจิตรชื่น (2549, อ้างถึงใน พรทิพย์ ร่มนุ่น 2550 : 32) การรับรู้ คือ
ขบวนการที่เกี่ยวข้องตอนการเลือกสิ่งเร้า (Selection) การประมวลสิ่งเร้า (Organization) การแปล
ผลตีความสิ่งเร้า (Interpretation)

พรทิพย์ ร่มนุ่น (2550 : 35) สรุปรได้ว่า เป็นการตีความหมายการสัมผัส ออกเป็นสิ่ง
หนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ธรรมชาติของ
การรับรู้จะมีการรับรู้เป็นสิ่งที่เรียนรู้และการรับรู้ เป็นสิ่งเลือกสรร ซึ่งมีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ

การเลือกรับรู้แยกออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ๆ คือ องค์ประกอบอันเนื่องมาจากสิ่งเร้า
องค์ประกอบอันเนื่องมาจากบุคคล

ขั้นตอนของการรับรู้ (Perception Process) สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้
(เสรี วงษ์มณฑา 2542 : 88)

1. การเปิดรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Exposure) เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคเปิด
โอกาสให้ข้อมูลเข้ามาสู่ตัวเอง เช่น การชมโฆษณาโดยไม่เปลี่ยนไปชมช่องอื่น เป็นต้น

2. การตั้งใจรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Attention) เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคเลือกที่
จะตั้งใจรับสิ่งกระตุ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Comprehension) แม้ว่าผู้บริโภคจะ
ตั้งใจรับข่าวสาร แต่มิได้หมายความว่า ข่าวสารนั้นถูกตีความไปในทางที่ถูกต้อง ในขั้นนี้จึงเป็น
การตีความหมายข้อมูลที่ได้รับเข้ามาว่า มีความเข้าใจตามที่นักการตลาดกำหนดไว้หรือไม่ ถ้าเข้าใจ
ก็จะนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป การตีความขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อมั่น และประสบการณ์

4. การเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับเลือกสรร (Selective Retention) หมายถึงการที่ผู้บริโภค
จดจำข้อมูลบางส่วนที่ได้เห็น ได้อ่าน ได้ยิน หลังจากเกิดการเปิดรับข้อมูลและเกิดความเข้าใจแล้ว
ระดับของการรับรู้ (Perception Stages)

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2527: 228-239) สรุปว่า การรับรู้แบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ

1. การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ
2. การรับรู้ลักษณะของบุคคลต้องอาศัยข้อมูลประกอบกัน
3. การรับรู้ลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม และคำบอกเล่า
4. การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มบุคคล หมายถึง มโนภาพหรือมโนคติของสิ่งต่าง ๆ ตามที่
บุคคลรับรู้เป็นภาพที่อยู่ในความคิดหรือจินตนาการของบุคคล และบุคคลสามารถบอกลักษณะของ
ภาพเหล่านั้นให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย

การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นการตีความหรือแปลความหมายสิ่งต่าง ๆ หรือ
เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ตามความเชื่อตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอธิบายสิ่งต่าง ๆ
เหล่านั้นได้

การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ระดับการรับรู้ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เขาวน
ปัญหาหรือความเฉลียวฉลาดแตกต่างกัน ย่อมจะตีความหมายหรือแปลความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ
แตกต่างกัน

2. การเปลี่ยนการรับรู้ คือ ถ้าผู้มีการรับรู้ต่ำ ได้มีโอกาสสนทนาหรืออภิปรายกับผู้ที่มีระดับการรับรู้สูง ก็อาจจะถูกผู้ที่มีระดับการรับรู้สูงเปลี่ยนแนวคิดหรือแนวการรับรู้ได้

สรุปได้ว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการตีความหมายจากสิ่งที่เราพบเห็นในสิ่งแวดล้อมหรือแปลความหมายของมนุษย์ที่ได้จากความรู้สึกสัมผัส เมื่อสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งประกอบด้วย การมองเห็นจากดวงตา การได้ยินจากหู การได้กลิ่นจากจมูก การชิมรสจากลิ้น และ การสัมผัสจากอวัยวะต่าง ๆ ทางร่างกาย โดยการจำแนกคัดเลือก วิเคราะห์ด้วยระบบการทำงานของภาวะร่างกาย เทียบเคียงกับประสบการณ์เดิมในความทรงจำให้กลายเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย จดจำ ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม และนำไปใช้ในการรับรู้ต่อไป

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนจากสังคม (Social Support) หมายถึง การได้รับแบบอย่าง การได้รับความรู้และเสริมแรง โดยการกระตุ้นเตือน หรือชี้แนะทางที่ถูกต้องจากบุคคลในสังคมที่มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น แหล่งที่มาของการสนับสนุนจากสังคมของวัยรุ่นมีดังนี้ (พิชญ อภิธมาจาร โยธิน 2549:81)

การสนับสนุนจากครอบครัว

ครอบครัวจัดเป็นตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญมากที่สุด เพราะมีความใกล้ชิดกับสมาชิกของครอบครัวและอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน เป็นแหล่งอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม ทักษะคติ ละทักษะการดำรงชีวิตเบื้องต้น เช่น สอนให้รู้จักวิธีการเดิน การรับประทานอาหาร มารยาทต่างๆ

บุคคลในครอบครัวจะปรุ้งแต่งเด็กให้กลายเป็นบุคคลที่สามารถเข้าร่วมสังคม มีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และครอบครัวจะทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมได้ดีขึ้น ถ้าพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี พฤติกรรมดี สังคมยอมรับลูกๆ และสมาชิกในครอบครัวจะเลียนแบบและทำตามซึ่งจะช่วยให้เขาเหล่านั้นเป็นคนดีในสังคมด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีย่อมยากที่จะสอนลูกให้เป็นคนดีได้ (ศรีเรื่อน แก้วกังวาน 2545:186)

บทบาทของบุคคลในครอบครัว ในการสนับสนุนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมของวัยรุ่น พอสรุปได้ดังนี้ (พรศรี แหมมอุบล 2547 : 3 ,อ้างถึงใน พิชญ อภิธมาจาร โยธิน 2549:81)

1.1 เป็นแบบอย่างที่ดี และถูกต้อง

1.2 การเสริมแรงการเรียนรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ได้แก่ การกระตุ้นเตือน ชื่นชม หรือให้รางวัลเมื่อเห็นบุตรหลานแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

1.3 การให้ความรู้ ซึ่งอาจจะเป็นการสอนหรือใช้สื่อในการเรียนรู้อื่นๆ เช่น การจัดหาหนังสือให้อ่าน การพาเข้าไปร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนจัด เป็นต้น

1.4 การดูแลเอาใจใส่ เช่น ชักถาม หรือพูดคุยกับวัยรุ่นหน้าที่ของพ่อแม่ นอกจากการดูแลเอาใจใส่ลูกด้วยความรักแล้ว การปลูกฝังวินัยและความรับผิดชอบให้ลูกเป็นอีกเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นรากฐานของชีวิตที่ส่งผลต่ออนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าหากไม่มีวินัยและความรับผิดชอบ แม้จะมีความรู้ ความสามารถสูงเพียงใดก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้วิธีการปลูกฝังวินัย และความรับผิดชอบให้ลูกนั้นทำได้หลายวิธี ได้แก่ การกำหนดกติกาภายในบ้านว่าเยาวชนทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด หรือการมอบหมายหน้าที่บางอย่างให้เยาวชนทำ พร้อมทั้งกำกับให้เป็นไปตามกติกาหรือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พ่อแม่อาจใช้วิธีการกำหนดรางวัลหรือการลงโทษร่วมด้วย ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนรู้จักควบคุมตนเองและรู้จักบริหารเวลา ปัจจัยสำคัญคือการสนับสนุนให้เยาวชนมีโอกาสทำกิจกรรมสร้างสรรค์ทางเลือก ซึ่งจะได้มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิต เช่น การเรียน การเล่นเกม เป็นต้น หากเยาวชนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน หรือรูปแบบวิธีการเรียนไม่สามารถดึงดูดความสนใจให้สนุกสนานกับการเรียนได้ ประกอบกับการที่เยาวชนไม่มีกิจกรรมทางเลือกอื่น การเล่นเกมจึงเป็นทางออกหนึ่งที่ทำให้เยาวชนสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องให้โอกาสเยาวชนในการมีกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างอื่น ตามความสนใจของตัวเยาวชนเองนอกเหนือไปจากการเล่นเกม เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น

จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อความรู้สึกลึกซึ้งของบุคคลในครอบครัว และมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวเหมาะสมย่อมแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

สมาชิกในครอบครัวทุกคนต่างมีบทบาทต่อครอบครัว ถ้าทุกคนแสดงบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสมย่อมก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้นภายในครอบครัว อันจะมีผลดีไปถึงพฤติกรรมและคุณลักษณะของนักเรียนด้วย

การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ถ้ามีบุคคลภายในครอบครัวไม่มากเกินไปการสร้างปฏิสัมพันธ์จะสามารถทำได้อย่างทั่วถึงสามารถใช้เวลาแก่กันและกันได้มากขึ้น ความคุ้นเคยและความผูกพันให้กันและกันจะตามมา ถ้ามี ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างแน่นแฟ้น

ต่างฝ่ายจะล่วงรู้ถึงความสุขและความทุกข์ของกันและกัน เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาส่วนตัวก็จะสามารถปรึกษาและวางแผนแก้ไขภายในครอบครัวได้

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีหน้าที่ให้การกล่อมเกลாதงศิลาธรรมแก่ผู้คน โดยเฉพาะในช่วงต้น ๆ ของชีวิต ในอดีตครอบครัวได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการจรรโลงศิลาธรรมในสังคม แต่ปัจจุบันครอบครัวมีบทบาทลดน้อยถอยลงอย่างเห็นได้ชัด หรือไม่มีความพร้อมที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ดังนั้นเมื่อพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูกก็เท่ากับว่าบ้านมิใช่สถานที่ที่จะให้การกล่อมเกลาลูกได้ ดั้งแต่ก่อน อย่างไรก็ตาม บ้านที่มีพ่อแม่อยู่ด้วยกันกับลูกนั้นยังนับว่าดี เพราะปัจจุบันมีบ้านจำนวนมากที่มีพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม การสร้างบรรยากาศครอบครัวที่อบอุ่น จะทำให้เยาวชนรู้สึกมีความสุขในครอบครัว มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความรู้สึกชื่นชมศรัทธาพ่อแม่ อยากจะทำตามทีพ่อแม่สั่งสอนแนะนำ ซึ่งดีกว่าการสร้างบรรยากาศคับข้องใจในครอบครัวอันจะทำให้เยาวชนรู้สึกเป็นทุกข์กับการอยู่ในบ้านหรือรู้สึกเบื่อหน่ายกับการพร่ำบ่นของพ่อแม่ จนเกิดการต่อต้านและอยากจะทำปฏิวัติตรงกันข้ามกับที่พ่อแม่ต้องการ เพื่อตอบโต้จากการถูกดูว่าหรือลงโทษให้เจ็บช้ำใจ การสร้างบรรยากาศอบอุ่นในครอบครัวทำได้หลายวิธี ได้แก่ การใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว เช่น ดูทีวีด้วยกัน กินอาหารนอกบ้านด้วยกัน หรือเล่นกีฬาด้วยกัน พร้อมทั้งมีการพัฒนาการสื่อสารในครอบครัวให้เกิดการฟังอย่างเข้าใจและมีการสื่อสารที่ชัดเจน ใช้ภาษาสื่อสารทางบวก เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกเป็นสุข และพอใจที่จะอยู่ร่วมกัน

การสนับสนุนจากเพื่อน

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นเด็กคบเพื่อนที่ดีก็ได้รับแบบอย่างที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าคบเพื่อนไม่ดีก็อาจชักนำให้มีพฤติกรรมฝืนสังคมได้ และกลุ่มเพื่อนจะช่วยในเด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนเด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กอาจจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจจะนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เมื่อเด็กเติบโตขึ้นก็จะเข้าร่วมสังคมกับเพื่อนๆ เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนที่โรงเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

ดังนั้นถ้าเด็กคบเพื่อนดีก็จะได้รับแบบอย่างที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าคบเพื่อนที่ไม่ดี ก็อาจชักนำให้พฤติกรรมฝืนสังคมได้ และกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น ความเสมอภาค ความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ

ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ (สุชา จันทน์เอม 2528 : 158 – 159)

กลุ่มเพื่อนอาจจะมีผลทำให้สมาชิกได้รับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ(พิชญ อภิสมจาร โยธิน 2549: 82) ดังต่อไปนี้

- 2.1 ยึดมั่นในประเพณีน้อย การสร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
- 2.2 สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น ทำงานร่วมกัน
- 2.3 สอนให้เป็นคนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
- 2.4 เป็นส่วนส่งเสริมในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก นอกเหนือไปจากที่ได้รับ

จากครอบครัว เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง ความคิดของตัวเอง เอกลักษณะเฉพาะของตัวเอง สอนให้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์มากกว่าที่จะใช้อำนาจ

บทบาทของกลุ่มเพื่อนในการสนับสนุนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมของวัยรุ่น พอสรุปได้ ดังนี้ (พรศรี แหยมอุบล 2547 : 37 ,อ้างถึงใน พิชญ อภิสมจาร โยธิน 2549:82)

1.ให้ความรู้ โดยเพื่อนเป็นผู้ที่มีอายุและความคิดใกล้เคียงกัน จึงทำให้เกิดการยอมรับกันได้ง่าย การบอกเล่าหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันที่ถูกต้อง ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของเพื่อนเตือนเพื่อน หรือเพื่อนช่วยเพื่อนให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องได้

2.การเป็นแบบอย่างที่ดี เนื่องจากวัยรุ่นต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนและบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญ เพื่อให้เกิดการยอมรับ จึงมีการทำตามแบบอย่างของกลุ่ม

กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก จะมีการแพร่อิทธิพลจากแต่ละคนไปสู่กลุ่ม และมีอิทธิพลจากกลุ่มไปสู่บุคคล กลุ่มเพื่อนจะทำหน้าที่ในการขัดเกลาความเป็นตัวของวัยรุ่นทางอ้อม วัยรุ่นที่มีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนดีจะมีโอกาสและได้รับการพัฒนา ซึ่งจะมีความสามารถในการอยู่ในสังคมได้ดี ในทางตรงกันข้าม วัยรุ่นที่ไม่สามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่มหรือมีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนไม่ดีแล้ว ย่อมทำให้วัยรุ่นรู้สึกหงว้าหว่ บางคนแยกตัว หลบซ่อนสังคม มีความวิตกกังวล ขาดความมั่นใจในตนเอง จะไม่สามารถพัฒนาไปเป็นตัวคนที่สมบูรณ์ได้ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีปัญหาต่อไป

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน มีกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ดังนี้

1. การเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison) คือ กระบวนการที่วัยรุ่นใช้พฤติกรรมและทักษะของกลุ่มเพื่อนมาเป็นมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบเพื่อประเมินตนเอง การเปรียบเทียบทางสังคมปรากฏได้เด่นชัดในวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่น ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นต้องการเสมอหน้า หรือคู่เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในกลุ่ม ของเขา

2. การคล้อยตามกัน (Conformity) คือกระบวนการที่วัยรุ่นยอมรับเอาเจตคติและพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนมาปฏิบัติตาม อันเป็นผลมาจากความกดดันของกลุ่ม การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนยิ่งจะมีมากขึ้นเมื่อวัยรุ่นคบกับเพื่อนมานาน ตัวอย่างพฤติกรรมการคล้อยตามของกลุ่มเพื่อน ได้แก่ การแต่งกาย ทรงผม และภาษาพูดของวัยรุ่นซึ่งมีลักษณะเฉพาะประจำกลุ่ม ที่สมาชิกในกลุ่มจะปฏิบัติประพฤติดังปฏิบัติตามอย่างกัน โดยไม่มีการคำนึงว่าการแสดงออกของเขาขัดกับสายตาหรือความรู้สึกของผู้อื่นหรือไม่ ของแค่เพียงให้พฤติกรรมของเขาเป็นที่ยอมรับและยกย่องของสมาชิกในกลุ่มก็พอ

กล่าวโดยสรุป กลุ่มเพื่อน และครอบครัว มีความสำคัญกับเด็กและเยาวชนมากเป็นปัจจัยที่สนับสนุนพฤติกรรม เพราะถ้าเด็กได้รับแบบอย่างที่ดีก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กได้รับแบบอย่างที่ไม่ดี ก็จะเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น

4.5 แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ

แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจ รวมไปถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจที่จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจ

เกล็น ลาวแลค (Glenn Laverack 2005 : 27-28) ได้กล่าวถึง อำนาจ คือ ความสามารถของเราที่สามารถจะทำให้ผู้อื่นทำอะไรให้เราตามที่เรต้องการ ปรารถนาอยากได้ หรือสนใจ หรือเป็นความสามารถของใครบางคน que แสดงออกมาแล้วมีผลกระทบต่อผู้อื่น โดยพลังอำนาจนั้นจะแยกออกมาหรืออยู่ตามลำพังนั้นไม่ได้ การมีอำนาจนั้นจะมาจากคนเดียวหรือมาเป็นกลุ่มก็ได้ ความคิดในเรื่องของอำนาจจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เลย

นักจิตวิทยาด้านสังคมได้แบ่งอำนาจออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับความแตกต่างบนพื้นฐานหรือแหล่งกำเนิดของผู้มีอำนาจ โดยจะแบ่งเป็น

1. อำนาจที่ได้มาจากการบีบบังคับ
2. อำนาจที่ได้มาจากรางวัล
3. อำนาจที่ได้มาจากการมีเหตุมี ผล/ ตามหลักการ

4. อำนาจที่ได้มาจากความเชี่ยวชาญ

5. อำนาจที่ได้มาจากการมีแหล่งอ้างอิง และการมีข้อมูล

เกล็น ลาวแลค (Glenn Laverack 2005 : 36) ได้กล่าวถึง การเสริมสร้างพลังอำนาจ คือ กระบวนการที่จะยอมให้คนหนึ่งคน ได้รับความรู้ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นที่จะใช้ในการจัดการกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และเหตุการณ์สภาวะแวดล้อมในการดำรงชีวิต การเสริมสร้างอำนาจเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดพลังในตัวเองเพื่อเอาไปใช้กับการดำรงชีวิตของตนเอง สังคม และชุมชน โดยการแสดงให้เห็นว่าประเด็นที่ได้กระทำขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตามการเสริมสร้างอำนาจนั้น อาจจะได้ว่าเป็นการแสดงการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่มีวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

เกล็น ลาวแลค (Glenn Laverack 2005 : 36-37) ได้กล่าวถึง อำนาจกับการเสริมสร้างอำนาจ ความคิดหลักๆของการเสริมสร้างอำนาจ คือความคิดในเรื่องอำนาจ การเสริมสร้างอำนาจนั้นต้องการให้อำนาจนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าอำนาจนั้น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแล้วการเสริมสร้างอำนาจก็เป็นไปไม่ได้ ในทางกลับกันถ้าอำนาจสามารถเปลี่ยนแปลงได้แล้วการเสริมสร้างอำนาจก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้

วอลเลอร์สแตน และเบิร์นสแตน (Wallerstein, N & Burnstien, E, 1988 : 394 – 397) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) เป็นแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร เป็นแนวความคิดที่มีความซับซ้อน และกว้างขวาง ครอบคลุมด้านสังคม การเมือง และจริยธรรม อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานแนวความคิดทางสังคม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางทั้งในด้านการพัฒนาบุคคล การพัฒนาชุมชน การปรับปรุงคุณภาพชีวิต ตลอดจนก่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคม

การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิด เป็นทั้งกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือบุคคล เป็นแนวความคิดเชิงนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกี่ยวข้องกับความต้องการส่วนบุคคล ช่วยในการนับถือตนเองเพิ่ม ประสิทธิภาพส่วนบุคคลและสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคลในทางบวกมีส่วนร่วมเพิ่มความร่วมมือในการปฏิบัติงานของบุคคล (Kieffer, C., 1984:9-36)

ชญานิน บุญพงษ์มณี และคณะ (2548: 39) ได้กล่าวถึง การเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ หรือปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ คุณภาพชีวิต รู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และมีอำนาจตัดสินใจเลือกแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างเหมาะสม ทำให้บุคคลรับรู้และรู้สึกว่าคุณค่าตนเองได้ รวมถึงตัดสินใจวางแผนสุขภาพด้วยตนเองได้ ดังนั้นการเสริมสร้างพลังอำนาจจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับสตรีระยะคลอดที่มารับบริการในโรงพยาบาล ในทางศูติศาสตร์ได้ศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจกับสถานที่ตลอดและการเลือกผู้ทำตลอดผล พบว่า สตรีที่ให้ ผดุงครรภ์ทำตลอดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องการเสริมสร้างพลังอำนาจ และไม่ต้องการตลอดโดยใช้สูติ ศาสตร์หัตถการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในสตรีตั้งครรภ์ที่ให้ผดุงครรภ์ทำตลอดจะได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาของตนเองได้ดี

การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดในแนวประชาธิปไตยที่เน้นการกระจายอำนาจสู่ บุคคล และเน้นการเจริญตามลำดับทางสังคมของบุคคล หลักการสำคัญของการเสริมสร้างพลัง อำนาจคือ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ กำหนด พันธกิจ และความร่วมมือในการกำหนดแผนงานต่างๆ การเสริมสร้างพลังอำนาจไม่ใช่เป็นเพียง การจูงใจ แต่ยังรวมถึงกระบวนการลงมือปฏิบัติอย่างเป็นระบบ นั่นคือ การเสริมสร้างพลังอำนาจ ต้องมีการตั้งเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ และวางแผนให้การจูงใจเหล่านั้นบรรลุผล เกิดความเจริญ งอกงามขึ้นภายในตัวผู้ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งการดำเนินงานข้างต้นจำเป็นต้องพิจารณา ก่อนว่าผู้ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจคือใคร บริบทขององค์กรและสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ องค์กรเป็นอย่างไร แล้วกำหนดรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบจนมีความเหมาะสมแล้วจึงจะนำไปใช้กับองค์กร

พลังเคท (Plunkett, M.M., 1994 : 40-42) ได้ทำการวิจัยและจัดกรอบแนวคิด การเสริมสร้างพลังอำนาจออกเป็น 2 มิติ คือ มิติบุคคล หรือการมีศักยภาพในการเสริมสร้างพลัง อำนาจ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทั่วไปของบุคคลและบทบาทเฉพาะตามแนวคิดแห่งตน และมีติ ของโอกาสจากสภาพแวดล้อมในการเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจที่ เกิดจากศักยภาพของคนและโอกาสจากสภาพแวดล้อมจะออกมาเป็น ทักษะคติและพฤติกรรม

ในเชิงจิตวิทยา “การเสริมพลังอำนาจ หรือ Empowerment” หมายถึง การทำให้บุคคล ที่ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) รวมทั้ง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่ามี ความสามารถเพียงพอ (Self-efficacy) ที่จะทำงานนั้นสำเร็จ ให้เกิดขึ้นในตัวของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่ง เป็นผลที่มาจาก การปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารของผู้นำ การปรับคุณลักษณะของงานที่ทำ ตลอดจนการปรับโครงสร้างขององค์กร ทั้งนี้ในส่วนด้านตัวของผู้ปฏิบัติงานเอง ก็ต้องมี การปรับเปลี่ยนค่านิยม (Values) และระดับความต้องการเชิงจิตวิทยา (Maslow’s hierarchy of needs) ของตนใหม่ให้ยกกระดับที่สูงขึ้น แต่ก็มีข้อสังเกตสำคัญประการหนึ่งในเชิงกระบวนการทาง จิตวิทยาที่ควรนำมาพิจารณาก็คือ ลำพังการให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วม ในงานนั้น ยังไม่เพียงพอที่จะขจัดความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานที่ว่า “ตนไม่ได้มีอำนาจอะไร (Powerlessness)” หรือการปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานสร้างความรู้สึกต่อต้านขึ้นมาเองโดยลำพังก็เช่นกัน ผู้ปฏิบัติงานก็อาจประเมินว่า งานที่ตนทำนั้นไม่ “มีคุณค่าและมีความหมาย (Worthwhile and

meaningful)” ก็ได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น การอนุญาตให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเลือกวิธีทำงานได้เองแต่บังเอิญเป็นงานเล็กๆ ที่ไม่สำคัญอะไรเลย ย่อมไม่สามารถสร้างความรู้สึกว่า “ตนมีคุณค่า (Self-worth)” หรือเกิดความรู้สึกว่า “ตนได้ทำในสิ่งที่ใจปรารถนา (Self-fulfilling)” เกิดขึ้นในตัวผู้ปฏิบัติงานแต่อย่างใด นอกจากนี้การกระจายงานรับผิดชอบที่สำคัญให้ทำ ก็อาจไม่เป็นการ Empowered ก็ได้ ถ้าในกรณีนี้ผู้ปฏิบัติงานคนนั้นยังขาดทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการทำให้งานนั้นสำเร็จได้ ตลอดจนยังมีความวิตกกังวลว่าผลงานที่ออกมาอาจมีความผิดพลาดเกิดขึ้นหรือในกรณี การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีสิทธิ์เลือกผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าของตนเอง ก็อาจไม่ช่วยลดความรู้สึกว่า ตนไม่ได้มีอำนาจอะไรเลยของผู้ปฏิบัติงานได้เช่นกัน ถ้าบังเอิญผู้ที่จะมาให้เป็นตัวเลือกทั้งสองคน ต่างมีคุณสมบัติที่ไม่ดีพอๆ กัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทฤษฎีเชิงจิตวิทยาที่พูดถึงการมอบอำนาจตัดสินใจ หรือ Empowerment จึงพยายามหาคำอธิบายและวิธีการที่เหมาะสมในเรื่องนี้ โดยเชื่อว่า การเสริมพลังอำนาจ หรือ Empowerment จะเกิดผลสำเร็จด้วยดี ต้องอาศัยปัจจัยต่อไปนี้ (Daft, R.L. 2005)

1. ต้องสร้างความรู้สึกว่างานที่ทำนั้นมีความหมาย (Meaning) กล่าวคือ ทั้งเนื้องานที่ทำตลอดจนผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการทำงานนั้น จะต้องสอดคล้องกับค่านิยม (Values) และอุดมการณ์ (Ideals) ของบุคคลนั้น

2. ให้ผู้ปฏิบัติสามารถที่จะตัดสินใจใดๆ ได้เอง (Self-Determination) ซึ่งหมายความว่าผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะกำหนดวิธีการ และเวลาสำหรับการทำงานของตนเอง เป็นต้น

3. การทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ซึ่งหมายความว่าเมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจสูงว่า ตนมีขีดความสามารถมากพอที่จะทำงานนั้นสำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิผลสูงแล้ว การตัดสินใจที่ดีต่างๆ ของผู้นั้นก็ย่อมตามมา

4. สร้างความเข้าใจดีแก่ผู้ปฏิบัติถึงผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้น (Impact) กล่าวคือ ต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อและความเข้าใจถึงความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากงานของตน รวมทั้งจะเกิดผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมในแง่ที่ดีงามตามมาด้วย นอกจากนี้การ Empowerment จะก่อให้เกิดแรงจูงใจขึ้นภายในตัวผู้ปฏิบัติงานสูงขึ้นและทำให้ผู้นั้นเกิดความมั่นใจสูงถึงความสามารถของตนที่จะทำให้งานสำเร็จแล้ว ผลงานวิจัยยังคงค้นพบถึงข้อดีของการเสริมพลังอำนาจอีกหลายประการ ได้แก่

1. ก่อให้เกิดความรักผูกพันต่องานสูงขึ้น
2. มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ มากขึ้นต่องานในบทบาทที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ
3. มีความมั่นคงแน่วแน่มากขึ้นยามที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคในการทำงาน

4. สามารถเกิดการคิดสิ่งใหม่ วิธีการใหม่

5. ต้องพยายามหาทางทำให้สำเร็จให้จงได้

6. มีระดับความพึงพอใจในงานสูงขึ้น

7. มีความผูกพันต่อองค์กรสูงขึ้น และ มีจำนวนผู้ลาออกจางานลดลง (P.Block 1987 ; Howard 1998 ; K.W.Thomas and Velthouse 1990, อ้างใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ 2548)

อย่างไรก็ตาม การเสริมพลังอำนาจ หรือ Empowerment ต่อผู้ปฏิบัติงานนั้น ก็พบว่า ยังมีจุดอ่อนที่ควรคำนึงถึงเช่นกัน ได้แก่

1. สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการคัดเลือกบุคคลและให้การฝึกอบรม

2. ต้องสิ้นเปลืองแรงงานของบุคลากรประเภทที่มีความสามารถทำงานที่ต้องใช้

ความรู้สูงไปมากกว่าปกติ

3. คุณภาพของงานให้บริการขาดความสม่ำเสมอ

4. ถ้ามีพนักงานบางคนที่ตัดสินใจผิดพลาด หรือทำงานกลางคันจะก่อให้เกิดความ

เสียหายด้านงบประมาณมาก

5. ลูกค้ายาจเกิดความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคและเท่าเทียมกัน

6. ผู้บริหารระดับกลางมักจะต่อต้านเนื่องจากเชื่อว่าตนเองอาจสูญเสียอำนาจและถูก

คุกคามจากการใช้แนวคิดดังกล่าว

7. อาจเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ เนื่องจากบางครั้งพนักงานอยากได้รับอำนาจการตัดสินใจมากกว่าที่บริหารระดับสูงเต็มใจจะมอบให้ เป็นต้น (Yukl, G. 2002)

กล่าวโดยสรุป การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) หมายถึง การได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีศักยภาพในการเสริมสร้างพลังอำนาจ ได้รับโอกาสในการเสริมสร้างพลังอำนาจและมีผลการเสริมสร้างพลังอำนาจ การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นวิธีการหรือแนวทางในการกระจายอำนาจให้แก่บุคคลให้มีความเป็นอิสระสามารถควบคุมสิ่งต่างๆ ได้ทั้งในด้านวิธีการทำงาน การบริหาร ส่งเสริมสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้ออำนวยให้สามารถปฏิบัติตามเป้าหมาย

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

มาริสา หะสาเมาะ (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการจัดโครงการป้องกันการใช้ยาและสารเสพติดสำหรับนักเรียนวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ศึกษา มีทักษะในการปฏิเสธและทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบแผนความเชื่อมั่นในการใช้ยาและสารเสพติด สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ผลการเยี่ยมบ้าน ส่วนมากครอบครัวมีความพึงพอใจต่อการเยี่ยมบ้าน ร้อยละ 84.9 นอกจากนี้ยังมีความสนใจและเข้าใจนักเรียน ร้อยละ 69.7 ด้านการปรับท่าทีต่อการใช้ยาและสารเสพติด โดยส่วนใหญ่ไม่พบพฤติกรรมการใช้ยาและสารเสพติด ร้อยละ 67.6 พฤติกรรมการใช้ยาและสารเสพติดลดลงร้อยละ 17.7

สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (2540: 57-58) ได้ศึกษาการหารูปแบบที่เหมาะสมของโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และปลูกฝังวิถีชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพ โดยมีโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 4 โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ คือ โรงเรียนประชาณีเวศน์ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนหอวัง และโรงเรียนเซนฟรังค์ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนที่ร่วมโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การปรับปรุงชุดการสอนส่งเสริมสุขภาพ การประกวดคำขวัญเนื่องในวันงดสูบบุหรี่โลก การจัดส่งจดหมายข่าวเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพให้พ่อแม่และผู้ปกครองนักเรียน การประกวดเต้นแอโรบิค และจัดเข้าค่ายผู้นำเยาวชนส่งเสริมสุขภาพ ผลการทดลองพบว่า โครงการประสบผลสำเร็จในการช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียน ได้เกิดความตระหนักเกิดวิสัยทัศน์และแนวคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาโครงการต่อไป

ชญญา โกมุททวงศ์ (2541: 127) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จังหวัดปทุมธานี พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่ออนามัยส่วนบุคคลสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พัชรินทร์ ตั้งการกิจ (2542:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลการจัดโครงการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อ. สิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการจัดโครงการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัย

ส่วนบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ การพัฒนาการประสานงาน การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน การจัดอบรมคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การประชาสัมพันธ์ โครงการส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาการดำเนินงานโครงการ สามารถส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนได้จริงทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เพราะผลการทดสอบพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ระหว่างก่อนและหลัง การทดลอง ดังนั้นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนจะได้ผลดียิ่งขึ้น หากได้เริ่มต้นที่การพัฒนาการบริหารจัดการของโรงเรียนก่อน

สุนันทา ศรีศิริ (2542:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ด้านการบริการสุขภาพ และด้านการเรียนการสอนสุขศึกษา มีระดับการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ “ดี” 2. การดำเนินโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยด้านการบริหารงาน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ ด้านการบริการสุขภาพ และด้านการเรียนการสอนสุขศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พลสมบัติ ชัยมะเร็ง (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการจัดโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบ ดีกว่าก่อนการทดลอง และพบว่าสภาวะคราบเศษอาหารรอบตัวฟัน สภาวะเหงือกอักเสบหลังการทดลองน้อยกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จในโรงเรียน สามารถส่งเสริมทันตสุขภาพในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรพิจารณานำไปประยุกต์ใช้โดยกำหนดเป็นนโยบาย แผนงานที่ชัดเจน เป็นลำดับแรก เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาให้เด็กมัธยมศึกษาชั้นอื่นๆ มีทันตสุขภาพที่ดีและยั่งยืนต่อไป

พรทิพย์ พึ่งอ่อน (2543 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของสถานอนามัยในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับสูง ทรัพยากรการบริหารงานส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง โดยทรัพยากรบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ทรัพยากรการเงินอยู่ในระดับต่ำ ทรัพยากรทางกายภาพและกระบวนการบริหารงานส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับสูง เมื่อ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับ

ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพ ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ ความเพียงพอของงบประมาณ ส่วนลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยทรัพยากรทางกายภาพ และกระบวนการบริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ข้อเสนอแนะ ควรฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการ วิเคราะห์แก้ไขปัญหาการดำเนินงาน การวิจัย คอมพิวเตอร์และกฎระเบียบต่างๆ ควรมีการกระจายงานส่งเสริมสุขภาพให้เจ้าหน้าที่ทุกคนในสถานีนามัย และจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อของรับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ชฎานิน บุญพงษ์มณี และคณะ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับแรงสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในสตรีระยะคลอดต่อภาวะจิตใจ พฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดและผลลัพธ์ของการคลอด ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลผู้ปฏิบัติงานที่หน่วยห้องคลอดในการนำโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับ แรงสนับสนุนอย่างต่อเนื่องใช้ในการให้การพยาบาลแก่สตรีระยะคลอด เพื่อส่งเสริมให้สตรีเหล่านั้นสามารถเผชิญกับความเจ็บปวดได้อย่างเหมาะสม มีการรับรู้ความสามารถตนเองดีขึ้น มีความวิตกกังวลลดลง ตลอดจนมีความพึงพอใจในประสบการณ์การคลอดมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)(2550) เครือข่ายเด็กไทยไม่กินหวานและ สสส. จัดเสวนา นม+น้ำตาล = สุข โดยนพดล วรรณิกา ผอ.สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ กล่าวว่า สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ ร่วมกับ สสส. ดำรวจ “การดื่มนมของนักเรียน ป.4 ป.6 และทักษะของผู้ปกครองเรื่องการดื่มของเด็ก” จำนวน 2,519 รวม 10 จังหวัด ในเขตกทม. เชียงราย สุโขทัย สิงห์บุรี ราชบุรี นุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด สกลนคร ตรัง นครศรีธรรมราช เมื่อปลายปี 2548 พบว่า เด็ก ป.4 ถึง 92% เด็ก ป.6 มาถึง 91.7% เข้าใจว่าการไม่ดื่มนมมีผลต่อสุขภาพ เช่นเดียวกับผู้ปกครอง 61% ที่รู้ว่าในนมมีสารอาหารซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็ก เช่น โปรตีน แคลเซียม วิตามิน “แต่จากการสำรวจพบว่าเด็ก ป. 4 และ ป. 6 ก็ยังดื่มน้ำอัดลมมากรองจากนม โดย เด็ก ป. 4 ดื่มนมเปรี้ยว 37% น้ำอัดลม 35% เด็ก ป. 6 ดื่มนมจืด 58% น้ำอัดลม 48% จากข้อมูลประมาณการณั้ได้ว่า เด็ก ป.4-ป.6 ซึ่งอยู่ในวัย 10-12 ปี ดื่มน้ำอัดลมถึง 1 ล้าน 2 แสนคน”

(สุนทรวิทย์ วิทยานารถไพศาล 2551 ,อ้างใน กองพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร 2551) และคณะสรุปว่าเป็นกิจกรรมที่มีผลลัพธ์ในทางบวกผู้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากกิจกรรม อย.น้อย คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ อย.น้อย ทั้งในส่วนของนักเรียนแกนนำ นักเรียนที่เป็นสมาชิก นักเรียนในโรงเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน ตลอดจนเกิดการขยายผลสู่ชุมชน ซึ่งจุดเด่นหรือผลที่เกิดขึ้นหลังดำเนินโครงการ ได้แก่

1. เกิดกระบวนการความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับกระทรวงศึกษาธิการ
2. เกิดความสอดคล้องกับการเรียนการสอน
3. เกิดการเปลี่ยนแปลงในนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการบริโภค และเกิดการทำงานร่วมกัน
4. เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้ค้าขายในโรงเรียน ให้มีการปรับปรุงการผลิตและการเลือกอุปกรณ์ที่ใช้
5. เกิดการขยายผลสู่บ้านเรือน ชุมชน

จากการศึกษาระดับความสำเร็จของโครงการ อย.น้อย ปี 2549 ของชะอรสิน สุขศรีวงศ์ และคณะ (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค 2551) เห็นว่านักเรียนร้อยละ 99 เห็นด้วยกับการทำกิจกรรม อย.น้อย ในโรงเรียน จึงเห็นควรที่จะดำเนินการโครงการนี้ต่อไปโดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่ง

อัจฉราพร ฉากครบุรี (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนของข้าราชการครูประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนของข้าราชการครูประถมศึกษา การรับรู้นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน พฤติกรรมการดูแลตนเองของครู แรงสนับสนุนจากโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในระดับมาก การรับรู้นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน พฤติกรรมการดูแลตนเองของครู แรงสนับสนุนจากโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนของข้าราชการครูประถม ได้ร้อยละ 52.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟาร์ลีย์ ทา และคณะ (Farley Ta, et al. 1991: 8- 15) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการให้ความรู้ในเรื่องโรคเอดส์แก่เด็กวัยรุ่นในโรงเรียน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีแบบการศึกษาเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่มวัดครั้งเดียว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาประสิทธิผลของการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่นักเรียนในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลอง ความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มทดลองได้คะแนนร้อยละ 85 ในกลุ่มควบคุมได้คะแนนร้อยละ 82 เจตคติในการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มทดลองได้คะแนนร้อยละ 78 ในกลุ่มควบคุมได้คะแนนร้อยละ 37

มอร์เลย์ (Morley 1984 : 29) ได้ทำการศึกษาโครงการเพื่อนเพื่อเพื่อน (Child to Child) มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนและกระตุ้นให้เด็กในโรงเรียนสนใจสุขภาพตนเอง และสนใจน้องๆด้วย โดยเน้นให้นักเรียน เรียนรู้การป้องกัน และรักษาโรคร่างๆ ในท้องถิ่น โดยร่วมมือกับครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดกิจกรรมรณรงค์เรื่อง โรคท้องร่วง โดยฝึกอบรมนักเรียนอายุ 6 ปี ให้รู้สาเหตุ อาการ และการรักษา รวมทั้งป้องกันโรค ท้องร่วง เน้นให้รู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนสามารถนำความรู้และการปฏิบัติที่ได้รับ ไปถ่ายทอดแก่เพื่อนและครอบครัวได้

เทลเลอร์ (Tayler1969:195) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความรู้ในด้านการเรียนของนักศึกษา โดยจัดโปรแกรมการสอนให้นักเรียนสอนกันเอง พบว่า หลังการสอนสิ้นสุดลง นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนจากเพื่อน มีผลการเรียนดีกว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนจากเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะดูผลจากการใช้แบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือหนึ่งต่อกลุ่มย่อยก็ตาม

ฟิชแมน (Fishman1985: 2403-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสอนเด็กในเรื่องการเลือกซื้ออาหารและสิ่งแวดล้อมทางด้านอาหาร : ศึกษาสำรวจ (Teaching Children about Food Purchasing and Ecology : An Exploratory study) โดยการสอนเด็กให้รู้จักเลือกอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม และพยายามทำให้เด็กรู้จักกำหนดอาหารและพิจารณาอาหารเหล่านั้นด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง จำนวน 94 คน ใช้วิธีการสอนซึ่งประยุกต์มาจากพฤติกรรมก่อนการเลือกซื้อ และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม จากผลการศึกษาได้เสนอแนะไว้ว่า เด็กต้องการเรียนรู้เพิ่มในเรื่องการเลือกซื้ออาหารและสิ่งแวดล้อมทางด้านอาหาร และต้องการที่จะพัฒนาทักษะ ในเรื่องการพิจารณา และการเลือกซื้ออาหาร

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการออย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยเพศ ชั้นปี ประเภทของโรงเรียน รายได้ เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วยแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม การเสริมสร้างพลังอำนาจ และพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรคือนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย.น้อย โรงเรียนในพื้นที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 183 โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 11,895 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม, 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย.น้อย โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดนครปฐม โดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) ในการคำนวณเพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขอมให้คลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Yamane, 1967:729) ดังสูตร

จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขอมให้คลาดเคลื่อนร้อยละ 5 พบว่าจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน

โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. สุ่มอำเภอในพื้นที่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดนครปฐมซึ่งมี 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน อำเภอพุทธมณฑล อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน มาร้อยละ 50 ด้วยการจับฉลาก ได้ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอนครชัยศรี อำเภอพุทธมณฑล และอำเภอสสามพราน

2. สุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่เข้าร่วมโครงการ อ.ย.น้อย โดยอำเภอเมืองมี 31 โรงเรียน อำเภอนครชัยศรี มี 18 โรงเรียน อำเภอสสามพราน มี 20 โรงเรียน อำเภอพุทธมณฑลมี 5 โรงเรียน ด้วยการจับฉลากร้อยละ 50 ได้ 38 โรงเรียน

3. การสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่เป็นสมาชิกของโครงการ อ.ย. น้อย ของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 387 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. โรงเรียนปรกแก้ววิทยา	170	15
2. โรงเรียนเพิ่มวิทยา	318	28
3. โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์	21	2
4. โรงเรียนวัดศิระทอง	60	5
5. โรงเรียนวัดท่าตำหนัก	80	7
6. โรงเรียนภัทรญาณวิทยา	324	28
7. โรงเรียนวัดลานตากฟ้า	110	10
8. โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์	44	4
9. โรงเรียนวัดห้วยพลู	46	4
10. โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา	278	24
11. โรงเรียนวัดม่วงตารศ	57	5
12. โรงเรียนวัดหนองเสือ	35	3
13. โรงเรียนวัดวังตะกู	38	3
14. โรงเรียนวัดธรรมศาลา	50	4
15. โรงเรียนบ้านนาสร้าง	34	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
16. โรงเรียนวัดทัพหลวง	63	5
17. โรงเรียนวัดสระกะเทียม	93	8
18. โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า	22	2
19. โรงเรียนบ้านหนองขาหย่าง	17	1
20. โรงเรียนบ้านเกาะวังไทร	25	2
21. โรงเรียนบอสโกพิทักษ์	146	13
22. โรงเรียนบ้านไร่ต้นสำโรง	34	3
23. โรงเรียนวัดพะเนียงแตก	29	2
24. โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ	41	4
25. โรงเรียนวัดใหม่ห้วยลึก	25	2
26. โรงเรียนนาคประสิทธิ์	88	18
27. โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์	75	6
28. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์	250	22
29. โรงเรียนบวรชนวิทย์	984	86
30. โรงเรียนวัดดอนหวาย	30	3
31. โรงเรียนวัดหอมเกร็ด	80	7
32. โรงเรียนวัดปริดาราม	245	21
33. โรงเรียนภัทรนุสรณ์	60	5
34. โรงเรียนภปร. ราชวิทยาลัย	89	8
35. โรงเรียนนักบุญเปโตร	7	1
36. โรงเรียนบ้านคลองโยง	52	4
37. โรงเรียนวัดศาลวัน	319	28
38. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บวรนิเวศศาลาฯ	5	1
รวม	4,444	387

หมายเหตุ จำนวนประชากรที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนที่ถูกเลือก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

เพศ

ชั้นปี

ประเภทของโรงเรียน

รายได้

เกรดเฉลี่ย

อาชีพผู้ปกครอง

การศึกษาของผู้ปกครอง

3.1.2 ปัจจัยสนับสนุน

แรงจูงใจ

การมีส่วนร่วม

การรับรู้

การสนับสนุนทางสังคม

การเสริมสร้างพลังอำนาจ

พฤติกรรมสุขภาพ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี ประเภทของโรงเรียน รายได้ เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย คำถามทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 : แบบสอบถามปัจจัยสนับสนุน แบ่งเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการแรงจูงใจจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วม จำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากที่สุด
มีส่วนร่วมมาก	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมาก
มีส่วนร่วมปานกลาง	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานปานกลาง
มีส่วนร่วมน้อย	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อย
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ไปถึงมีส่วนร่วมมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เสนอการให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับมี Scales ดังนี้		
เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เสนอการให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับมี Scales ดังนี้		
ปฏิบัติมากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพมากที่สุด
ปฏิบัติมาก	หมายถึง	ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพมาก
ปฏิบัติปานกลาง	หมายถึง	ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพปานกลาง
ปฏิบัติน้อย	หมายถึง	ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพน้อย
ปฏิบัติน้อยที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เสนอการให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพน้อยที่สุด ไปถึงปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ส่วนที่ 3 : แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอ.น้อย แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อย จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับมี Scales ดังนี้		
เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ให้ผู้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เสนอการให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด ข้อความมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของงานดำเนินงานโครงการอ.น้อย จำนวน 2 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็น โครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา
3. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตามรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร
4. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความเหมาะสมของสำนวนภาษา และพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) โดยจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน

4.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

4.3.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha - Coefficient) (ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ 2548 : 69 – 70) ดังสูตร

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดยที่ α = ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

K = จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจ เท่ากับ .768

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม เท่ากับ .822

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ เท่ากับ .901

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม เท่ากับ .914

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจ เท่ากับ .892

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ เท่ากับ .856

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงาน เท่ากับ .848

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรกำหนดไว้
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ พร้อมนำหนังสือขออนุญาตในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้ตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดไว้
4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. การวิเคราะห์แรงจูงใจใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วม ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์การรับรู้ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการรับรู้ในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการรับรู้ในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการรับรู้ในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการรับรู้ในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์การสนับสนุนทางสังคม ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์การเสริมสร้างพลังอำนาจ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

7. การวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง	มีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง	มีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง	มีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง	มีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง	มีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพน้อยที่สุด

8. การวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย. น้อย ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง	มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง	มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง	มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง	มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง	มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

9. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย. น้อย ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างในเชิงสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

10. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย. น้อย ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

11. การสรุปประเด็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การดำเนินงาน โครงการ อย. น้อย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามใช้อัตราส่วนเปรียบเทียบรวมทั้งสิ้นจำนวน 390 คน คิดเป็น 100% และเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากข้อมูลที่ได้ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำนวน 5 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม การเสริมสร้างพลังอำนาจ พฤติกรรมสุขภาพ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐมเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลหรือทำนายประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 5 การสรุปประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานของโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

Y	แทน	ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการอย.น้อย
X ₁	แทน	แรงจูงใจ
X ₂	แทน	การมีส่วนร่วม
X ₃	แทน	การรับรู้
X ₄	แทน	การสนับสนุนทางสังคม
X ₅	แทน	การเสริมสร้างพลังอำนาจ
X ₆	แทน	พฤติกรรมสุขภาพ
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่ากำลังสองของค่าเบี่ยงเบน(Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ(Multiple R)
R ²	แทน	ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)
Adj R ²	แทน	สัมประสิทธิ์ในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error of the Estimate)

R ² change	แทน	ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระ ในสมการถดถอย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Regression Coefficients)
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนน มาตรฐาน (Standard Regression Coefficients)
Sig	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ (Significance)
a	แทน	ค่าคงที่ (Constant)

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 390 คน โดยจำแนกตามเพศ กำลังศึกษาอยู่ชั้น ประถมของโรงเรียน จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	96	24.62
หญิง	294	75.38
รวม	390	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
2. ศึกษาอยู่ชั้น			
ป.1 - ป.3		20	5.13
ป.4 - ป.6		217	55.64
ม.1 - ม.3		137	35.13
ม.4 - ม.6		16	4.10
	รวม	390	100.00
3. ประเภทของโรงเรียน			
รัฐบาล		166	42.56
เอกชน		224	57.44
	รวม	390	100.00
4. จำนวนเงินที่ได้รับ			
ในแต่ละวัน			
ตั้งแต่ 30 บาทลงมา		128	32.82
31 - 50 บาท		133	34.10
51 บาทขึ้นไป		129	33.08
	รวม	390	100.00
5. เกรดเฉลี่ย			
ต่ำกว่า 2.00		19	4.87
2.00 - 2.50		50	12.82
2.51 - 3.00		106	27.18
3.01 ขึ้นไป		215	55.13
	รวม	390	100.00
6. อาชีพของผู้ปกครอง			
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ		36	9.23
พนักงานบริษัทเอกชน		83	21.28
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว		162	41.54
เกษตรกรรม / เลี้ยงสัตว์		27	6.92
รับจ้าง		82	21.03
	รวม	390	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
7. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ประถมศึกษา	128	32.82
มัธยมศึกษาตอนต้น	62	15.90
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46	11.79
ปวช.	29	7.44
ปวส. / อนุปริญญา	35	8.97
ปริญญาตรี	67	17.18
สูงกว่าปริญญาตรี	23	5.90
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ดังนี้

1. เพศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 75.38 และเป็นเพศชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.64 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 35.13 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.13 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10
3. ประเภทของโรงเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชน จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 57.44 และโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 42.56
4. จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินในแต่ละวัน 31 – 50 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมาคือ 51 บาทขึ้นไป จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.08 มีน้อยที่สุดคือ ตั้งแต่ 30 บาทลงมา จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.82
5. เกรดเฉลี่ย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 55.13 รองลงมาคือ 2.51 – 3.00 จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.18 2.00 – 2.50 มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 2.00 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87

6. อาชีพของผู้ปกครองพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 41.54 รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.28 รับจ้าง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.03 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.23 น้อยที่สุดคือ เกษตรกรรม / เลี้ยงสัตว์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.92

7. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผู้ปกครองมีระดับ การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.82 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.18 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 มัธยมศึกษา ตอนปลาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.79 ปวส. / อนุปริญญา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 ปวช. จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44 น้อยที่สุดคือ สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 23 คน คิด เป็นร้อยละ 5.90

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยสนับสนุนของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การเสริมสร้างพลังอำนาจ การมีส่วนร่วม การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจ การรับรู้ พฤติกรรมสุขภาพ และประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของแรงจูงใจ ของนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม (n = 390)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ในการทำกิจกรรม อย.น้อย ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนาน	4.15	.770	มาก	4
2. การทดลองหรือทดสอบต่างๆ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ	4.30	.706	มาก	2
3. กิจกรรม อย.น้อย เป็นที่ยอมรับของทุกคนในโรงเรียน	4.08	.802	มาก	5
4. กิจกรรม อย.น้อย เป็นกิจกรรมที่ทุกคนชื่นชอบและอยากเข้าร่วมกิจกรรม	3.91	.839	มาก	9
5. คนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก อย.น้อย เป็นสิ่งที่น่ายกย่อง	4.02	.907	มาก	8
6. เพื่อนชักจูงให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย	3.79	1.040	มาก	10
7. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เข้าประกวดกิจกรรม อย.น้อย	4.06	.917	มาก	6
8. ครูมีการกล่าวชมให้กับสมาชิก อย.น้อยเมื่อปฏิบัติกิจกรรมได้ดี	4.23	.804	มาก	3
9. นักเรียนได้รับรางวัลเมื่อกิจกรรมที่จัดผ่านลุล่วงไปด้วยดี	4.03	.905	มาก	7
10. นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ทำกิจกรรม อย.น้อย	4.38	.785	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.10	.520	มาก	-

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ทำกิจกรรม อย.น้อย เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ การทดลองหรือทดสอบต่างๆ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ เป็นลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 4.30$) ครูมีการกล่าวชมให้กับสมาชิก อย.น้อยเมื่อปฏิบัติกิจกรรมได้ดี เป็นลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 4.23$) ในการทำกิจกรรม อย.น้อย ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนาน กิจกรรม อย.น้อย เป็นที่ยอมรับของทุกคนในโรงเรียน โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เข้าประกวดกิจกรรม อย.น้อย นักเรียนได้รับรางวัลเมื่อกิจกรรมที่จัดผ่านลุล่วงไปด้วยดี คนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก อย.น้อย เป็นสิ่งที่น่ายกย่อง กิจกรรม อย.น้อย เป็นกิจกรรมที่ทุกคนชื่นชอบและอยากเข้าร่วมกิจกรรม มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, 4.08, 4.06, 4.03, 4.02, 3.91$ ตามลำดับ) และเพื่อนชักจูงให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย ต่ำสุดเป็นลำดับที่ 10 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการมีส่วนร่วม ของนักเรียนที่ปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม(n = 390)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกจัดกิจกรรม	4.03	.821	มาก	3
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	3.92	.856	มาก	10
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกิจกรรม	4.15	.831	มาก	1
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม	4.00	.874	มาก	4
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม	4.04	.906	มาก	2
6. นักเรียนมีส่วนชักจูงเพื่อนๆ เข้าสู่กิจกรรม อย.น้อย	3.98	.876	มาก	5
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำการ บริโภคอาหารให้กับเพื่อน	3.94	.936	มาก	8
8. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ไม่บริโภคอาหารที่มีสีสังเคราะห์	3.98	.947	มาก	5
9. นักเรียนนำกิจกรรมที่ไม่ได้ผลมาปรับปรุงให้ดีขึ้น	3.94	.946	มาก	8
10. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อ โรงเรียน	3.83	.995	มาก	11
11. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่วางแผนตามขั้นตอน	3.98	.919	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.98	.616	มาก	-

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม เป็นลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 4.03$) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม นักเรียนมีส่วนชักจูงเพื่อนๆ เข้าสู่กิจกรรม อย.น้อย นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ไม่บริโภคอาหารที่มีสีสังเคราะห์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำการ บริโภคอาหารให้กับเพื่อนๆ นักเรียนนำกิจกรรมที่ไม่ได้ผลมาปรับปรุงให้ดีขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, 3.98 , 3.94 , 3.92 ตามลำดับ) และนักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อโรงเรียน ต่ำสุดเป็นลำดับที่ 11 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการรับรู้ ของนักเรียนที่ปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม(n = 390)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. นักเรียนมีความรู้ในการบริโภคอาหารมากขึ้น	4.46	.693	มาก	2
2. นักเรียนรับรู้ถึงโทษของสิ่งปนเปื้อนในอาหาร	4.44	.688	มาก	3
3. นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการแยกแยะอาหารปนเปื้อนได้มากขึ้น	4.25	.805	มาก	6
4. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่นๆ ได้	4.04	.827	มาก	10
5. นักเรียนสามารถตรวจสอบหาสารปนเปื้อนในอาหาร ด้วยวิธีง่ายๆ ได้	3.90	.959	มาก	12
6. นักเรียนสามารถอธิบายถึงโทษของอาหารปนเปื้อนได้	3.96	.904	มาก	11
7. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดกับ ครอบครัว และคนรอบข้างได้	4.23	.864	มาก	7
8. นักเรียนรู้ถึงโทษของอาหารที่มีการผสมสี อนุญาต	4.18	.825	มาก	9
9. นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหาร	4.50	.705	มากที่สุด	1
10. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม อย.น้อยมาใช้เป็นหลักในการบริโภคอาหาร	4.31	.745	มาก	4
11. กิจกรรม อย.น้อยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นแกนนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบอาหารและยา	4.21	.883	มาก	8
12. ถ้านักเรียนรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัยจะทำให้เสียค่าน้อยลง	4.29	.800	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.23	.560	มาก	-

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการอย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการรับรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหาร เป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความรู้ในการบริโภคอาหารมากขึ้น เป็นลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) นักเรียนรับรู้ถึงโทษของสิ่งปนเปื้อนในอาหาร เป็นลำดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม อย.น้อยมาใช้เป็นหลักในการบริโภคอาหาร ถ้านักเรียนรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัยจะทำให้เสียค่าน้อยลง นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการแยกแยะอาหารปนเปื้อนได้มากขึ้น นักเรียนสามารถนำความรู้

ที่ได้รับไปถ่ายทอดกับ ครอบครัวและคนรอบข้างได้ กิจกรรม อย.น้อยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียน เป็นแกนนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบอาหารและยา นักเรียนรู้ถึงโทษของอาหารที่มีการ ผสมสีชูคนาด นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่นๆ ได้ นักเรียนสามารถอธิบายถึงโทษ ของอาหารปนเปื้อนได้ มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.31, 4.29, 4.25, 4.23, 4.21, 4.18, 4.04, 3.96 ตามลำดับ) และนักเรียนสามารถตรวจหาสารปนเปื้อนในอาหาร ด้วยวิธีง่ายๆได้ ต่ำสุดเป็น ลำดับที่ 12 อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.90)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการสนับสนุนทาง สังคม ของนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม(n = 390)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้ปกครองมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย	4.10	.838	มาก	6
2. ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการเข้าร่วม กิจกรรม	3.67	.933	มาก	12
3. ผู้ปกครองมีการสนับสนุนในด้านของวัสดุอุปกรณ์ในการ ดำเนินงานของกิจกรรม อย.น้อย	3.71	.953	มาก	11
4. ครูมีการสนับสนุนส่งเสริมแนะนำในการทำกิจกรรมของ โครงการ อย.น้อย	4.36	.827	มาก	1
5. ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อมีปัญหาใน การทำกิจกรรม	3.93	.938	มาก	10
6. เพื่อนให้กำลังใจในการทำกิจกรรม	3.99	.911	มาก	8
7. เพื่อนๆต่างให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรม ที่นักเรียนทำ	4.13	.837	มาก	5
8. เพื่อนๆ สนับสนุนในเรื่องของเวลาในการทำกิจกรรม	3.99	.845	มาก	8
9. คุณครูให้คำปรึกษาปัญหาในการทำกิจกรรม	4.35	.826	มาก	2
10. ครูสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณให้กับนักเรียน	4.23	.868	มาก	3
11. ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากหน่วยงานภายนอก เป็นอย่างดี	4.01	.908	มาก	7
12. ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากโรงเรียน	4.19	.877	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.06	.587	มาก	-

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการสนับสนุนทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการสนับสนุนส่งเสริมแนะนำในการทำกิจกรรมของโครงการ อย.น้อย ลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ คุณครูให้คำปรึกษาปัญหาในการทำกิจกรรม เป็นลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ครูสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์งบประมาณให้กับนักเรียน เป็นลำดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากโรงเรียน เพื่อนๆ ต่างให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรมที่นักเรียนทำ ผู้ปกครองมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากหน่วยงานภายนอกเป็นอย่างดี เพื่อนให้กำลังใจในการทำกิจกรรม เพื่อนๆ สนับสนุนในเรื่องของเวลาในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อมีปัญหาในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองมีการสนับสนุนในด้านของวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของกิจกรรม อย.น้อย มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19, 4.13, 4.10, 4.01, 3.99, 3.93, 3.71$ ตามลำดับ) และ ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการเข้าร่วม กิจกรรมต่ำสุดเป็นลำดับที่ 12 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ของนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม (n = 390)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. นักเรียนได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียนในการทำกิจกรรม	4.19	.825	มาก	4
2. นักเรียนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากครู	4.32	.791	มาก	1
3. นักเรียนรู้จักสมาชิกทุกคนในกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียน	4.11	.837	มาก	8
4. มีผู้ร่วมกิจกรรม อย.น้อยมาขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม อย.น้อย กับนักเรียน	3.88	.901	มาก	11
5. นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์จากผู้ร่วมกิจกรรม	4.15	.822	มาก	7
6. มีผู้ร่วมกิจกรรม มาขอความช่วยเหลือขอคำแนะนำเมื่อมีปัญหา กับนักเรียน	3.90	.906	มาก	10
7. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนไมตรีจิตที่ดีกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.16	.826	มาก	6

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
8. นักเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องเสนอเรื่องต่อครูผู้ควบคุม	3.79	.952	มาก	12
9. นักเรียนได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน	4.05	.869	มาก	9
10. นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะและความรู้ใหม่ๆของกิจกรรม	4.31	.785	มาก	2
11. นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงานของกิจกรรม	4.19	.837	มาก	4
12. นักเรียนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	4.29	.873	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.11	.576	มาก	-

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากครูเป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะและความรู้ใหม่ๆของกิจกรรม เป็นลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) นักเรียนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นลำดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) นักเรียนได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียนในการทำกิจกรรม นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงานของกิจกรรม นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนไมตรีจิตที่ดีกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์จากผู้ร่วมกิจกรรม นักเรียนรู้จักสมาชิกทุกคนในกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียน นักเรียนได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน มีผู้ร่วมกิจกรรม มาขอความช่วยเหลือขอคำแนะนำเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน มีผู้ร่วมกิจกรรม อย.น้อย มาขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม อย.น้อย กับนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19, 4.16, 4.15, 4.11, 4.05, 3.90, 3.88$ ตามลำดับ) และนักเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องเสนอเรื่องต่อครูผู้ควบคุม ต่ำสุดเป็นลำดับที่ 12 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม($n = 390$)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ครอบครัวของนักเรียนมีหลักในการเลือกซื้ออาหารที่ถูกสุขลักษณะ	4.33	.733	มาก	3
2. ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารที่มีสีสังเคราะห์	3.98	.928	มาก	9
3. ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารหมักดอง	3.75	1.021	มาก	11
4. ครอบครัวของนักเรียนมีการตรวจสอบสุขภาพประจำปี	3.80	1.034	มาก	10
5. ครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกายร่วมกัน	3.66	1.119	มาก	12
6. ผู้ปกครองของนักเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬา	4.26	.886	มาก	7
7. ผู้ปกครองให้นักเรียนช่วยทำความสะอาดบ้าน	4.44	.779	มาก	1
8. นักเรียนมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ	4.27	.811	มาก	6
9. นักเรียนมีการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์	4.32	.778	มาก	5
10. ผู้ปกครองให้คำแนะนำกับนักเรียนในเรื่องการรับประทานอาหาร	4.33	.793	มาก	3
11. ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ	4.41	.773	มาก	2
12. นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง	4.06	.949	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.13	.563	มาก	-

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมสุขภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองให้นักเรียนช่วยทำความสะอาดบ้าน เป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาคือ ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ เป็นลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ครอบครัวของนักเรียนมีหลักในการเลือกซื้ออาหารที่ถูกสุขลักษณะและผู้ปกครองให้คำแนะนำกับนักเรียนในเรื่องการรับประทานอาหาร เป็นลำดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) นักเรียนมีการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ นักเรียนมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ผู้ปกครองของนักเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬา นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารที่มีสีสังเคราะห์ ครอบครัวของนักเรียนมีการตรวจสอบสุขภาพประจำปี ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารหมักดอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, 4.27, 4.26, 4.06, 3.98, 3.80, 3.75$ ตามลำดับ)

และครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกายร่วมกันต่ำสุด เป็นลำดับที่ 12 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม (n = 390)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. มีการวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม อย.น้อยที่ชัดเจน	4.19	.784	มาก	3
2. การจัดกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	4.19	.770	มาก	3
3. มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม อย.น้อยเพื่อให้ทุกคนได้รับทราบข่าวสารข้อมูล	4.14	.822	มาก	7
4. การได้ร่วมกิจกรรม เพื่อนของนักเรียนมีวิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ดีขึ้น	4.19	.787	มาก	3
5. นักเรียนเลือกอาหาร โดยคำนึงถึงประโยชน์และโทษของอาหารมากขึ้น	4.27	.794	มาก	1
6. เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ได้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ดีขึ้น	4.14	.833	มาก	7
7. นักเรียนแนะนำการเลือกรับประทานอาหารให้กับเพื่อนอยู่เสมอ	4.00	.842	มาก	10
8. นักเรียนได้แนวคิดวิธีการในการแก้ปัญหา เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.19	.783	มาก	3
9. นักเรียนมีการชวนเพื่อนๆ ทานอาหารที่สด ใหม่ ไร้สารปนเปื้อนเพิ่มขึ้น	4.14	.851	มาก	7
10. นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	4.25	.816	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.17	.559	มาก	-

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีประสิทธิผลของการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนเลือกอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์และโทษของอาหารมากขึ้น เป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือนักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) มี

การวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม อย.น้อยที่ชัดเจน การจัดกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การได้ร่วมกิจกรรม เพื่อนของนักเรียนมีวิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ดีขึ้น นักเรียนได้แนวคิดวิธีการในการแก้ปัญหา เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นลำดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม อย.น้อยเพื่อให้ทุกคนได้รับทราบข่าวสารข้อมูล เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ดีขึ้น นักเรียนมีการชวนเพื่อนๆ ทานอาหารที่สด ใหม่ไร้สารปนเปื้อนเพิ่มขึ้น เป็นลำดับที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และ นักเรียนแนะนำการเลือกรับประทานอาหารให้กับเพื่อนอยู่เสมอที่สุดเป็นลำดับที่ 10 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐมเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอย.น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลใช้การทดสอบค่าที (t - test) และ Oneway ANOVA ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบตัวแปรเพศกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

เพศ	\bar{X}	S.D.	t
ชาย	4.03	.571	-2.982
หญิง	4.22	.548	

จากตารางที่ 10 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรเพศ กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบตัวแปรประเภทของโรงเรียนกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

ประเภทของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	T
รัฐบาล	4.30	.510	3.833
เอกชน	4.08	.577	

จากตารางที่ 11 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรประเภทของโรงเรียนกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย พบว่า นักเรียนที่มีอยู่โรงเรียนต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ไม่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามระดับชั้นจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) ดังตารางที่ 12 ถึงตารางที่ 25

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับชั้น

ชั้นปี	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ป.1- ป.3	20	4.08	.523	มาก
ป.4 -ป.6	217	4.33	.477	มาก
ม.1 – ม.3	137	3.99	.581	มาก
ม.4 – ม.6	16	3.62	.643	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.33 , 4.08 , 3.99 , 3.62 ตามลำดับ)

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับชั้น

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	15.171	5.057	18.341**
ภายในกลุ่ม	386	106.427	.276	
รวม	389	121.598		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 พบว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (scheffe's) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐมเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe's)

ระดับชั้น	ป.1-ป.3 ($\bar{X} = 4.08$)	ป.4-ป.6 ($\bar{X} = 4.33$)	ม.1 – ม.3 ($\bar{X} = 3.99$)	ม.4 - ม.6 ($\bar{X} = 3.62$)
ป.1-ป.3 ($\bar{X} = 4.08$)	-			
ป.4-ป.6 ($\bar{X} = 4.33$)	-.25410	-		
ม.1 – ม.3 ($\bar{X} = 3.99$)	.08949	.34359*	-	
ม.4 - ม.6 ($\bar{X} = 3.62$)	.45500	.70910*	-.36551	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยมากกว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ($\bar{X} = 4.33$ และ 3.99 ตามลำดับ) นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยมากกว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ($\bar{X} = 4.33$ และ 3.62 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่าง

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน

จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ตั้งแต่ 30 บาทลงมา	128	4.32	.535	มาก
31 – 50 บาท	133	4.22	.500	มาก
51 บาทขึ้นไป	129	3.98	.589	มาก

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีเงินที่ได้รับในแต่ละวัน ตั้งแต่ 30 บาทลงมา 31 – 50 บาท และ 51 บาทขึ้นไป มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, 4.22$ และ 3.98 ตามลำดับ)

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	7.793	3.896	13.249**
ภายในกลุ่ม	387	113.806	.294	
รวม	389	121.598		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 16 พบว่านักเรียนที่มีจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวันแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (scheffe's) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe's)

จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน	ตั้งแต่ 30 บาทลงมา ($\bar{X} = 4.32$)	31 – 50 บาท ($\bar{X} = 4.22$)	51 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.98$)
ตั้งแต่ 30 บาทลงมา ($\bar{X} = 4.32$)	-		
31 – 50 บาท ($\bar{X} = 4.22$)	.10143	-	
51 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.98$)	.33890*	.23747*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่าจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวันแตกต่างกันมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับเงินตั้งแต่ 30 บาทลงมา มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย มากกว่านักเรียนที่ได้รับเงิน 51 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.32$ และ 3.98 ตามลำดับ) และนักเรียนที่ได้รับเงิน 31 – 50 บาท มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย มากกว่านักเรียนที่ได้รับเงิน 51 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.22$ และ 3.98 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่าง

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

เกรดเฉลี่ย	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ต่ำกว่า 2.00	19	3.89	.592	มาก
2.00 – 2.50	50	4.08	.701	มาก
2.51 – 3.00	106	4.17	.521	มาก
3.01 ขึ้นไป	215	4.22	.530	มาก

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีเกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป 2.51 – 3.00 2.00 – 2.50 และต่ำกว่า 2.00 มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, 4.17, 4.08$ และ 3.89 ตามลำดับ)

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	2.430	.810	2.624*
ภายในกลุ่ม	386	119.168	.309	
รวม	389	121.598		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (scheffe's) ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม เป็นรายคู่ด้วย
วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's)

เกรดเฉลี่ย	ต่ำกว่า 2.00 ($\bar{X} = 3.89$)	2.01 – 2.50 ($\bar{X} = 4.08$)	2.51 – 3.00 ($\bar{X} = 4.17$)	3.01 ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.22$)
ต่ำกว่า 2.00 ($\bar{X} = 3.89$)	-			
2.01 – 2.50 ($\bar{X} = 4.08$)	-.1813	-		
2.51 – 3.00 ($\bar{X} = 4.17$)	-.2713	-.0900	-	
3.01 ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.22$)	-.3257*	-.1445	0.544	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 พบว่านักเรียนที่ได้รับเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย มากกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย ต่ำกว่า 2.00 ($\bar{X} = 4.22$ และ 3.89 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่าง

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

อาชีพผู้ปกครอง	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	36	4.14	.476	มาก
พนักงานบริษัทเอกชน	83	4.29	.529	มาก
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	162	4.14	.562	มาก
เกษตรกรกรรม / เลี้ยงสัตว์	27	4.11	.661	มาก
รับจ้าง	82	4.15	.577	มาก

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว และเกษตรกรกรรม / เลี้ยงสัตว์ มีประสิทธิผลของการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29, 4.15, 4.14$ และ 4.11 ตามลำดับ)

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	1.463	.366	1.172
ภายในกลุ่ม	385	120.135	.312	
รวม	389	121.598		

จากตารางที่ 22 พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ประถมศึกษา	128	4.26	.553	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	62	4.07	.545	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46	4.20	.603	มาก
ปวช.	29	4.11	.515	มาก
ปวส. / อนุปริญญา	35	4.29	.404	มาก
ปริญญาตรี	67	4.20	.535	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	23	3.72	.657	มาก

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษา ปวส. / อนุปริญญา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี ปวช. มัธยมศึกษาตอนต้น และสูงกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, 4.26 , 4.20 , 4.11 , 4.07 และ 3.72 ตามลำดับ)

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	6.979	1.163	3.887**
ภายในกลุ่ม	383	114.620	.299	
รวม	389	121.598		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 24 พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (scheffe's) ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's)

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	ประถม ศึกษา ($\bar{X} = 4.26$)	มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 4.07$)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 4.20$)	ปวช. ($\bar{X} = 4.11$)	ปวส. / อนุปริญญา ($\bar{X} = 4.29$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.20$)	สูงกว่า ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.72$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.26$)	-						
มัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X} = 4.07$)	.1852	-					
มัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{X} = 4.20$)	.0622	-.1231	-				
ปวช. ($\bar{X} = 4.11$)	.1440	-.0412	.0819	-			
ปวส. / อนุปริญญา ($\bar{X} = 4.29$)	-.0336	-.2188	-.0958	-.1776	-		
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.20$)	.0593	-.1259	-.0029	-.0847	.0929	-	
สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.72$)	.5404*	-.3552	.4783	.3964	.5740*	.4811*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย มากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.26$ และ 3.72 ตามลำดับ) นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในปวส. / อนุปริญญา มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย มากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.29$ และ 3.72 ตามลำดับ) และนักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.20$ และ 3.72 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่าง

**ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลหรือทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
โครงการ อย. น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดนครปฐม**

การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม การเสริมสร้างพลังอำนาจ และพฤติกรรมสุขภาพ ที่ส่งผลหรือทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การรับรู้ การเสริมสร้างพลังอำนาจและพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

ตัวทำนาย	R	R ²	Adj R ²	R ² Change	b	B	t
เสริมสร้างพลังอำนาจ (X ₅)	.811	.657	.457	.657	.371	.354	8.637**
พฤติกรรมสุขภาพ (X ₆)	.857	.734	.733	.077	.276	.279	8.046**
การมีส่วนร่วม (X ₂)	.871	.759	.757	.024	.110	.121	3.047**
การรับรู้ (X ₃)	.878	.770	.768	.012	.162	.162	4.086**
แรงจูงใจ (X ₁)	.881	.775	.773	.005	.117	.109	2.930**
Conslant (a) =	.030		S.E. =	.26664	Over all F =	265.270**	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ (X₅) เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจ (X₅) ได้รับความคัดเลือกเข้ามาสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ได้ร้อยละ 65.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t - test เท่ากับ 8.637

พฤติกรรมสุขภาพ (X_6) เป็นตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 8.046 การมีส่วนร่วม (X_2) เป็นตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 3 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 3.047 การรับรู้ (X_3) เป็นตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 4 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 4.086 และ แรงจูงใจ (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 5 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 2.930 โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจ พฤติกรรมสุขภาพ การมีส่วนร่วม การรับรู้ และแรงจูงใจ มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ร้อยละ 77.50 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .26664 และสามารถเขียนเป็นสมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .030 + .371(X_5) + .276(X_6) + .110(X_2) + .162(X_3) + .117(X_1)$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .354 Z_{(X_5)} + .279 Z_{(X_6)} + .121 Z_{(X_2)} + .162 Z_{(X_3)} + .109 Z_{(X_1)}$$

ตอนที่ 5 การสรุปประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานโครงการอย.น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

การสรุปประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานโครงการอย.น้อย ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 27 ถึงตารางที่ 28

ตารางที่ 27 แสดงจำนวน ร้อยละ ของปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน	ความถี่	ร้อยละ
1. งบประมาณค่อนข้างน้อย งบประมาณควรเยอะกว่านี้ เพื่อจัดกิจกรรมได้มากขึ้น	48	37.80
2. ไม่ค่อยมีวัสดุอุปกรณ์	21	16.54
3. มีปัญหาขัดแย้งกันในกลุ่ม ขาดความสามัคคี การให้ความร่วมมือของบุคคลที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	19	14.96
4. เวลาค่อนข้างน้อย เวลาส่วนใหญ่ใช้ในการเรียน	16	12.60
5. ขาดระเบียบในการปฏิบัติงาน	9	7.09
6. สาธารณสุขไม่มีให้	4	3.15
7. ไม่สะดวกเพราะต้องขอความร่วมมือจากหลายฝ่ายไม่พร้อมในบางช่วงเวลา	2	1.57
8. ความคิดเห็นบางอย่างไม่ค่อยจะตรง	2	1.57
9. มีความเชิงซ้ำ หากเทคโนโลยีน้อย	2	1.57
10. มีความขัดแย้งในการประเมินในแต่ละครั้ง	2	1.57
11. ไม่มีประสิทธิภาพเพราะขาดผู้ปรึกษา	1	0.79
12. นักเรียนยังไม่ค่อยมีความรู้ในการตรวจสอบยา	1	0.79
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 27 พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานส่วนใหญ่ คือ งบประมาณค่อนข้างน้อย งบประมาณควรเยอะกว่านี้ เพื่อจัดกิจกรรมได้มากขึ้นเป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 37.80 รองลงมาคือ ไม่ค่อยมีวัสดุอุปกรณ์ เป็นลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 16.54 มีปัญหาขัดแย้งกันในกลุ่ม ขาดความสามัคคี การให้ความร่วมมือของบุคคลที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ เป็นลำดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 14.96 เวลาค่อนข้างน้อย เวลาส่วนใหญ่ใช้ในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.60 ขาดระเบียบในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 7.09 สาธารณสุขไม่มีให้คิดเป็นร้อยละ 3.15 ไม่สะดวกเพราะต้องขอความร่วมมือจากหลายฝ่ายไม่พร้อมในบางช่วงเวลา ความคิดเห็นบางอย่างไม่ค่อยจะตรง มีความเชิงซ้ำ หากเทคโนโลยีน้อย มีความขัดแย้งในการประเมินในแต่ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.57 ไม่มีประสิทธิภาพเพราะขาดผู้ปรึกษา นักเรียนยังไม่ค่อยมีความรู้ในการตรวจสอบยา คิดเป็นร้อยละ 0.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 28 แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการอย. น้อย	ความถี่	ร้อยละ
1.อยากให้มีการจัดทัศนศึกษา หรือกิจกรรมดูงานนอกโรงเรียน	35	35.00
2.ควรมีกิจกรรมให้หลากหลาย รวมถึงเวลาให้มากกว่านี้	25	25.00
3.รณรงค์ให้มากขึ้น โดยผ่านสื่อต่างๆเพื่อกิจกรรมสอดแทรกสาระมากขึ้น	12	12.00
4.ควรมีการวางแผนการทำงาน	7	7.00
5.ส่งเสริมเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ	6	6.00
6.น่าจะมีการประเมินความพึงพอใจของครูนักเรียนผู้ปกครองเมื่อสิ้นปีการศึกษา	6	6.00
7.ต้องการให้เจ้าหน้าที่อนามัยหรือสาธารณสุขมาช่วยแนะนำการดำเนินกิจกรรมบ้าง เพราะไม่เคยช่วยอะไรเลย	4	4.00
8.อยากให้เด็กทุกระดับชั้นมีส่วนร่วม	4	4.00
9.ควรมีการคัดเลือกผู้ร่วมกิจกรรมเพื่อประสิทธิภาพของงาน	1	1.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 28 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ส่วนใหญ่ คือ อยากให้มีการจัดทัศนศึกษา หรือกิจกรรมดูงานนอกโรงเรียนสูงสุด เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ ควรมีกิจกรรมให้หลากหลาย รวมถึงเวลาให้มากกว่านี้ เป็นลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 25.00 รณรงค์ให้มากขึ้น โดยผ่านสื่อต่างๆเพื่อกิจกรรมสอดแทรกสาระมากขึ้น เป็นลำดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 12.00 ควรมีการวางแผนการทำงานคิดเป็นร้อยละ 7.00 ส่งเสริมเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ น่าจะมีการประเมินความพึงพอใจของครูนักเรียนผู้ปกครองเมื่อสิ้นปีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.00 ต้องการให้เจ้าหน้าที่อนามัยหรือสาธารณสุขมาช่วยแนะนำการดำเนินกิจกรรมบ้างเพราะไม่เคยช่วยอะไรเลย อยากให้เด็กทุกระดับชั้นมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 4.00 ควรมีการคัดเลือกผู้ร่วมกิจกรรมเพื่อประสิทธิภาพของงาน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม 3) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เป็นสมาชิกโครงการ อย.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 387 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างในเชิงสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparision) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe’s Method) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.38 ศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 คิดเป็นร้อยละ 55.64 ส่วนใหญ่

ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 57.44 และได้รับเงินในแต่ละวันเป็นจำนวน 31 – 50 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.10 ส่วนมากมีเกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.13 อาชีพผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 41.54 โดยผู้ปกครองมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.82

2. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย พบว่านักเรียนที่ร่วมโครงการ อ. น้อย ในโรงเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ทำกิจกรรม อ. น้อย เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.38$) และลำดับสุดท้าย คือ เพื่อนชักจูงให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อ. น้อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจากการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย พบว่า นักเรียนที่ร่วมโครงการ อ. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย โดยภาพรวมอยู่ใน ($\bar{X} = 3.98$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.15$) และลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$)

4. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจากการรับรู้ในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย พบว่านักเรียนที่ร่วมโครงการ อ. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการรับรู้การปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหาร เป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนสามารถตรวจหาสารปนเปื้อนในอาหาร ด้วยวิธีง่ายๆ ได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$)

5. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจากการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย พบว่า นักเรียนที่ร่วมโครงการ อ. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการสนับสนุนส่งเสริมแนะนำในการทำกิจกรรมของโครงการ อ. น้อย ลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และลำดับสุดท้าย คือ ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$)

6. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุน จากการเสริมสร้างพลังอำนาจ ในการปฏิบัติงานโครงการ อ. น้อย พบว่า นักเรียนที่ร่วมโครงการ อ. น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา

ชั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีการเสริมสร้างพลังอำนาจการปฏิบัติงานโครงการอ.น้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากครูเป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องเสนอเรื่องต่อครูผู้ควบคุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

7. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจากพฤติกรรมสุขภาพ ในการปฏิบัติงานโครงการอ.น้อย พบว่า นักเรียนที่ร่วมโครงการ อ.น้อย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมสุขภาพในการปฏิบัติงานโครงการอ.น้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองให้นักเรียนช่วยทำความสะอาดบ้าน เป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และลำดับสุดท้าย คือ ครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกายร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

8. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานโครงการอ.น้อยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอ.น้อย โรงเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนเลือกอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์และโทษของอาหารมากขึ้น เป็นลำดับที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนแนะนำการเลือกรับประทานอาหารให้กับเพื่อนอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

9. การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลของการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อย เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศ ประเภทของโรงเรียน และอาชีพผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีประสิทธิผลของการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อย ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีประสิทธิผลของการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวันระดับชั้นที่กำลังศึกษา และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผล หรือทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม พบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจ (X_5) มีประสิทธิภาพในการทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 65.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 8.637 พฤติกรรมสุขภาพ (X_6) สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อ.น้อยได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 8.046 การมีส่วนร่วม (X_2)

สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t – test เท่ากับ 3.047 การรับรู้ (X_3) สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t – test เท่ากับ 4.086 และ แรงจูงใจ (X_1) สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อยได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t – test เท่ากับ 2.930 โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจ พฤติกรรมสุขภาพ การมีส่วนร่วม การรับรู้ และแรงจูงใจ มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ร้อยละ 77.50 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .26664 และสามารถเขียนเป็นสมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .030 + .371(X_5) + .276(X_6) + .110(X_2) + .162(X_3) + .117(X_1)$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .354 Z_{(X5)} + .279 Z_{(X6)} + .121 Z_{(X2)} + .162 Z_{(X3)} + .109 Z_{(X1)}$$

11. การสรุปประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของการดำเนินงานโครงการ อย.น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม พบว่า งบประมาณค่อนข้างน้อย งบประมาณควรเยอะกว่านี้ เพื่อจัดกิจกรรมได้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 37.80 และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ อย. น้อย พบว่า อยากให้มีการจัดทัศนศึกษา หรือกิจกรรมดูงานนอกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.00

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย. น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม มีประสิทธิผลการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า เด็กในช่วงอายุ 6-12 ปี ระยะเวลาที่เด็กเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์ มีความคิดและพยายามทำกิจกรรมด้วยตัวเอง หากได้รับการสนับสนุนก็ยอมทำให้เด็กมีการพัฒนาบุคลิกภาพ และมีความมานะเพียรพยายามที่จะแสวงหาสิ่งที่ท้าทายความสามารถ สถิติปัญหา แต่หากเหตุการณ์เป็นไปในทางตรงกันข้าม จะทำให้เด็กมีความรู้สึกต่ำต้อยด้อยค่า (อาภากร เปรี้ยวนิ่ม 2548:10)

การปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการอบรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พิสิษฐ์ ศิริสุวรรณ (2536:116) พบว่า นักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมีประสิทธิผลทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการป้องกันและควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรินทร์ ตั้งการกิจ (2542:85) พบว่า การพัฒนาการจัดโครงการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลในโรงเรียน สามารถส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคล ของนักเรียนได้จริงทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พรทิพย์ พึ่งอ่อน(2543:62) พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับสูง การศึกษาของ พูลสมบัติ ชัยมะเร็ง (2543:88) พบว่า การจัดโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จในโรงเรียน สามารถส่งเสริมทันตสุขภาพในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพศาล วงศาโรจน์ (2530:78) พบว่า การจัดกิจกรรมสุขศึกษาที่มีครูอนามัยเป็นที่ปรึกษาโดยเน้นการให้ผู้นำนักเรียนและนักเรียนทั่วไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีผลทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทั้งทางด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ อนามัยส่วนบุคคล การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้นำนักเรียน และอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของมาริสา หะสามะ (2540:บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร มีทักษะในการปฏิเสธและทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการจัดโครงการป้องกันการใช้ยาและสารเสพติด

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย. น้อย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนที่มีเพศ ประเภทของโรงเรียน และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นแกนนำหรือสมาชิกอย.น้อย ในโรงเรียนนั้นล้วนต้องปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนด ซึ่งในการปฏิบัติงานทุกคนล้วนมีศักยภาพเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉราพร ฉากครบุรี (2551:90) พบว่า ข้าราชการครูประถมศึกษาที่มีการรับรู้นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเหมือนกันจึงต้องปฏิบัติตามทั้งข้าราชการครูเพศชายและเพศหญิง จึงทำให้ข้าราชการครูประถมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียนไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ธัญนันท์ บุญอยู่ (2551:80) พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตเพศชายมีระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างจากเพศหญิง เพราะเนื่องจากสังคมปัจจุบันให้

สิทธิความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จึงทำให้การบริหารงานในด้านต่างๆ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาติ จรประดิษฐ์ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัทฟิลิปส์เซมิคอนดักเตอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด พบว่า พนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิต ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ส่วนประเภทของโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนแตกต่างกันมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการน้อยไม่แตกต่างกัน เนื่องจากทุกโรงเรียนได้รับนโยบายจากสาธารณสุขมาเพื่อให้แต่ละโรงเรียนปฏิบัติ หรือจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนตามคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อ้อย ส่วนอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อ้อยไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้ปกครองในทุกอาชีพมีส่วนร่วมที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้การศึกษาแก่เด็ก จึงทำให้ไม่เกิดความแตกต่างในการปฏิบัติกิจกรรม อ้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สีสด เชมะบาล(2542:37) พบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน และสอดคล้องกับการศึกษาของ พิศเพลิน วิเชียรสวรรค์ (2538:บทคัดย่อ) พบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยที่แตกต่างกันมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงย่อมมีความรู้ความสามารถ ความรู้สึกรู้สีกที่จะรับผิดชอบต่อการทำงานต่างๆมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำและเด็กในช่วงอายุ 7-11 ปี ระยะเวลาเด็กจะมีพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญาอย่างรวดเร็ว สามารถคิดอย่างมีเหตุผล แบ่งแยกสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ ลำดับชั้น จัดเรียงขนาดสิ่งของ และเริ่มเข้าใจเรื่องการคงสภาพเดิม สามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ในอดีตมาแก้ปัญหาเหตุการณ์ใหม่ได้ มีการถ่ายโยงการเรียนรู้ (transfer of learning) แต่ปัญหาหรือเหตุการณ์นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม ส่วนปัญหาที่เป็นนามธรรมนั้นเด็กยังไม่สามารถแก้ได้ ส่วนในช่วงอายุ 11-15 ปี เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิด ความคิดแบบเด็ก ๆ จะสิ้นสุดลง จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมด้วยวิธีการหลากหลาย รู้จักคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถตั้งสมมติฐาน ทดลอง ใช้เหตุผล และทำงานที่ต้องใช้สติปัญญาอย่างสลับซับซ้อนได้ เด็กวัยนี้เป็นวัยที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณา เกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม (อากาศ เปรี้ยวนี้ม 2548:12)

ส่วนจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน ระดับชั้นที่กำลังศึกษา และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อยู่น้อยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า จำนวนเงินที่นักเรียนได้มาต้องรู้จักบริหารการเงิน ในเรื่องของการเลือกซื้อและบริโภคอาหารรวมไปถึงสิ่งที่จำเป็น สอดคล้องกับการศึกษาของอังจราพร ฉากครบุรี(2551:92) พบว่า ข้าราชการครูประถมศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่กำลังศึกษาแตกต่างกันมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับการศึกษาในแต่ละระดับมีความแตกต่างกัน รวมไปถึงความรับผิดชอบและความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนแต่ละช่วงวัยแตกต่างกันซึ่งนักเรียนในระดับชั้น ป.4 – ป.6 เป็นช่วงวัยที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ทำกิจกรรมมากที่สุด ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น รู้จักการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รับผิดชอบ และตัดสินใจได้ด้วยตนเองรับฟังคนอื่นมากขึ้น กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเพียงพอต่อการแก้ปัญหา การเสนอความคิดเห็นและการมีบทบาทในการช่วยเหลือกลุ่ม ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวจะนำมาซึ่งความรู้สึกเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง โดยทั่วไปสนใจเรื่องการพิสูจน์ ทดลอง การอ่านหนังสือต่างๆ ที่ให้ความรู้สึกอ่อนโยน(อาภากร เปรี้ยวนัม 2548:19) จึงทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานย่อมต่างกัน ส่วนในช่วงวัยรุ่น 13- 20 ปีจะมีการเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม สนใจเพศตรงข้าม อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ มีอารมณ์รุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่สู้ดี ลักษณะอารมณ์แบบนี้จึงมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่ได้ง่าย ทำให้วัยรุ่นจึงคิดว่าผู้ที่เข้าใจตนเองดีที่สุดในวัยเดียวกัน เนื่องจากมีความคิดเห็นที่เป็นไปทางเดียวกัน(อาภากร เปรี้ยวนัม 2548:22) จึงทำให้เด็กในช่วงวัยนี้มีกิจกรรมที่มีการวางระบบแบบแผนอย่างชัดเจนไม่ได้ดีเพราะนักเรียนในวัยนี้ชอบความเป็นอิสระไม่ชอบการบังคับให้ทำตามกรอบ ชอบทำตามความคิดเห็นของตนเองเป็นหลักและชอบทำตามเพื่อน กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลมากต่อทัศนคติ ความสนใจและพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นมักมีความคิดว่าความคิดเห็นของคนอื่นๆ ไม่มี ความสำคัญเท่ากับความเห็นของกลุ่ม และมีความต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับกลุ่มเพื่อนของตน จึงทำให้ความสนใจในการทำกิจกรรมมีบทบาทลดลงซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสราวุธ วัลัญชพฤกษ์ (2543:134) พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชน และการศึกษาของสีสด เขมะบาล (2542:37) พบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนระดับการศึกษาผู้ปกครองแตกต่างกันมีประสิทธิผล

การปฏิบัติงานแตกต่างกัน เนื่องมาจากผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยจึงพร้อมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกับโรงเรียนในทุกๆด้าน รวมทั้งให้คำปรึกษาและคำแนะนำกับนักเรียน

3. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย. น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ พฤติกรรมสุขภาพ การมีส่วนร่วม การรับรู้ และแรงจูงใจ สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย ได้ร้อยละ 77.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจ ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติโครงการอย.น้อย ได้ร้อยละ 65.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กช่วงอายุ 6 – 12 ปี ให้ความสำคัญต่อกลุ่มทางสังคมของเด็กวัยนี้ การส่งเสริมให้เด็กได้รับการเรียนรู้ และการฝึกฝนทักษะการมีสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มเพื่อนและกลุ่มบุคคลรอบข้างในชีวิตประจำวันจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้(อาภากร เปรี้ยวนัม 2548:19) การที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงานนั้น ก็จะช่วยให้บุคลากรมีความรู้สึกรับผิดชอบในงานของตนเองมากขึ้น เพราะมีความรู้สึกเกี่ยวข้องกับผูกพันในฐานะที่ตนเองได้นำเสนอแนวคิด แล้วได้นำมาปฏิบัติในสถานการณ์จริง และได้มีโอกาสในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยในการสร้างความสุขในการทำงานมากขึ้น ดังนั้นการเสริมสร้างพลังอำนาจจึงเป็นเสมือนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีมากยิ่งขึ้น ซีกัลป์ และ การ์ดเนอร์(Siegal and Gardner2000,อ้างถึงใน คณิต เขียววิชัย 2551:21) การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ให้คุณค่าต่อความร่วมมือ และความสำเร็จแบบองค์รวม Collective Success) จะช่วยให้แต่ละคนรู้สึกว่าการทำงานของตนมีคุณค่า นอกจากนั้นในด้านของการสื่อสาร การให้คำแนะนำที่ทำให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา รู้สึกในคุณค่าของตน และลดช่องว่างระหว่างชนชั้น จะช่วยให้บุคลากรรู้สึกมีพลังอำนาจ ซึ่งการเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นสิ่งที่เพิ่มและสร้างความมั่นใจในตัวเด็กในการทำกิจกรรม เมื่อเด็กมีความมั่นใจก็จะทำกิจกรรมได้ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้การเสริมสร้างพลังอำนาจเข้ามาเป็นตัวทำนายเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา สว่างวงศ์ (2545:บทคัดย่อ) พบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านโครงสร้าง การเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจ และการแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ตามลำดับ ดังนั้นการแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ การเสริมสร้างพลังอำนาจด้าน

จิตใจ โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 50.6 และให้การเสริมสร้างพลังอำนาจด้านโครงสร้าง และการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจแก่พยาบาลประจำการ เป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มระดับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการได้ ส่วนพฤติกรรมสุขภาพได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติโครงการอ.น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมสุขภาพเป็นการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ เพื่อดำรงภาวะสุขภาพที่ดี และเป็นการแสดงศักยภาพมนุษย์ การส่งเสริมสุขภาพช่วยให้การทำงานของอวัยวะต่างๆเป็นไปตามปกติ สามารถป้องกันควบคุมการเกิดโรค และช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโอเร็ม (Orem 1991:117) ที่กล่าวว่า การดูแลตนเองทำให้โครงสร้างและอวัยวะต่างๆของร่างกายอยู่ในสภาพปกติ เป็นกิจกรรมที่ป้องกันอันตราย และการเกิดพยาธิสภาพต่อร่างกายและจิตใจของบุคคล พร้อมทั้งมีการเอื้ออำนวยให้บุคคลมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มกำลังความสามารถ นอกจากการส่งเสริมสุขภาพตนเองที่ดีแล้ว ยังช่วยให้การดำรงชีวิตดำเนินไปอย่างปกติ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนันทา คุ่มเพชร (2545:122) พบว่า พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตนเองถูกเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 2 มีอำนาจในการทำนายภาวะสุขภาพจิตผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.30 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉราพร ฉากครบุรี(2551:94) พบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเองของครู เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 2 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของพัชรินทร์ สมบูรณ์ (2547:111) พบว่า การดูแลสุขภาพ เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 3 และสามารถทำนายการมีส่วนร่วมในโครงการเมืองไทยแข็งแรงได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 ดังนั้นเมื่อนักเรียนที่ปฏิบัติงานมีการดูแลสุขภาพตนเองที่ดีแล้ว ก็พร้อมที่จะมีการปฏิบัติแนะนำ พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพ ดังที่สุพรรณิธีรเวชเจริญชัย (2542:9) กล่าวว่า ถ้าคนเราต้องการมีความสุขสมบูรณ์ดีก็จำเป็นต้องทำกิจกรรมหลายๆอย่างประกอบกัน ทั้งในด้านการปฏิบัติตัวหรือสุขปฏิบัติ และสุขนิสัยส่วนตัว รวมทั้งยังต้องมีการปฏิบัติเพื่อส่วนรวมหรือการสาธารณสุขด้วย ส่วนการมีส่วนร่วมได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 3 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติโครงการอ.น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจูงใจ และเป็นช่องทางในการเข้าร่วมรวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆด้วยความเต็มใจของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ เคท (Keith 1972 :136) การเกี่ยวข้องทางจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่ง ในสถานการณ์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจ ให้กระทำการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ สารภี เทพสุวรรณ (2550:บทคัดย่อ) พบว่าระดับการมีส่วนร่วม

วิธีการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสรรพากร สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 11 อยู่ในระดับมาก และยังคงคล้องกับการศึกษาของ กฤษณา เหมะชัย(2544:บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานในระดับค่อนข้างสูงส่วนการรับรู้ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 4 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติโครงการอย.น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัย 6 – 12 สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น รู้จักการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รับผิดชอบและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง รับฟังคนอื่นมากขึ้น กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเพียงพอต่อการแก้ปัญหา การเสนอความคิดเห็นและการมีบทบาทในการช่วยเหลือกลุ่ม ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวจะนำมาซึ่งความรู้สึกเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง(อาภากร เป็รียนิม 2548 : 19) การรับรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนกำหนดแนวโน้มของการกระทำหรือกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติตามแนวคิดหรือการรับรู้สิ่งนั้นๆ เนื่องจากการรับรู้ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่ความคิด ความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น และทำให้บุคคลตระหนักและเห็นความสำคัญของสิ่งที่รับรู้ (กันยา แสงสุวรรณ 2532:150) ดังนั้นถ้าบุคคลมีการรับรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดถูกต้อง บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีการรับรู้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง บุคคลจะมีความคิดที่ไม่ถูกต้องและแสดงพฤติกรรมผิดๆ ออกมา สอดคล้องกับการศึกษาของ พัทธินทร์ สมบูรณ์(2547:111) พบว่า ความรู้ในโครงการเมืองไทยแข็งแรง เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 2 และสามารถทำนายการมีส่วนร่วมในโครงการเมืองไทยแข็งแรงได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 กรีน และครูเตอร์(Green and Kreuter 1991:155) กล่าวว่า ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม และเป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ มนตรี มณีศรี(2542:86) พบว่าประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง จะมีส่วนร่วมในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกภายในบ้านและบริเวณบ้านอยู่ในระดับมาก (สถิต วงศ์สวรรค์2529:207) ความคิดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น โดยจะนำไปสู่การตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่รับรู้ นั้น ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามการรับรู้ นั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉราพร ฉากครบุรี(2551:93) พบว่า การรับรู้นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 1 ในส่วนของแรงจูงใจ ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 5 สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติโครงการอย.น้อย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาในแต่ละครั้งอาจเกิดมาจากแรงจูงใจหลายๆ

อย่างรวมกัน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2535: 168) ดังนั้นหากมีการจูงใจในระดับมากย่อมมีโอกาสที่จะทำให้นักคิดเกิดการคล้อยตาม หรือปฏิบัติตามได้สูงซึ่งการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมการกระทำหรือกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลจูงใจ กระทำพฤติกรรม นั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (ไมเคิล ดอมเจน Domjan 1996 อ้างถึงใน Ministry of Information and Communication Technology, 2007: 1) เช่นเดียวกันกับการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย เมื่อได้รับแรงจูงใจให้ปฏิบัติจากพ่อแม่ เพื่อน ครู ซึ่งเป็นบุคคลที่นักเรียนต้องการการยอมรับและชื่นชม ยิ่งได้รับการจูงใจมาก โอกาสในการปฏิบัติก็ยิ่งสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นการที่แรงจูงใจเข้าสู่สมการเป็นลำดับสุดท้าย เพราะว่า ความสนใจและแรงจูงใจในการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงวัยมีระดับที่แตกต่างกันออกไป จึงส่งผลให้การทำกิจกรรมมีประสิทธิภาพแตกต่างกันออกไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรศรี แหยมอุบล(2547:69) พบว่า การจูงใจจากสังคมในการดูแลสุขภาพได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4

4. การสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย พบว่า งบประมาณค่อนข้างน้อย งบประมาณควรมากกว่านี้ เพื่อจัดกิจกรรมได้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะขาดการสนับสนุนงบประมาณจากสาธารณสุขหรือโรงเรียน ทั้งในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งโรงเรียนรับนโยบายมาแล้วนำมาปฏิบัติ รูปแบบการจัดกิจกรรมอาจจะอยู่ในรูปของกิจกรรม ชมรมหรือชุมนุม ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โครงการ อย.น้อย พบว่า อยากให้มีการจัดทัศนศึกษา หรือกิจกรรมดูงานนอกโรงเรียน ทั้งนี้เพราะในการปฏิบัติงานควรมีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวคิด เพื่อจะได้นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมพร้อมทั้งหาแนวทางรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนตระหนักถึงการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้การสนับสนุนของผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ควรส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องของ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมให้กับนักเรียน รวมทั้งจัดการศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทาง รูปแบบในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในโรงเรียนของตนเอง ให้มีประสิทธิภาพและที่สำคัญ ควรวางแนวทางที่ชัดเจนให้การอบรมกับผู้ที่เป็นแกนนำมากยิ่งขึ้นพร้อมกับทำความเข้าใจ

เข้าใจถึงกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ วิธีการทดสอบอาหารและยา เพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งมีการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินโครงการ อย.น้อย เป็นระยะเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรค

3. จากผลการศึกษา การเสริมสร้างพลังอำนาจ ของนักเรียนในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง ร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องเสนอผู้ควบคุม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรให้มีการอบรม ภาวะผู้นำให้กับนักเรียน เพื่อที่จะนำไปใช้ในการบริหารจัดการกิจกรรม

4. จากผลการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกายร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นครูและผู้ปกครองต้องปลูกฝังพฤติกรรมรักษาสุขภาพ รวมไปถึงชี้แนะให้เห็นถึงประโยชน์ในการออกกำลังกายที่มีผลต่อสุขภาพ หรือปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน รวมทั้งให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพให้มากขึ้น

5. จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น โรงเรียน ครู ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม ได้มีส่วนในการวางแผนร่วมกัน โดยโรงเรียนและครูเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำแก่นักเรียน

6. จากผลการศึกษาการรับรู้ ของนักเรียนในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการตรวจสอบอาหารปนเปื้อนอย่างง่าย ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สาธารณสุขหรือโรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมในเรื่องของการตรวจสอบอาหารด้วย เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

7. จากผลการศึกษาแรงจูงใจ ของนักเรียนในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพื่อนชักชวนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมในลักษณะที่เน้นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรม อย.น้อย ให้ นักเรียนรู้สึกเห็นคุณค่า และตระหนักในความสำคัญ ความภาคภูมิใจของการเป็นสมาชิก อย.น้อย

8. จากผลการศึกษาการสนับสนุนทางสังคม ของนักเรียนในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองต้อง

สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกรูปแบบ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดและหาทางออกในเรื่องของปัญหาอุปสรรคในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย โดยการเก็บข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจน
2. ควรมีการศึกษาถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ควรทำการศึกษาประสิทธิผลเกี่ยวกับโครงการอ.น้อย กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน
4. ควรมีการศึกษาเยาวชนต้นแบบด้านสุขภาพของนักเรียนในการเสริมสร้างสุขภาพดีควบคู่กับการศึกษา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมลรัตน์ หล้าสว่างศ์. การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี (Case Study) : เอกสารคำสอน. กรุงเทพฯ :

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527.

กรรณิกา ชมดี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณี

โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

กระทรวงสาธารณสุขChildwatchนครปฐม .ข้อมูลสภาวะการด้านสุขภาพอนามัยปี 49-50.[Online]

Accessed 2 May 2010. Available from

<http://www.childwatchbkk.com/nakornpatom4.html>.

กองพัฒนาสุขภาพผู้บริโภค . โครงการ อย.น้อย [Online]. Accessed 12 March 2008. Available

from <http://www.fda.moph.go.th>.

_____ . เกี่ยวกับโครงการ อย.น้อย [Online]. Accessed 25 March 2008. Available from

http://www.fda.moph.go.th/youngfda/html/project_1.shtm.

เกียรติศักดิ์ เรือนทองดี. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนา: ศึกษา

เฉพาะกรณี ต.สหกรณ์นิคม อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.

กัญญา แสงสุวรรณ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น, 2532.

กฤษณา เหมะชัย. “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียน

ส่งเสริมสุขภาพ ในโรงเรียนต้นแบบของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6.” วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.

การศึกษานอกโรงเรียนบ้านแพรก . แรงจูงใจและการจูงใจ. [Online]. Accessed 17 May 2010.

Available from <http://www.banprak-nfe.com/webboard/index.php?topic=722.0>.

- ขนิษฐา วิเศษสาคร และคณะ. จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537.
- คณะทำงานศึกษาภาวะโรคและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ. แบบแผนการสูญเสียปีสุขภาวะ คนไทย ปี 2547. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข, 2549.
- คณิต เขียววิชัย. “การเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับคณาบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- คลังปัญญาไทย. สุขภาพ [Online]. Accessed 29 July, 2008. Available from <http://www.panyathai.or.th>.
- งานประกันคุณภาพ. ประสิทธิผลของโครงการ. สกลนคร: ฝ่ายบริหารและธุรการวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ, 2548.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. รวมศัพท์ทางวิชาการศึกษา จิตวิทยา พลศึกษา กีฬา สุขศึกษา และสันตนาการ. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2517.
- จินดालักษณ์ วัฒนประสิทธิ์. การประเมินนโยบายสาธารณะในเอกสารการสอนชุด วิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 6. นนทบุรี : สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- จันทมาศ ชื่นบุญ. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2515.
- จำเนียร ช่วงโชติและคณะ. จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.
- ชญานิน บุญพงษ์มณี และคณะ. “ผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับแรงสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในสตรีระยะคลอดต่อภาวะจิตใจ พฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดและผลลัพธ์ของการคลอด.” สงขลานครินทร์เวชสาร 23,1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548):1.
- คณิดา ภาณุจรัส. “เรื่องสุขภาพดีเป็นอย่างไร.” ภาควิชาเภสัชกรรมชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- เดโช สวานานนท์. รวมข้อเขียนและบทความทางจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์, 2516.
- เดิมศักดิ์ คทวนิช. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2546.
- ทิพย์ภา เชษฐ์เชาวลิต. จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2541.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม :

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

ธัญญา โกมุตท้วงศ์. “การพัฒนารูปแบบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัย
ส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จังหวัดปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2541.

ธัญนันท์ บุญอยู่. “แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตบริษัทไทยยนต์บัส
บ้านโป่ง จำกัด.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป คณะ
วิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2551.

นิตยา สว่างษ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจด้าน โครงสร้าง การเสริมสร้าง
พลังอำนาจด้านจิตใจ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ
กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัด
กระทรวงกลาโหม.” คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

นิรันดร์ จงวุฒิวาศย์. “กลวิธีแนวทางการส่งเสริมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.”
ในศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร :
ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527.

นิตา ชูโต. การประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มาสเตอร์เพลส, 2531.

บุญช่วย ศรีธรรมศักดิ์. แรงจูงใจ (Motivation). [Online]. Accessed 20 May 2010. Available from
<http://www.cpe-ru.com/node/622552>.

บุญมา สามทองกล้า. “ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยกับการมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต
1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

ปรีชา วงศ์ทิพย์. สุขวิทยาส่วนบุคคล. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.
ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. การวิจัยประเมินผล. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร, 2529.

ผู้จัดการออนไลน์. สช.นครปฐมจัดโครงการมหกรรมสุขภาพสัมพันธ์. [Online]. Accessed 28 April
2009. Available from
http://www.moph.go.th/ops/iprg/iprg_new/include/admin_hotnew/show_Hotnew.php?idhot_new=11952

พรทิพย์ พึ่งอ่อน. “ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของสถานีนอนามัยในจังหวัดอ่างทอง.”

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกบริหาร

สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

พรทิพย์ รุ่งน่วม. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับประถมศึกษา

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,

2550.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. [Online]. Accessed 24 April 2008. Available from

<http://se-ed.net/meper/act/act019.html>.

พิศพลิน วิเชียรสวรรค์. “ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน

(ศสมช.) ของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร.” ภาคนิพนธ์

สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

พินุ อภิสมภาร โยธิน. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองตาม

ยุทธศาสตร์ เมืองไทยแข็งแรงของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในจังหวัด

นครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

_____. “แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ” หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์การแพทย์

และสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551.

พัชรินทร์ ตั้งการกิจ. “ประสิทธิผลการจัดโครงการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลในโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี.”

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกสุขภาพศึกษาและ

พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

พัชรินทร์ สมบูรณ์. “การมีส่วนร่วมในโครงการเมืองไทยแข็งแรง ของอาสาสมัครสาธารณสุข

ประจำหมู่บ้าน อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

พูลสมบัติ ชัยมะเร็ง. “ประสิทธิผลของการจัดโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จใน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกสุขภาพศึกษาและพฤติกรรม

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

- ไพศาล วงศาโรจน์. “ประสิทธิผลการจัดกิจกรรมสุขศึกษา ต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
- พรศรี แหยมอุบล. “พฤติกรรมและการดูแลสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์. จิตวิทยา: ศึกษาพื้นฐาน ชีวภาพพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ฝั่งปประมาณ 2547[Online]. Accessed 28 April 2009. Available from <http://www.frc.forest.ku.ac.th/maewang/GORN/early/page31.htm>.
- _____ . ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านจิตวิทยา. [Online]. Accessed 17 May 2010. Available from pirun.ku.ac.th/~g4966078/contemporary.doc.
- มาริสตา หะสามะ. “ประสิทธิผลของการจัดโครงการป้องกันการใช้ยาและสารเสพติดสำหรับนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- มนตรี มณีศรี. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของชุมชน ตำบลแม่จะรา อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก.” ภาคนิพนธ์สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- ยุวณูช กุลาดี. ระบบสารสนเทศสำหรับการบริหาร (2548) [Online]. Accessed 12 March 2008. Available from <http://202.129.53.76/yuwanuch/less3.htm>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2545.
- รักชนก โสภาศ. “การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

โรเบิร์ต อี.ซิลเวอร์แมน,สุปราณี สานธิรัตน์ และคณะ.จิตวิทยาทั่วไป.พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, 2537.

วารินทร์ สายโอบเอื้อและสุนีย์ ชีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและ
การแนะแนววิทยาลัยครูพระนคร, 2522.

วิทยา บุญยะเวชชีวิน. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น:ศึกษา
เฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ.” ปัญหาพิเศษ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.

วิริยะ สว่างโชติ.“คุณภาพชีวิตและการส่งเสริมสุขภาพ : (การพยายาม) หาจุดเชื่อมบนความต่าง”
องค์กรอนามัยโลก 5 (มิถุนายน2550) : 1.

วัชรีย์ ชูธรรม. ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2526.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย, 2541.

ศรีเรื่อน แก้วก้งวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

“สุขภาพของคนไทยจุดเริ่มต้นของความอยู่เย็นเป็นสุข.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม
(มกราคม-มีนาคม 2550): ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ. คู่มือปฏิบัติการการพัฒนาประสิทธิภาพในส่วนราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542.

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ. จิตวิทยาทั่วไป .

[Online].Accessed 17 May 2010.Available from

http://www.northeducation.ac.th/elearning/ed_child/chap01/1_12.html .

สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. รายงานการวิจัยโครงการ โรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพ.ม.ป.ท.,2540.

สารที เทพสุวรรณ. “การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค
11.” มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี,2550.

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.โครงการของกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค กองพัฒนา
ศักยภาพผู้บริโภค โครงการ อย.น้อย.ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 [Online]. Accessed 28
April 2009. Available from <http://www.fda.moph.go.th/prac/project/little.shtml>.

- สุชา จันทน์เอม . วัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2528.
- _____ . จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- _____ . จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. “บทความเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทยชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานักวิชาการ.” (บทความ) มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนลำดับที่ 657, 2548.
- สุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2518.
- สุชาติ จรประดิษฐ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทฟิลิปส์ เซมิคอนดักเตอร์(ไทยแลนด์)จำกัด.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2530.
- สุนันทา คุ่มเพชร. “อิทธิพลของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตนเอง การมีส่วนร่วมในชุมชนและความต้องการบริการสวัสดิการสังคมต่อภาวะสุขภาพจิตผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- สุนันทา ศรีศิริ. “โครงการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.” ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. อัตราการเจ็บป่วยของผู้ป่วยในทั้งประเทศ (ยกเว้น กทม.) ตามกลุ่มสาเหตุที่สำคัญจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ปี 2537 – 2549. นนทบุรี : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2550.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). ตะลึง! พบน้ำอัดลมทำร้ายสุขภาพเด็กทำฟันกร่อน-กระดูกพัง. [Online]. Accessed 28 April 2009. Available from http://library.cmu.ac.th/faculty/rihes/healthy_new/food/food_new1.html.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม. “ข้อมูลโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย.” กรกฎาคม 2552 . (อัดสำเนา)
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติ ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทวิรัตน์เอดดูเคชั่น จำกัด, 2548.
- สถิต วงศ์สวรรค์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น, 2529.

สุนทรีย์ วิทยานารถไพศาล และคณะ. ประเมินผลกิจกรรม อย.น้อย บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรุงเทพฯ : อยุธยาการพิมพ์, 2548.

สม โภชน์ เอี่ยมสุภายิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ:สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2514.

เสรี วงษ์มณฑา. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์จำกัด,

2542.

สีสด เขมะบาล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี.” ภาคนิพนธ์

สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

สรารุช วลัยชพฤกษ์ “ศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการวางแผน

พัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชน จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรและ

สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

สุพัฒน์ ชีระเวชเจริญชัย. สุขภาพเพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

สุณีย์ ชีระดากร. จิตวิทยาพัฒนาการ . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูพระนคร, 2526.

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. จิตวิทยา. [Online]. Accessed 17 May 2010.

Available from <http://www.swuaa.com/webnew/index.php?option=com>.

สิริวัฒน์ ศรีเครือดง จิตวิทยาคืออะไร. [Online]. Accessed 17 May 2010. Available from

<http://board.yimwhan.com/show.php?user=lifedeath&topic=1&Cate=4> .

ห้องสมุด E-LIB. จับตาปัญหาสุขภาพที่เด็กไทยต้องเผชิญปี 2007. [Online]. Accessed 12 March

2008. Available from http://www.elib-online.com/doctors50/child_health001.html

อัจฉราพร ฉากครบุรี. “พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียนของข้าราชการครูประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

อากาศร เปรี้ยวนัม . เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ . คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ

วิทยาลัยนครราชสีมา. ม.ป.ท., 2548.

อำนวยการ แสงสว่าง. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอักษราพิพัฒน์ จำกัด, 2536.

ภาษาต่างประเทศ

- Daft, R.L. The Leadership Experience. 3rd ed., Forth Worth, TX : Dryden Press,2005.
- Farley Ta.,Pomputius PK.and Sabella W. “Evaluation of the effect of school-based education on adolescents: AIDS knowledge and attitude.” Communication Medicine. (1991):8-15.
- Fishman, Paula Blumia. “Teaching Children about Food Purchasing and Ecology : An Exploratory Study.” Dissertation Abstracts International , (1985): 2403-A.
- Green,L.W.,and M.W.Kreuter.Health Promotion Planning : An Education and Environmental Approach. Toronto : Mayfield Publishing Company, 1991.
- Kieffer, C. “Citizen empowerment: A developmental perspective.” Prevention in Human Services. (1984) : 9-35.
- Keith, Davis.Human relations at work. 4th ed . New York : McGraw – Hill.1972.
- Laverack, G. Public Health Power , Empowerment and Professional Practice. New York :Palgrave Macmillan, 2005.
- Ministry of Information and Communication Technology [online]. Motivation. Accessed on 29 July, 2007. Available from www.ichousekeeper.com
- Morley, David. “Child – to- Child Activities in Ajoya.”In Education for Health World Health Organization. Division of Public Health Information and Education,1984.
- Orem,D.E. Nursing:Concepts of Practice. New York:Mc Graw Hill,1991.
- Plunkett, M.M, “Empowerment :A Re-conceptualization and Empirical Investigation”.Doctoral dissertation,Department of philosophy, Graduate School ,Saint Louis University,1994.
- Steers,R.M. Organizational effectiveness : A Behavioral View. Santa Monica,Calif.:Goodyear Publishing Comoany.
- Tylor, Ronald G. “Tutorial Services and Academic Success.” The Journal of Educational Research. 1969.
- Wallerstein, N and Burnstien,E., “Empowerment Education: Freires ideas Adapted to Health Education.” Health Education Quarterly Vol. 15, no 4 (Winter 1988) :26 .
- William Erwin. Participation Management : Concept,Theory, and Implementation. Atlanta. Ga: Georgia State University, 1976.
- Yukl, G. Leadership in organization. 5th ed., Upper Saddle River, N.J. : Prentice-Hall Inc,2002.
- Yamane, Taro. Statistics: An introductory analysis. 2nd ed. New York : Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีดังนี้

1. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายปวิรรรณัน แสงพิทักษ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรค นว.สธ.8
 งานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

2. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : อ. บุญทิพย์ สุริยวงศ์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง อาจารย์โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย
 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

3. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม
 การศึกษาศุภบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

Index of Item Objective Congruence

ตารางที่ 29 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแรงจูงใจแบบมาตราส่วนประเมินค่า

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อคำถาม	ประเภท	ค่า IOC
แรงจูงใจ	1.1 ในการทำกิจกรรม อย.น้อย ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน	เชิงบวก	1.00
หมายถึง			
แรงผลักดันให้	1.2 การทดลองหรือทดสอบต่างๆ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ	เชิงบวก	1.00
นักเรียนมี	1.3 กิจกรรม อย.น้อย เป็นที่ยอมรับของทุกคนในโรงเรียน	เชิงบวก	1.00
พฤติกรรม และ	1.4 กิจกรรม อย.น้อย เป็นกิจกรรมที่ทุกคนชื่นชอบและ	เชิงบวก	1.00
ยังกำหนด	อยากเข้าร่วมกิจกรรม		
ทิศทางและ	1.5 คนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก อย.น้อย เป็นสิ่งที่น่ายกย่อง	เชิงบวก	1.00
เป้าหมายของ	1.6 เพื่อนชักจูงให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย	เชิงบวก	1.00
พฤติกรรม	1.7 โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เข้าประกวดกิจกรรม อย.น้อย	เชิงบวก	1.00
การปฏิบัติงาน	1.8 ครูมีการกล่าวชมให้กับสมาชิก อย.น้อยเมื่อปฏิบัติกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
อย.น้อย	ได้ดี		
	1.9 นักเรียนได้รับรางวัลเมื่อกิจกรรมที่จัดผ่านลุล่วงไปด้วยดี	เชิงบวก	1.00
	1.10 นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ทำกิจกรรม อย.น้อย	เชิงบวก	1.00

ตารางที่ 30 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมแบบมาตราส่วน
ประเมินค่า

นิยามเชิง ปฏิบัติการ	ข้อคำถาม	ประเภท	ค่า IOC
การมีส่วนร่วม	2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกจัดกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
หมายถึง ความ	2.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
ร่วมมือในการ	2.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
ดำเนินงานตาม	2.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
แผนหรือ	2.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	เชิงบวก	1.00
โครงการที่	ต่อการจัดกิจกรรม		
วางเอาไว้ สร้าง	2.6 นักเรียนมีส่วนร่วมชักจูงเพื่อนๆ เข้าสู่กิจกรรม อย.น้อย	เชิงบวก	1.00
ความสามัคคี	2.7 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำการบริโภคอาหารให้กับ	เชิงบวก	1.00
ขวัญกำลังใจ	เพื่อนๆ		
ในการ	2.8 นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ไม่บริโภคอาหารที่มีสีสัง	เชิงบวก	1.00
ปฏิบัติงานตาม	คุณภาพ		
แผนชมรม	2.9 นักเรียนนำกิจกรรมที่ไม่ได้ผลมาปรับปรุงให้ดีขึ้น	เชิงบวก	1.00
อย.น้อยของ	2.10 นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อ โรงเรียน	เชิงบวก	1.00
โรงเรียน	2.11 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้	เชิงบวก	1.00
	ตามขั้นตอน		

ตารางที่ 31 คำดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการรับรู้แบบมาตราส่วนประเมินค่า

นิยามเชิง ปฏิบัติการ	ข้อความ	ประเภท	ค่า IOC
การรับรู้	3.1 นักเรียนมีความรู้ในการบริโภคอาหารมากขึ้น	เชิงบวก	1.00
หมายถึง การรู้	3.2 นักเรียนรับรู้ถึงโทษของสิ่งปนเปื้อนในอาหาร	เชิงบวก	1.00
ถึงพฤติกรรมที่	3.3 นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการแยกแยะอาหารปนเปื้อน	เชิงบวก	1.00
เหมาะสมต่อ	ได้มากขึ้น		
การบริโภค	3.4 นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น ๆ ได้	เชิงบวก	1.00
อาหารและยา	3.5 นักเรียนสามารถตรวจสอบหาสารปนเปื้อนในอาหารด้วยวิธี	เชิงบวก	1.00
ตามโครงการ	ง่ายๆได้		
อ.น้อย	3.6 นักเรียนสามารถอธิบายถึงโทษของอาหารปนเปื้อนได้	เชิงบวก	1.00
	3.7 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดกับ	เชิงบวก	1.00
	ครอบครัวและคนรอบข้างได้		
	3.8 นักเรียนรู้ถึงโทษของอาหารที่มีการผสมสีฉูดฉาด	เชิงบวก	1.00
	3.9 นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหาร	เชิงบวก	1.00
	3.10 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม อ.น้อย	เชิงบวก	1.00
	มาใช้เป็นหลักในการบริโภคอาหาร		
	3.11 กิจกรรม อ.น้อยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นแกนนำและ	เชิงบวก	1.00
	ให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบอาหารและยา		
	3.12 ถ้านักเรียนรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย	เชิงบวก	1.00
	จะทำให้เสียค่าน้อยลง		

ตารางที่ 32 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมแบบ
มาตราส่วนประเมินค่า

นิยามเชิง ปฏิบัติการ	ข้อคำถาม	ประเภท	ค่า IOC
การสนับสนุน ทางสังคม	4.1 ผู้ปกครองมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วม กิจกรรม อย.น้อย	เชิงบวก	1.00
หมายถึง การ สนับสนุนจาก	4.2 ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการเข้าร่วมกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
กลุ่มเพื่อน	4.3 ผู้ปกครองมีการสนับสนุนในด้านของวัสดุอุปกรณ์ ในการดำเนินงานของกิจกรรม อย.น้อย	เชิงบวก	1.00
โรงเรียน และ ครอบครัวให้	4.4 ครูมีการสนับสนุนส่งเสริมแนะนำในการทำกิจกรรมของ โครงการ อย.น้อย	เชิงบวก	1.00
นักเรียนได้เข้า รับการอบรม	4.5 ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อมีปัญหา ในการทำกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
โครงการ อย. น้อย หรือเข้า	4.6 เพื่อนให้กำลังใจในการทำกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
ร่วมกิจกรรม	4.7 เพื่อนๆ ต่างให้ความร่วมมือและสนับสนุนใน กิจกรรมที่นักเรียนทำ	เชิงบวก	1.00
ผู้นำโครงการ	4.8 เพื่อนๆ สนับสนุนในเรื่องของเวลาในการทำกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
	4.9 คุณครูให้คำปรึกษาปัญหาในการทำกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
	4.10 ครูสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณให้กับนักเรียน	เชิงบวก	1.00
	4.11 ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากหน่วยงาน ภายนอกเป็นอย่างดี	เชิงบวก	0.67
	4.12 ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากโรงเรียน	เชิงบวก	0.67

ตารางที่ 33 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจแบบ
มาตราส่วนประเมินค่า

นิยามเชิง ปฏิบัติการ	ข้อความ	ประเภท	ค่า IOC
การเสริมสร้าง พลังอำนาจ	5.1 นักเรียนได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียน ในการทำกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
หมายถึง วิธีการ หรือแนวทาง	5.2 นักเรียนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากครู	เชิงบวก	1.00
ในการกระจาย อำนาจให้แก่ บุคคลให้มี ความเป็นอิสระ สามารถ ควบคุมสิ่ง ต่างๆ ได้ทั้งใน ด้านวิธีการ ทำงาน การ บริหาร	5.3 นักเรียนรู้จักสมาชิกทุกคนในกิจกรรม ยก.น้อยในโรงเรียน 5.4 มีผู้ร่วมกิจกรรม ยก.น้อยมาขอข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับกิจกรรม ยก.น้อย กับนักเรียน 5.5 นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์จากผู้ร่วมกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
ส่งเสริม	5.6 มีผู้ร่วมกิจกรรม มาขอความช่วยเหลือขอคำแนะนำ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน	เชิงบวก	1.00
สภาพแวดล้อม เพื่อเอื้ออำนวย ให้สามารถ ปฏิบัติตาม เป้าหมายได้ สูงสุด	5.7 นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ดีกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม 5.8 นักเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้ร่วม กิจกรรมโดยไม่ต้องเสนอเรื่องต่อครูผู้ควบคุม 5.9 นักเรียนได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน 5.10 นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะและความรู้ใหม่ๆของกิจกรรม 5.11 นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงานของกิจกรรม 5.12 นักเรียนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	เชิงบวก	1.00

ตารางที่ 34 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพแบบมาตราส่วน
ประเมินค่า

นิยามเชิง ปฏิบัติการ	ข้อความ	ประเภท	ค่า IOC
พฤติกรรม สุขภาพ	6.1 ครอบครัวของนักเรียนมีหลักในการเลือก ซื้ออาหารที่ถูกต้องลักษณะ	เชิงบวก	1.00
หมายถึง พฤติกรรมการ	6.2 ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารที่มี สีสังเคราะห์	เชิงบวก	1.00
ดูแลสุขภาพ ของตนเองและ ครอบครัว	6.3 ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารหมักดอง	เชิงบวก	1.00
	6.4 ครอบครัวของนักเรียนมีการตรวจสุขภาพประจำปี	เชิงบวก	1.00
	6.5 ครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกายร่วมกัน	เชิงบวก	1.00
	6.6 ผู้ปกครองของนักเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬา	เชิงบวก	1.00
	6.7 ผู้ปกครองให้นักเรียนช่วยทำความสะอาดบ้าน	เชิงบวก	1.00
	6.8 นักเรียนมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ	เชิงบวก	1.00
	6.9 นักเรียนมีการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์	เชิงบวก	1.00
	6.10 ผู้ปกครองให้คำแนะนำกับนักเรียนในเรื่องการรับประทานอาหาร	เชิงบวก	1.00
	6.11 ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ	เชิงบวก	1.00
	6.12 นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง	เชิงบวก	1.00

ตารางที่ 35 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงาน
โครงการ อย.น้อย แบบมาตราส่วนประเมินค่า

นิยามเชิง ปฏิบัติการ	ข้อความ	ประเภท	ค่า IOC
ประสิทธิผล ของการ ปฏิบัติงาน	1.1 มีการวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม อย.น้อยที่ชัดเจน	เชิงบวก	1.00
	1.2 การจัดกิจกรรม อย.น้อยใน โรงเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้	เชิงบวก	1.00
โครงการอย. น้อย หมายถึง	1.3 มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม อย.น้อย เพื่อให้ทุกคน ได้รับทราบข่าวสารข้อมูล	เชิงบวก	1.00
ประสิทธิผล ของการ ปฏิบัติงานของ นักเรียนที่เข้า ร่วมโครงการ อย.น้อย	1.4 การได้ร่วมกิจกรรม เพื่อนของนักเรียนมีวิธีการเลือก รับประทานอาหารที่ดีขึ้น	เชิงบวก	1.00
	1.5 นักเรียนเลือกอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์และโทษของ อาหารมากขึ้น	เชิงบวก	1.00
	1.6 เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้มีการปรับเปลี่ยน แก้ไขให้ดีขึ้น	เชิงบวก	1.00
	1.7 นักเรียนแนะนำการเลือกรับประทานอาหารให้กับเพื่อน อยู่เสมอ	เชิงบวก	1.00
	1.8 นักเรียนได้แนวคิดวิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นจาก การเข้าร่วมกิจกรรม	เชิงบวก	1.00
	1.9 นักเรียนมีการชวนเพื่อนๆ ทานอาหารที่สดใหม่ ไร้สารปนเปื้อนเพิ่มขึ้น	เชิงบวก	1.00
	1.10 นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	เชิงบวก	1.00

ตารางที่ 36 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ข้อ	ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1.1	ในการทำกิจกรรม อย.น้อย ทำให้นักเรียน เกิดความสนุกสนาน	34.9677	19.6989	.5318	.7385
1.2	การทดลองหรือทดสอบต่างๆ นักเรียนเกิด การเรียนรู้ใหม่ๆ	34.6129	22.4452	.1127	.7823
1.3	กิจกรรม อย.น้อย เป็นที่ยอมรับของทุกคน ในโรงเรียน	34.9677	20.0323	.4755	.7449
1.4	กิจกรรม อย.น้อย เป็นกิจกรรมที่ทุกคน ชื่นชอบและอยากเข้าร่วมกิจกรรม	35.2258	20.2473	.4062	.7524
1.5	คนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก อย.น้อย เป็นสิ่งที่ น่ายกย่อง	35.0968	17.7570	.6048	.7225
1.6	เพื่อนชักจูงให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย	35.1935	16.4946	.6763	.7080
1.7	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เข้าประกวด กิจกรรม อย.น้อย	34.8387	21.0731	.2289	.7753
1.8	ครูมีการกล่าวชมให้กับสมาชิก อย.น้อย เมื่อปฏิบัติกิจกรรมได้ดี	34.8387	19.3398	.5382	.7362
1.9	นักเรียนได้รับรางวัลเมื่อกิจกรรมที่จัดผ่าน ลุล่วงไปด้วยดี	34.9032	20.6903	.2266	.7795
1.10	นักเรียนมีความรู้สึกรักภูมิใจเมื่อได้ทำ กิจกรรม อย.น้อย	34.9032	18.3570	.5513	.7315
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .7683	

ตารางที่ 37 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ข้อ	ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
2.1	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกจัดกิจกรรม	39.1613	24.6731	.5993	.7991
2.2	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	39.1935	23.6280	.5788	.7992
2.3	นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามตามกิจกรรม	39.0323	25.4323	.4951	.8080
2.4	นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม	39.0000	24.3333	.6866	.7925
2.5	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม	39.0968	27.0903	.2408	.8297
2.6	นักเรียนมีส่วนชักจูงเพื่อนๆ เข้าสู่กิจกรรม อย่างน้อย	39.4194	23.5849	.6073	.7963
2.7	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำ การบริโภคอาหารให้กับเพื่อนๆ	39.2581	25.0645	.5323	.8047
2.8	นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ไม่บริโภค อาหารที่มีสีสังเคราะห์	39.3871	25.4452	.3631	.8216
2.9	นักเรียนนำกิจกรรมที่ไม่ได้ผลมาปรับปรุง ให้ดีขึ้น	39.1290	24.7828	.5619	.8020
2.10	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อ โรงเรียน	39.3226	25.8925	.3689	.8193
2.11	นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ ได้วางแผนไว้ตามขั้นตอน	39.2903	25.0129	.4338	.8140
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .8226	

ตารางที่ 38 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้

ข้อ	ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
3.1	นักเรียนมีความรู้ในการบริโภคอาหารมากขึ้น	45.7419	38.9978	.4845	.8998
3.2	นักเรียนรับรู้ถึงโทษของสิ่งปนเปื้อนในอาหาร	45.7419	36.6645	.6351	.8930
3.3	นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการแยกแยะอาหาร ปนเปื้อนได้มากขึ้น	45.9677	37.6323	.5355	.8978
3.4	นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น ได้	46.0645	34.0624	.7211	.8886
3.5	นักเรียนสามารถตรวจสอบหาสารปนเปื้อนใน อาหารด้วยวิธีต่างๆได้	46.0645	36.6624	.5865	.8956
3.6	นักเรียนสามารถอธิบายถึงโทษของอาหาร ปนเปื้อนได้	46.0645	35.7957	.6802	.8906
3.7	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอด กับครอบครัวและคนรอบข้างได้	45.9355	37.0624	.5482	.8975
3.8	นักเรียนรู้ถึงโทษของอาหารที่มีการผสมสี อันตราย	45.8387	38.0731	.5045	.8992
3.9	นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภค อาหาร	45.5484	36.4559	.7812	.8872
3.10	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม อย.น้อยมาใช้เป็นหลักในการบริโภคอาหาร	45.7419	34.8645	.7536	.8865
3.11	กิจกรรม อย.น้อยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็น แกนนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบ อาหารและยา	45.8710	36.5828	.6486	.8924
3.12	ถ้านักเรียนรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย จะทำให้เสียค่าน้อยลง	45.7742	37.6473	.6202	.8941
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .9016	

ตารางที่ 39 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

ข้อ	ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
4.1	ผู้ปกครองมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ เข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย	42.0645	60.2624	.4681	.9147
4.2	ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการ เข้าร่วมกิจกรรม	42.3871	58.3118	.5382	.9124
4.3	ผู้ปกครองมีการสนับสนุนในด้านของวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานของกิจกรรม อย.น้อย	42.3226	56.9591	.7052	.9052
4.4	ครูมีการสนับสนุนส่งเสริมแนะนำในการทำ กิจกรรมของโครงการ อย.น้อย	41.5806	58.1849	.6442	.9079
4.5	ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับ นักเรียนเมื่อมีปัญหาในการทำกิจกรรม	42.1613	51.9398	.8153	.8991
4.6	เพื่อนให้กำลังใจในการทำกิจกรรม	42.2581	56.1978	.7417	.9035
4.7	เพื่อนๆ ต่างให้ความร่วมมือและสนับสนุน ในกิจกรรมที่นักเรียนทำ	42.2581	58.8645	.5930	.9099
4.8	เพื่อนๆ สนับสนุนในเรื่องของเวลาในการ ทำกิจกรรม	42.2581	57.3978	.6796	.9063
4.9	คุณครูให้คำปรึกษาปัญหาในการทำ กิจกรรม	41.8710	58.5828	.5981	.9096
4.10	ครูสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ให้กับนักเรียน	42.0323	55.0989	.7057	.9048
4.11	ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจาก หน่วยงานภายนอกเป็นอย่างดี	42.0000	54.4667	.7104	.9047
4.12	ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจาก โรงเรียน	42.0968	55.8903	.6563	.9072
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .9143	

ตารางที่ 40 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ข้อ	ข้อคำถาม	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
5.1	นักเรียนได้รับความร่วมมือจากเพื่อน นักเรียนในการทำกิจกรรม	42.8065	45.0946	.7024	.8782
5.2	นักเรียนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากครู	42.8387	45.3398	.5788	.8849
5.3	นักเรียนรู้จักสมาชิกทุกคนในกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียน	42.7742	46.7806	.5634	.8854
5.4	มีผู้ร่วมกิจกรรม อย.น้อยมาขอข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม อย.น้อย กับ นักเรียน	43.2903	39.6796	.8081	.8708
5.5	นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ จากผู้ร่วมกิจกรรม	42.8710	46.2495	.6348	.8819
5.6	มีผู้ร่วมกิจกรรม มาขอความช่วยเหลือ ขอคำแนะนำเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน	43.0323	47.2323	.4486	.8921
5.7	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนไมตรีจิตที่ดีกับ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	42.8710	46.9828	.6426	.8822
5.8	นักเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้ร่วม กิจกรรม โดยไม่ต้องเสนอเรื่องต่อครูผู้ ควบคุม	43.1290	44.1828	.6845	.8787
5.9	นักเรียนได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถ ของนักเรียน	42.8065	46.9613	.5983	.8838
5.10	นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะและความรู้ใหม่ๆ ของกิจกรรม	42.7419	48.7312	.4588	.8902
5.11	นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงานของ กิจกรรม	42.7742	46.9806	.5777	.8847
5.12	นักเรียนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้สิ่ง ใหม่ๆ	42.5806	46.7849	.5502	.8861
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .8921	

ตารางที่ 41 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสุขภาพ

ข้อ	ข้อคำถาม	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
6.1	ครอบครัวของนักเรียนมีหลักในการเลือก ซื้ออาหารที่ถูกสุขลักษณะ	43.7097	37.2129	.6584	.8396
6.2	ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทาน อาหารที่มีสีสังเคราะห์	44.1613	35.9398	.5878	.8417
6.3	ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทาน อาหารหมักดอง	44.0323	35.7656	.5831	.8420
6.4	ครอบครัวของนักเรียนมีการตรวจสุขภาพ ประจำปี	44.2903	36.4129	.5234	.8465
6.5	ครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกาย ร่วมกัน	44.4516	36.2559	.4885	.8498
6.6	ผู้ปกครองของนักเรียนสนับสนุนให้ นักเรียนเล่นกีฬา	43.8065	36.2946	.5429	.8450
6.7	ผู้ปกครองให้นักเรียนช่วยทำความสะอาด บ้าน	43.7097	40.7462	.1660	.8694
6.8	นักเรียนมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ	43.7097	38.6129	.4492	.8510
6.9	นักเรียนมีการเลือกรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์	43.7742	34.9806	.7652	.8300
6.10	ผู้ปกครองให้คำแนะนำกับนักเรียนในเรื่อง การรับประทานอาหาร	43.7097	37.4129	.5873	.8430
6.11	ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องสุขภาพ	43.4516	35.9892	.7360	.8337
6.12	นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ทุกครั้ง	44.1290	37.2495	.4241	.8542
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .8568	

ตารางที่ 42 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน
โครงการ อย.น้อย

ข้อ	ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1.1	มีการวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม อย.น้อยที่ชัดเจน	36.6129	21.4452	.5355	.8351
1.2	การจัดกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียนได้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้	36.6452	21.8366	.5304	.8356
1.3	มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม อย.น้อย เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบข่าวสารข้อมูล	36.8710	21.5828	.5053	.8378
1.4	การได้ร่วมกิจกรรม เพื่อนของนักเรียนมี วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ดีขึ้น	36.7097	20.9462	.5779	.8312
1.5	นักเรียนเลือกอาหารโดยคำนึงถึงประ โยชน์ และโทษของอาหารมากขึ้น	36.5161	21.1247	.5504	.8338
1.6	เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้มี การปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ดีขึ้น	36.6452	22.1699	.4771	.8400
1.7	นักเรียนแนะนำการเลือกรับประทานอาหาร ให้กับเพื่อนอยู่เสมอ	36.9355	19.8624	.6929	.8195
1.8	นักเรียนได้แนวคิดวิธีการในการแก้ปัญหา เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม	36.6774	22.4258	.4971	.8386
1.9	นักเรียนมีการชวนเพื่อนๆ ทานอาหารที่สด ใหม่ไร้สารปนเปื้อนเพิ่มขึ้น	36.6774	21.3591	.5386	.8348
1.10	นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี	36.6774	20.6925	.5640	.8327
Reliability Coefficients		N of Cases = 31.0		Alpha = .8481	

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย
ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม

.....

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับนักเรียนโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดนครปฐม

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยแบ่งเป็น 6 ตอน จำนวน 69 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย
จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย จำนวน 2 ข้อ

3. โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อคำถาม และโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ตามความคิดเห็น และการปฏิบัติของท่านเพื่อให้การวิจัยนี้มีผลสรุปที่น่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ได้จริง ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ขอให้ท่านตอบอย่างอิสระ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีมา ณ โอกาสนี้ด้วย คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาโดยมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1	ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
-----------	--

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ของคำตอบตามความเป็นจริง (เพียงคำตอบเดียว)

1.1 เพศ

- ชาย หญิง

1.2 กำลังศึกษาอยู่ชั้น

- ป.1 –ป.3 ป.4 - ป.6
 ม.1- ม.3 ม.4 – ม.6

1.3 ประเภทของโรงเรียน

- รัฐบาล เอกชน อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.4 จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละวัน

- ตั้งแต่ 30 บาทลงมา
 31- 50 บาท 51 บาทขึ้นไป

1.5 นักเรียนได้เกรดเฉลี่ย

- ต่ำกว่า 2.00 2.00 – 2.50
 2.51 – 3.00 3.01 ขึ้นไป

1.6 อาชีพผู้ปกครอง

- รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน
 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว
 เกษตรกรรม / เลี้ยงสัตว์
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.7 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช.
 ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2	ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย
------------------	---

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	แรงจูงใจ					
	1.1 ในการทำกิจกรรม อย.น้อย ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน					
	1.2 การทดลองหรือทดสอบต่างๆ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ					
	1.3 กิจกรรม อย.น้อย เป็นที่ยอมรับของทุกคนในโรงเรียน					
	1.4 กิจกรรม อย.น้อย เป็นกิจกรรมที่ทุกคนชื่นชอบและอยากเข้าร่วมกิจกรรม					
	1.5 คนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก อย.น้อย เป็นสิ่งที่น่ายกย่อง					
	1.6 เพื่อนชักจูงให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย					
	1.7 โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เข้าประกวดกิจกรรม อย.น้อย					
	1.8 ครูมีการกล่าวชมให้กับสมาชิก อย.น้อย เมื่อปฏิบัติกิจกรรมได้ดี					
	1.9 นักเรียนได้รับรางวัลเมื่อกิจกรรมที่จัดผ่านลุล่วงไปด้วยดี					
	1.10 นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ทำกิจกรรม อย.น้อย					

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		มีส่วนร่วมมากที่สุด	มีส่วนร่วมมาก	มีส่วนร่วมปานกลาง	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	
2.	<u>การมีส่วนร่วม</u>						
	2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกจัดกิจกรรม						
	2.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม						
	2.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกิจกรรม						
	2.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม						
	2.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม						
	2.6 นักเรียนมีส่วนชักจูงเพื่อนๆ เข้าสู่กิจกรรม อย.น้อย						
	2.7 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำการบริโภคอาหารให้กับเพื่อนๆ						
	2.8 นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ไม่บริโภคอาหารที่มีสีสังเคราะห์						
	2.9 นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำกิจกรรมที่ไม่ได้ผลมาปรับปรุงให้ดีขึ้น						
	2.10 นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมต่อโรงเรียน						
	2.11 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ตามขั้นตอน						

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	
3.	<u>การรับรู้</u>						
	3.1 นักเรียนมีความรู้ในการบริโภคอาหารมากขึ้น						
	3.2 นักเรียนรับรู้ถึงโทษของสิ่งปนเปื้อนในอาหาร						
	3.3 นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการแยกแยะอาหารปนเปื้อนได้มากขึ้น						
	3.4 นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่นๆ						
	3.5 นักเรียนสามารถตรวจสอบหาสารปนเปื้อนในอาหารด้วยวิธีต่างๆได้						
	3.6 นักเรียนสามารถอธิบายถึงโทษของอาหารปนเปื้อนได้						
	3.7 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดกับครอบครัวและคนรอบข้างได้						
	3.8 นักเรียนรู้ถึงโทษของอาหารที่มีการผสมสีอุตสาหกรรม						
	3.9 นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหาร						
	3.10 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม อย.น้อยมาใช้เป็นหลักในการบริโภคอาหาร						
	3.11 กิจกรรม อย.น้อยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นแกนนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบอาหารและยา						
	3.12 ถ้านักเรียนรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัยจะทำให้เสียค่าน้อยลง						

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	
4.	<u>การสนับสนุนทางสังคม</u>						
	4.1 ผู้ปกครองมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม อย.น้อย						
	4.2 ผู้ปกครองมีการสนับสนุนเงินทุนในการเข้าร่วมกิจกรรม						
	4.3 ผู้ปกครองมีการสนับสนุนในด้านของวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของกิจกรรม อย.น้อย						
	4.4 ครูมีการสนับสนุนส่งเสริมแนะนำในการทำกิจกรรมของโครงการ อย.น้อย						
	4.5 ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อมีปัญหาในการทำกิจกรรม						
	4.6 เพื่อนให้กำลังใจในการทำกิจกรรม						
	4.7 เพื่อนๆ ต่างให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรมที่นักเรียนทำ						
	4.8 เพื่อนๆ สนับสนุนในเรื่องของเวลาในการทำกิจกรรม						
	4.9 คุณครูให้คำปรึกษาปัญหาในการทำกิจกรรม						
	4.10 ครูสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณให้กับนักเรียน						
	4.11 ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากหน่วยงานภายนอกเป็นอย่างดี						
	4.12 ได้รับความร่วมมือในการประสานงานจากโรงเรียน						

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	
5.	การเสริมสร้างพลังอำนาจ						
	5.1 นักเรียนได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียนในการทำกิจกรรม						
	5.2 นักเรียนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากครู						
	5.3 นักเรียนรู้จักสมาชิกทุกคนในกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียน						
	5.4 มีผู้ร่วมกิจกรรม อย.น้อยมาขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม อย.น้อย กับนักเรียน						
	5.5 นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์จากผู้ร่วมกิจกรรม						
	5.6 มีผู้ร่วมกิจกรรม มาขอความช่วยเหลือขอคำแนะนำเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน						
	5.7 นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนไมตรีจิตที่ดีกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม						
	5.8 นักเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องเสนอเรื่องต่อครูผู้ควบคุม						
	5.9 นักเรียนได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน						
	5.10 นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะและความรู้ใหม่ๆของกิจกรรม						
	5.11 นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงานของกิจกรรม						
	5.12 นักเรียนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ						

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด	
6.	พฤติกรรมสุขภาพ						
	6.1 ครอบครัวของนักเรียนมีหลักในการเลือกซื้ออาหารที่ถูกสุขลักษณะ						
	6.2 ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารที่มีสีสังเคราะห์						
	6.3 ครอบครัวของนักเรียนไม่รับประทานอาหารหมักดอง						
	6.4 ครอบครัวของนักเรียนมีการตรวจสุขภาพประจำปี						
	6.5 ครอบครัวของนักเรียนมีการออกกำลังกายร่วมกัน						
	6.6 ผู้ปกครองของนักเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬา						
	6.7 ผู้ปกครองให้นักเรียนช่วยทำความสะอาดบ้าน						
	6.8 นักเรียนมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ						
	6.9 นักเรียนมีการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์						
	6.10 ผู้ปกครองให้คำแนะนำกับนักเรียนในเรื่องการรับประทานอาหาร						
	6.11 ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ						
	6.12 นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง						

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย
--

คำชี้แจง ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางตามลำดับความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ อย.น้อย

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	
1.	ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน						
	1.1 มีการวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม อย.น้อยที่ชัดเจน						
	1.2 การจัดกิจกรรม อย.น้อยในโรงเรียนได้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้						
	1.3 มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม อย.น้อย เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบข่าวสารข้อมูล						
	1.4 การได้ร่วมกิจกรรม เพื่อนของนักเรียนมี วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ดีขึ้น						
	1.5 นักเรียนเลือกอาหาร โดยคำนึงถึงประโยชน์ และโทษของอาหารมากขึ้น						
	1.6 เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ดีขึ้น						
	1.7 นักเรียนแนะนำการเลือกรับประทานอาหาร ให้กับเพื่อนอยู่เสมอ						
	1.8 นักเรียนได้แนวคิดวิธีการในการแก้ปัญหา เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม						
	1.9 นักเรียนมีการชวนเพื่อนๆ ทานอาหารที่ดี ใหม่วิธีการป้อนเพิ่มขึ้น						
	1.10 นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี						

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย

 ด้านการปฏิบัติงาน.....

.....
.....

 ด้านงบประมาณ

.....
.....
.....

 ด้านการประเมินผล

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / 3003

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

(สำเนา)

24 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปวิวรรธนน์ แสงพิทักษ์

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
พัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการร่อย.น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะ
ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา
ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร. 0-3424-3435 , 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / 3004

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

(สำเนา)

24 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ บุญทิพย์ สุริยวงศ์

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
พัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการร่อย.น้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะ
ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา
ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร. 0-3424-3435 , 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ที่ ศธ 0520.102 (นฐ) / 1473

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

(สำเนา)

27 มกราคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนปรกแก้ววิทยา

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอ้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นแกนนำหรือสมาชิกอ้อย ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตและแจ้งบุคลากรทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 3421 8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตศึกษา”

รายชื่อโรงเรียนที่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	
1. โรงเรียนปรกแก้ววิทยา	21. โรงเรียนบอสโกพิทักษ์
2. โรงเรียนเพิ่มวิทยา	22. โรงเรียนบ้านไร่ต้นสำโรง
3. โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์	23. โรงเรียนวัดพะเนียงแตก
4. โรงเรียนวัดศรีระทอง	24. โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ
5. โรงเรียนวัดท่าตำหนัก	25. โรงเรียนวัดใหม่ห้วยลึก
6. โรงเรียนภัทรญาณวิทยา	26. โรงเรียนนาคประสิทธิ์
7. โรงเรียนวัดลานตากฟ้า	27. โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์
8. โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์	28. โรงเรียนขอแซฟอุปถัมภ์
9. โรงเรียนวัดห้วยพลู	29. โรงเรียนบวรชนวิทย์
10. โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา	30. โรงเรียนวัดคอนหาวย
11. โรงเรียนวัดม่วงดารศ	31. โรงเรียนวัดหอมเกร็ด
12. โรงเรียนวัดหนองเสือ	32. โรงเรียนวัดปริคาราม
13. โรงเรียนวัดวังตะกู่	33. โรงเรียนภัทรนุสรณ์
14. โรงเรียนวัดธรรมศาลา	34. โรงเรียน ภปร. ราชวิทยาลัย
15. โรงเรียนบ้านนาสร้าง	35. โรงเรียนนักบุญเปโตร
16. โรงเรียนวัดทัพหลวง	36. โรงเรียนบ้านคลองโยง
17. โรงเรียนวัดสระกะเทียม	37. โรงเรียนวัดศาลวัน
18. โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า	38. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศ ศาลาฯ
19. โรงเรียนบ้านหนองขาหยั่ง	
20. โรงเรียนบ้านเกาะวังไทร	

ที่ ศธ 0520.102 (นฐ) / 1513

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

(สำเนา)

27 มกราคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอ้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นแกนนำหรือสมาชิกอ้อยน้อย จากโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตและแจ้งบุคลากรทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 3421 8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตศึกษา”

ที่ ศธ 0520.102 (นฐ) / 1514

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

(สำเนา)

27 มกราคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีสันติ เกตุมณี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการอ้อยของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นแกนนำหรือสมาชิกอ้อย จากโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตและแจ้งบุคลากรทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 3421 8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตศึกษา”

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	ว่าที่ร้อยตรีสันติ	เกตุมณี
ที่อยู่	24 หมู่ 1 ต.สามพราน อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110	
ประวัติการศึกษา		
ปีพุทธศักราช	2546	การศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมก่อสร้าง สถาบันราชภัฏนครปฐม
ปีพุทธศักราช	2552	ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน		
ปีพุทธศักราช	2547 – ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้จัดการ บริษัท ธิติคุณแลนด์	
สถานที่ทำงาน	โครงการ หมู่บ้านกฤษณา พุทธมณฑลสาย 5	